

**ОРГАНИЗОВАЊЕ
НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
(НПМ)
У СРБИЈИ**

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Саша Јанковић
Заштитник грађана

Република Србија је потписала Опциони протокол 25. септембра 2003. године, Закон о ратификацији је донела 01. децембра 2005. године, („Сл. лист СЦГ – међународни уговори”, бр. 16/2005), а по предаји ратификационог инструмента 26. септембра 2006. године је постала држава чланица Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре.

Законом о допуни Закона о ратификацији Опционог протокола, усвојеним 28. јула 2011. године на седници Народне Скупштине Републике Србије („Сл. гласник РС – међународни уговори”, бр. 7/2011), Заштитник грађана је одређен да обавља послове НПМ.

Модел НПМ у Републици Србији је одређен Законом о ратификацији Опционог протокола. Прописано је да Заштитник грађана послове НПМ обавља у сарадњи са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода.

Наведени специфични модел је од стране међународних институција препознат као „Омбудсман ++“ модел.

Законом је одређено да Заштитник грађана обавља функцију НПМ из више разлога.

Наиме, мандат Заштитника грађана према Закону о Заштитнику грађана обухвата надлежности и овлашћења НПМ предвиђених Опционим протоколом, укључујући и посете установама у којима су смештена лица лишена слободе, разговор са њима, приступ подацима као и упућивање препорука надлежним органима и обавештавање јавности о појави тортуре и унапређењу положаја лица лишених слободе.

Осим наведеног, запажене су интензивне превентивне активности Заштитника грађана чији је стручни тим – Превентивни механизам две године континуирано обављао посете полицијским станицама, притворским јединицама, затворима, установама социјалне заштите стационарног типа, психијатријским установама, прихватилиштима за азиланте итд.

Осим наведеног, одлучни разлог је и то што је Заштитник грађана препознат као орган који своје поступање базира на Париским принципима, а због чега је априлу месецу 2010. године у „А“ статусу акредитован као Национална институција за људска права у систему Уједињених нација.

Приредио
Милош Јанковић

Сараднице
Јасминка Јаковљевић
Меланија Дивјак

Издавач
Заштитник грађана Републике Србије

За издавача
Саша Јанковић

Ауторска права
Заштитник грађана Републике Србије

Штампа

ИСБН _____

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

**ОРГАНИЗОВАЊЕ
НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
(НПМ)
У СРБИЈИ**

Првих 6 месеци: ПРИПРЕМЕ, НЕ МОНИТОРИНГ

**Заштитник грађана
Zaštitnik građana**

"Тортура" означава сваки акт којим се једном лицу намерно наносе бол или тешке физичке или менталне патње у циљу добијања од њега или неког трећег лица обавештења или признања или његовог кажњавања за дело које је то или неко треће лице извршило или за чије извршење је осумњичено, застрашивања тог лица или вршења притиска на њега или застрашивања или вршења притиска на неко треће лице или из било којег другог разлога заснованог на било ком облику дискриминације ако тај бол или те патње наноси службено лице или било које друго лице које делује у службеном својству или на његов подстицај или са његовим изричитим или прећутним пристанком.

Тај израз се не односи на бол или патње које су резултат искључиво законитих санкција, неодвојивих од тих санкција или које те санкције проузрокују.

Конвенција Уједињених нација против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака, члан 1.

САДРЖАЈ

1. УВОД
 - 1.1. Уводне напомене
 - 1.2. Заштитник грађана
 - 1.2.1. Надлежност
Устав Републике Србије / Закон о Заштитнику грађана
 - 1.2.2. Поступање
Контрола / Унапређење и превентивно деловање
 - 1.3. Опциони протокол
 - 1.3.1. Чланство
 - 1.3.2. Одређивање НПМ
 - 1.3.3. Модел НПМ
 - 1.3.4. Разлози за изабрани модел НПМ
2. ПРВИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ: ПРИПРЕМЕ ЗА ПОЧЕТАК РАДА НПМ
 - 2.1. Полазиште: активности НПМ током првих шест месеци - припреме
 - 2.2. Установљење НПМ као посебне организационе јединице
 - 2.3. Обезбеђење средстава за рад
 - 2.4. Успостављање сарадње у обављању послова НПМ
 - 2.4.1. Покрајински омбудсман
 - 2.4.2. Удружења
 - 2.5. Сарадња НПМ са екстерним субјектима
 - 2.5.1. Домаћи ниво
 - 2.5.2. Међународни ниво
 - 2.6. Едукација
 - 2.7. Видљивост
 - 2.7.1. Интернет страница НПМ
 - 2.7.2. Представљање НПМ
 - 2.7.3. Упознавање стручне јавности са радом НПМ
 - 2.7.4. Лифлет НПМ
 - 2.8. Остале одлуке значајне за обављање послова НПМ
 - 2.8.1. План посета
 - 2.8.2. Методологија обављања посета
 - 2.8.3. Одлука о висини накнада
 - 2.9. Пилот посета
3. ЗАКЉУЧАК
4. ПРИЛОЗИ

1. УВОД

1.1. Уводне напомене

Законом о допуни Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, („Сл. гласник РС – међународни уговори”, бр. 7/2011), усвојеним 28. јула 2011. године, Заштитник грађана је одређен да обавља послове Националног механизма превенцију тортуре у Србији (у даљем тексту: НПМ), и то у сарадњи са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода.

У овој публикацији су, ради информисања јавности, приказане активности које је Заштитник грађана спровео током првих шест месеци након што је одређен да обавља послове НПМ (у периоду од августа 2011. до фебруара 2012. године), а које је предузео ради спровођења неопходних припремних радњи за почетак рада, односно ефикасно обављање послова НПМ сходно Опционом протоколу уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака (у даљем тексту: Опциони протокол).

О спроведеним припремним активностима за почетак рада НПМ Заштитник грађана је благовремено обавестио Поткомитет за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака Уједињених нација (у даљем тексту: Поткомитет), радна тела Народне скупштине Републике Србије (Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова и Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу), као и Канцеларију за људска и мањинска права Владе Републике Србије.

1.2. Заштитник грађана

1.2.1. Надлежност

Устав Републике Србије

Уставом Републике Србије („Сл.гласник РС“, бр. 98/2006), у члану 138. је прописано да је Заштитник грађана независан државни орган који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења. Заштитник грађана није овлашћен да контролише рад Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда, судова и јавних тужилаштва. Заштитника грађана бира и разрешава Народна скупштина, у складу са Уставом и законом. Заштитник грађана за свој рад одговара Народној скупштини. Заштитник грађана ужива имунитет као народни посланик. О имунитету заштитника грађана одлучује Народна скупштина. О Заштитнику грађана доноси се закон.

Закон о Заштитнику грађана

Законом о Заштитнику грађана („Сл. гласник РС”, бр. 79/2005 и 54/2007) прописано је да је Заштитник грађана независан, самосталан у обављању послова, државни орган који штити и стара се о унапређењу права грађана и контролише законитост и правилност рада органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења.

У обављању послова из своје надлежности Заштитник грађана поступа у оквиру Устава, закона и других прописа и општих аката, као и ратификованих међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права.

Заштитник грађана има право предлагања, односно иницирања доношења закона и измена закона, као и других прописа и општих аката, овлашћен је да у поступку припреме прописа даје мишљења. Овлашћен је да покрене поступак пред Уставним судом за оцену уставности и законитости закона и других прописа и општих аката. Овлашћен је да јавно препоручи разрешење функционера који је одговоран за повреду права грађана, односно да иницира покретање дисциплинског поступка против запосленог у органу управе који је непосредо одговоран за учињену повреду.

Ако нађе да у радњама функционера или запосленог у органу управе има елемената кривичног или другог кажњивог дела, Заштитник грађана је овлашћен да надлежном органу поднесе захтев, односно пријаву за покретање кривичног, прекршајног или другог одговарајућег поступка.

Органи управе имају обавезу да сарађују са Заштитником грађана и да му омогуће приступ просторијама и ставе на располагање све податке којима располажу, а који су од значаја за поступак који води односно за остварење циља његовог превентивног деловања, без обзира на степен њихове тајности, осим када је то у супротности са законом. Заштитник грађана има право да обави разговор са сваким запосленим у органу управе када је то од значаја за поступак који води.

Посебно је прописано да Заштитник грађана право несметаног приступа заводима за извршење санкција и другим местима на којима се налазе лица која су лишена слободе, као и право да са тим лицима разговара насамо.

Заштитник грађана има једног заменика на кога је пренео овлашћења да му помаже у обављању послова заштите и унапређења права лица лишених слободе, као и спречавања мучења и других облика злостављања.

1.2.2. Поступање

Контрола

Заштитник грађана покреће поступак контроле законитости и правилности рада органа управе по притужби грађана или по сопственој иницијативи. Свако физичко или правно, домаће или страног лица које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа управе повређена права може да поднесе притужбу Заштитнику грађана.

Притужба се подноси у писаној форми или усмено на записник и на подношење притужбе се не плаћа никаква такса, нити друга накнада. Притужба садржи назив органа на чији се рад односи, опис повреде права, чињенице и доказе који поткрепљују притужбу, податке о томе која су правна средства искоришћена и податке о подносиоцу притужбе.

Лица лишена слободе имају право да притужбу поднесу у запечаћеној коверти. У свим установама у којима се налазе лица лишена слободе морају се на видан и јаван начин обезбедити одговарајуће коверте, о чему се старају управе ових установа, као и министарство надлежно за послове правде.

По притужбама лица лишених слободе поступа посебна организациона јединица за заштиту права лица лишених слободе, са троје запослених.

Уколико у спроведеном поступку утврди да су постојали недостаци у раду органа управе, Заштитник грађана упућује препоруку органу о томе како би уочени недостатак требало отклонити.

Заштитник грађана је надлежним органима упутио преко 50 препорука отклањање утврђених недостатака у раду установа у којима су смештена лица лишена слободе.

Поступцима контроле законитости и правилности рада органа управе по притужбама грађана или по сопственој иницијативи руководи заменик Заштитник грађана задужен за права лица лишених слободе.

Унапређење и превентивно деловање

Заштитник грађана се стара о унапређењу права грађана, има право да пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права.

Заштитник грађана је ради унапређења и заштите права лица лишена слободе, као и превенције мучења и других сурових, нечовечних или понижавајућих поступака или казни, 2. јула 2009. године формирао посебан тим за мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе - Превентивни механизам Заштитника грађана (у даљем тексту: Превентивни механизам).

Превентивни механизам је пуне две године вршио континуирано и системско прикупљање, проверу и обраду података у вези са заштитом и остваривањем права лица лишених слободе.

У циљу ефикасног рада, установљена је Методологија Превентивног механизма, у којој је прецизиран начин поступања пре, током и након посета установама у којима су смештена лица лишена слободе.

Превентивни механизам је до обавио пре 50 посета установама у којима су смештена лица лишена слободе, о којима је сачинио извештаје у којима је дато преко 200 предлога мера за отклањање уочених недостатака.

Састав Превентивног механизма, поред запослених у Заштитнику грађана чине експерти, осим правника, лекари форензичари, психијатри и психолози.

Обављањем послова Превентивног механизма руководио је заменик заштитника грађана задужен за права лица лишених слободе.

Превентивни механизам је престао са радом након што је у јулу 2011. године одређено да Заштитник грађана обавља послове НПМ.

1.3. Опциони протокол

1.3.1. Чланство

Република Србија је потписала Опциони протокол 25. септембра 2003. године, Закон о ратификацији је донела 01. децембра 2005. године, („Сл. лист СЦГ – међународни уговори“, бр. 16/2005), а по предаји ратификационог инструмента 26. септембра 2006. године је постала држава чланица Опционог протокола.

1.3.2. Одређивање НПМ

Законом о допуни Закона о ратификацији Опционог протокола, усвојеним 28. јула 2011. године на седници Народне Скупштине Републике Србије („Сл. гласник РС – међународни уговори“, бр. 7/2011), Заштитник грађана је одређен да обавља послове НПМ.

1.3.3. Модел НПМ

Модел НПМ у Републици Србији је одређен Законом о ратификацији Опционог протокола.

Прописано је да Заштитник грађана послове НПМ обавља у сарадњи са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода.

Наведени специфични модел је од стране међународних институција препознат као „Омбудсман ++“ модел.

1.3.4. Разлози за изабрани модел НПМ

Законом је одређено да Заштитник грађана обавља функцију НПМ из више разлога.

Наиме, мандат Заштитника грађана према Закону о Заштитнику грађана обухвата надлежности и овлашћења НПМ предвиђених Опционим протоколом, укључујући и посете установама у којима су смештена лица лишена слободе, разговор са њима, приступ подацима као и упућивање препорука надлежним органима и обавештавање јавности о појави тортуре и унапређењу положаја лица лишених слободе.

Осим наведеног, запажене су интензивне превентивне активности Заштитника грађана чији је стручни тим – Превентивни механизам две године континуирано обављао посете полицијским станицама, притворским јединицама, затворима, установама социјалне заштите стационарног типа, психијатријским установама, прихватилиштима за азиланте итд.

Осим наведеног, одлучни разлог је и то што је Заштитник грађана препознат као орган који своје поступање базира на Париским принципима, а због чега је априлу месецу 2010. године у „А“ статусу акредитован као Национална институција за људска права у систему Уједињених нација.

Разлог за прописивање сарадње Заштитника грађана са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима у обављању послова НПМ лежи у чињеници да су Покрајински Омбудсман АП Војводине и бројна удружења грађана већ дуги низ година изузетно активни у заштити права лица лишених слободе и превенцији тортуре, као и да поседују велико знање и искуство у мониторингу установа у којима су смештена лица лишена слободе.

2. ПРВИХ ШЕСТ МЕСЕЦИ: ПРИПРЕМЕ ЗА ПОЧЕТАК РАДА НПМ

2.1. Полазиште: активности НПМ током првих шест месеци - припреме

Након одређивања НПМ у Србији средином 2011. године, Заштитник грађана није одмах отпочео са посетама установама у којима су смештена лица лишена слободе, већ је првих шест месеци искључиво искористио за организовање усвојеног комплексног модела НПМ и спровођење неопходних припремних радњи као услова за ефикасно обављање мониторинг посета.

2.2. Установљење НПМ као посебне организационе јединице

Заштитник грађана је сходно смерницама Поткомитета установио посебну организациону јединицу у оквиру Стручне службе Заштитника грађана – НПМ. Основни задатак те јединице је рад проактивног карактера - превентивно деловање у циљу спречавања мучења и било ког другог облика злостављања и унапређења положаја лица лишених слободе.

Организационом јединицом НПМ руководи заменик заштитника грађана задужен за права лица лишених слободе. Осим што има истог руководиоца, та проактивна јединица је функционално одвојена од постојеће организационе јединице за заштиту права лица лишених слободе, које има реактивну - контролну функцију.

Урађен је предлог **Описа послова** посебне организационе јединице НПМ. Поред посета установама у којима се налазе лица лишена слободе, НПМ ће састављати извештаје о обављеним посетама тим установама, као и периодичне извештаје о раду, упућиваће препоруке надлежним државним органима, иницираће акта Заштитника грађана којим се предлажу закони и измене закона у вези са превенцијом тортуре. У оквиру послова НПМ предвиђена је и непосредна сарадња за Поткомитетом и другим међународним и регионалним механизмима за заштиту људских права и превенцију тортуре, са државним органима, Националним механизмима за превенцију тортуре других земаља и невладиним организацијама, као и израда и вођење базе података и посебног сајта.

Урађен је и предлог **Систематизације радних места**, којом су предвиђена четири нова радна места: један виши саветник, један саветник и два млађа саветника. За сада, до усвајања **Систематизације радних места**, по уговору на одебено време запослен је један виши саветник и две млађе саветнице. Тиме је испоштован принцип равнотеже полова. Од наведених запослених, двоје су правници, а једна запослена је дефектолошкиња, чиме је постигнут и баланс различитих области професионалног знања, како је предвиђено чланом 18. Опционог протокола.

2.3. Обезбеђење средстава за рад

Организационој јединици НППМ су у згради коју користи Заштитник грађана дате на коришћење засебне просторије. Просторије су потпуно опремљене канцеларијским намештајем, телефонима, компјутерима и интернет везом. Запосленима у НППМ су дати мобилни телефони и лап-топови.

У циљу стварања материјалних услова за обављање послова НППМ, превасходно за превоз до установа у којима су смештена лица лишена слободе, од средстава из буџета Заштитника грађана, у децембру 2011. године је купљено комби возило, са 7+1 места за седење (Хјундаи Х1).

У усвојеном буџету Заштитника грађана за 2012. годину су предвиђена посебна, наменска средства за обављање послова НППМ у висини од 7.670.000 динара.

Сачињен је финансијски план НППМ за 2012. годину којим је одређена намена одобрених средстава за обављање послова НППМ. Предвиђена плаћања се односе на путне трошкове, дневнице, накнаде експертима и представницима Удружења за учешће у посетама и сачињавање извештаја, опрему, гориво, израду публикације, превођење докумената и сл.

2.4. Успостављање сарадње у обављању послова НППМ

2.4.1. Покрајински омбудсман

Обављено је неколико радних састанака са представницима Покрајинског обудсмана АП Војводине ради утврђивања облика Законом прописане сарадње у обављању послова НППМ. Упркос у свету уобичајених проблема када је у питању сарадња националних и регионалних омбудсмана, посебно када је потребно установити заједнички институционални рад, договор је на обострано задовољство брзо постигнут. Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су 12. децембра 2011. године потписали Меморандум о сарадњи између Заштитника грађана и Покрајинског обудсмана у обављању послова НППМ.

Меморандумом о сарадњи се ближе уређује сарадња Заштитника грађана у обављању послова НППМ са Покрајинским омбудсманом. Предвиђено је да се та сарадња остварује тако што ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НППМ установама на територији АП Војводине у којима су смештена лица лишена слободе. Предвиђено је, такође, да покрајински омбудсман учествује и у планирању посета тим установама, сачињавању извештаја, препорука, мишљења и других аката НППМ. Покрајински омбудсман ће бити укључен и у сарадњу НППМ са представницима цивилног друштва, државним органима и телима, као и у другим активностима НППМ.

2.4.2. Удружења

Обављено је неколико радних састанака са представницима удружења чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода. Спроведена је и јавна расправа уз учешће академске јавности, бивших осуђеника и медија у циљу размене мишљења и изналажења најбољег модела за остваривање Законом прописане сарадње Заштитника грађана и Удружења у обављању послова НППМ.

Упркос деликатности проблема када је у питању сарадња државних органа и цивилног сектора, у динамичној расправи је идентификован модел који је адекватан за постојеће стање у Републици Србији и прихватљив за све потенцијалне учеснике обављању тих послова. Јавна расправа је трајала око 2 месеца, на који начин је испоштован принцип транспарентности предвиђен водичем Асоцијације за превенцију тортуре.

Заштитник грађана је 29. децембра 2011. године у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на сајту Заштитника грађана објавио Јавни позив за избор удружења са којима ће

остваривати сарадњу у обављању послова НПМ. У позиву је наведено да сарадња обухвата учешће удружења у посетама местима у којима су смештена лица лишена слободе, сачињавање извештаја, препорука, мишљења и других аката, као и обављање осталих послова НПМ. Рок за подношење пријава по јавном позиву је био 15 дана од дана објављивања Јавног позива у „Службеном гласнику Републике Србије“. Указано је да ће поједина удружења бити изабрана за системско праћење положаја лица лишених слободе и појаве тортуре у полицијским станицама, притворским јединицама, затворима, установама социјалне заштите стационарног типа и психијатријским болницама, као положаја посебних рањивих група међу лицима лишеним слободе.

Заштитник грађана је 26. децембра 2011. године донео Решење о образовању Комисије за избор удружења по јавном позиву за сарадњу у обављању послова НПМ у чијем саставу су заменик заштитника грађана, заменик покрајинског омбудсмана, заменик повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, помоћница повереника за заштиту равноправности и генерална секретарка Стручне службе Заштитника грађана.

По Јавном позиву за сарадњу у обављању послова НПМ поднето је 9 пријава, није било пријава које су пристигле по истеку предвиђеног рока. Пријаве су поднели: Виктимолошко друштво Србије, Београдски центар за људска права, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Дијалог - Ваљево, Одбор за људска права - Ваљево, Центар за људска права - Ниш, Међународна мрежа помоћи (IAN), Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S) и Комитет правника за људска права (YUKOM).

Дана 20. јануара 2012. године заседала је Комисија Заштитника грађана за избор удружења по Јавном позиву за сарадњу у обављању послова НПМ. Током заседања извршена је стручна оцена пристиглих пријава. Комисија је Заштитнику грађана препоручила успостављање сарадње у обављању послова НПМ са свим удружењима која су поднела пријаве, јер сва пријављена удружења испуњавају све услове предвиђене у Јавном позиву.

Комисија је предложила Заштитнику грађана да се у споразумима о сарадњи поједина удружења обавезу да системски прате положај лица лишених слободе и појаву тортуре: Београдски центар за људска права - у полицијским станицама и притворским јединицама, Хелсиншки одбор за људска права у Србији - у затворима, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S) - у установама социјалне заштите стационарног типа, Међународна мрежа помоћи (IAN) - у психијатријским болницама, Дијалог Ваљево и Одбор за људска права Ваљево - положај малолетних осуђених и притворених лица, Виктимолошко друштво Србије - положај жена у затвореним установама.

Заштитник грађана је донео Одлуку о удружењима са којима ће сарађивати у обављању послова НПМ, којом је прихватио предлог Комисије. Одлука је достављена свим подносиоцима пријава по Јавном позиву и објављена на интернет страници Заштитника грађана и на посебној интернет страници НПМ.

Заштитник грађана ће са свим удружењима која су по Јавном позива поднела пријаве закључио Споразуме о сарадњи у обављању послова НПМ, с тим да ће, сходно предлогу Комисије, поједина удружења обавезати да системски прате положај лица лишених слободе и појаве тортуре у појединим областима.

2.5. Сарадња НПМ са екстерним субјектима

2.5.1. Домаћи ниво

На домаћем нивоу Заштитник грађана је у циљу ефикасног обављања послова НПМ договорио низ заједничких активности са Комисијом за контролу извршења кривичних санкција, која је образована у јулу месецу 2011. године одлуком Народне скупштине Републике Србије. Комисија има за циљ вршење контроле извршења кривичних санкција и мере притвора, сагледавање стања у области извршења кривичних санкција и предлагање мера за отклањање неправилности и мера за унапређење живота, третмана и заштите права лица лишених слободе.

Успостављена је интезивна сарадња са Управом за људска и мањинска права при Министарству за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу Републике Србије. Управа је 14. октобра 2011. године организовала конференцију „Стварање услова за рад Националног механизма за превенцију тортуре у Србији и изазови будуће сарадње“, уз учешће представника АПТ и Швајцарског НПМ, Шпанског омбудсмана и НПМ, представника Европске комисије, Савета Европе, Мисије ОЕБС у Србији и представника државних органа и невладиних организација.

2.5.2. Међународни ниво

Мисија ОЕБС у Србији је у протеклом периоду Заштитнику грађана пружила подршку у поступку организовања и стварања услова за ефикасан рад НПМ, чиме је наставила своју досадашњу подршку активностима Заштитника грађана у заштити права лица лишених слободе.

Заштитник грађана је благовремено обавестио Поткомитет и низ други релевантних међународних и регионалних субјеката да је Законом о допуни Закона о ратификацији Опционог протокола Заштитник грађана одређен да обавља послове НПМ, а у непосредним контактима са појединим члановима Поткомитета, указано је на досадашње активности које је Заштитник грађана предузео у циљу припрема за ефикасно обављање послова НПМ.

Интезивирана је од раније успостављена сарадња са АПТ, посебно са групом за Европу и Централну Азију, са којима је размотрен низ важних питања за рад НПМ. Заменик заштитника грађана који руководи НПМ присуствовао је на АПТ Општем састанку чланица Опционог протокола „Превенција тортуре, уздизање достојанства, од обећања до акције“, одржаном 10-11. новембра 2011. године у Женеви, Швајцарска.

Интезивирано је од раније успостављено учешће у Европској мрежи НПМ Савета Европе, и непосредна сарадња Дирекцијом за људска права и владавину права Савета Европе. Заменик заштитника грађана који руководи НПМ је учествовао у раду округлог стола Савета Европе који је одржан 18. октобра 2011. године у Кијеву, Украјина, и 20. и 21. октобра 2011. године у Бакуу, Азербејџан, као и сусрету шефова НПМ држава чланица Савета Европе, одржаном 6. и 7. децембра 2011. године у Љубљани, Словенија. Члан Савета за права лица лишених слободе Заштника грађана и експерт НПМ др. Владимир Јовић учествовао је на састанку доктора медицине - експерата НПМ држава чланица Савета Европе, одржаном 14-15. децембар 2011. године, у Варшави, Пољска.

Заштитник грађана већ дужи период остварује интензивну сарадњу са НПМ Словеније. У протеклом периоду је обављено неколико узајамних посета у циљу разматрања питања која се односе на положај лица лишених слободе, као и организацију и поступање НПМ. Током последњег сусрета у Словенији 27-29. септембра 2011. године, у коме су учествовали и представници Покрајинског омбудсмана, предочена је организација словеначког НПМ, а током заједнички обављене посете једном затвору у околини Љубљане приказана је методологија мониторинга.

Заштитник грађана је наставио раније успостављену сарадњу са НПМ - Омбудсманом Шпаније, а током бројних сусрета размењена су искуства са представницима НПМ / Омбудсманима Чешке, Албаније, Македоније, Литваније, Црне Горе, Швајцарске, УК, Босне и Херцеговине, Хрватске, Азербејџана...

2.6. Едукација

Запослени у стручној служби Заштитник грађана су током протеклих година прошли бројне едукације на тему положаја лица лишених слободе и спречавања мучења и других облика злостављања.

Предавачи су били афирмисани инострани експерти у тој области, између осталих Manfred Novak, Markus Jaeger, Eric Rosental, Matthew Pringle, Marco Mona, Renco Bonn, Mari Amos, Ivan Šelih, Dainius Puras, Douvile Joudicate, Jan Pfeiffer, Robert Van Voren, као и велики број домаћих стручњака, и то др Иван Јанковић, др Ђорђе Алемпијевић, др Владимир Јовић, Наташа Новаковић, Стеван Арамбашић, Дамир Јока, Александар Ресановић, Вида Петровић-Шкери и др Мира Петровић.

Представници Заштитник грађана учествовали су на семинару на тему „Омбудсман и ОРСАТ“ одржаном 13. и 14. септембра 2011. године у Варшави, Пољска, као и на конференцији „АРТ ОРСАТ Global Forum“ одржаној 10-11. новембра 2011. године у Женеви, Швајцарска.

Уз подршку Мисије ОЕБС у Србији реализован је низ едукативних активности:

У периоду 27-29. септембра 2011. године обављена је студијска посета Словеначком НПМ, у Љубљани, Словенија, чији је модел врло сличан НПМ Републике Србије. Током посете обављен је заједнички обилазак једног затвора недалеко од Љубљане, ком приликом је непосредно приказана методологија, односно поступање словеначког НПМ. У посети је учествовао и представник Покрајинског омбудсмана

13. октобра 2011. године у радној посети код Заштитника грађана био је Matthew Pringle из АПТ, који је представио искуства из ове области, и говорио на тему организације и положаја јединице НПМ у оквиру Омбудсмана, односно о примерима добре и лоше праксе када је у питању организација НПМ, односу Омбудсмана и НВО у обављању послова НПМ.

У протеклом периоду организовано је неколико радионица на тему положаја лица лишених слободе и превенције тортуре и других облика злостављања. Посебна пажња је посвећена положају особа смештених у психијатријским болницама. У раду округлих столова учествовали су и представници Покрајинског омбудсмана и представници цивилног друштва.

2.7. Видљивост

2.7.1. Интернет страница НПМ

Постављена је посебна интернет страница НПМ, на адреси <http://www.npm.rs/>, која садржи све активности НПМ, информације о посетама, препоруке упућене органима, публикације и др. На интернет страници су доступни и релевантни домаћи и међународни прописи и стандарди. Интернет страница је за сада само на српском језику, а у припреми је и верзија на енглеском језику.

2.7.2. Представљање НПМ

Заштитник грађана је 13. децембра 2011. године у Београду, уз подршку Мисије ОЕБС у Србији, одржао округли сто на коме је представљен НПМ. На том скупу су осим представника Покрајинског омбудсмана присуствовали и представници цивилног друштва који су током јавне расправе показали жељу за учешћем у НПМ, представници државних органа, међународних и регионалних организација, академске јавности и медија, а запажено је и присуство и учешће у расправи некадашњих осуђеника, који су најавили оснивање њихових удружења.

2.7.3. Упознавање стручне јавности са радом НПМ

Заменик заштитник грађана који руководи НПМ одржао је велики број предавања о правима лица лишених слободе судијама, тужиоцима, полицијским и затворским службеницима, полазницима Правосудне академије, студентима, новинарима, и представницима цивилног друштва, којом приликом их је упознао са надлежношћу и улогом НПМ у спречавању мучења и других облика злостављања.

2.7.3. Лифлет НПМ

У циљу упознавања органа управе и јавности са улогом, надлежношћу и овлашћењима НПМ, Заштитник грађана је доставио посебно штампани летак – лифлет свим полицијским управама, заводима за извршење кривичних санкција, психијатријским болницама, стационарним установама социјалне заштите, као и Управи за извршење кривичних санкција, односно министарствима под чијом су надлежношћу те установе. Лифлет је, поред српског, штампан и на албанском и мађарском језику.

2.8. Остале одлуке значајне за обављање послова НПМ

2.8.1. План посета

Донет је План посета НПМ за 2012. годину. План посета је сачињен у складу са договором Заштитника грађана, Покрајинског Омбудсмана и изабраних удружења која су задужена да системски прате положај лица лишена слободе у посебним областима.

Пошавши од намере да НПМ у наредне четири године посети све установе у којима се налазе лица лишена слободе, предвиђено је да се током 2012. године обави око 80 посета, од чега 50 полицијских станица, 10 затвора, 5 психијатријских болница, 6 установа социјалне заштите стационарног типа, прихватилиште за странце и 10 домова за старе особе/геронтолошких центара.

2.8.2. Методологија обављања посета

Урађен је нацрт Методологије обављања посета НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, која се заснива на претходно донетој методологији Превентивног механизма Заштитника грађана за мониторинг установа у којима су смештена лица лишена слободе.

2.8.3. Одлука о висини накнада

Урађена је Одлука о висини накнаде за обављање послова НПМ којом су утврђени критеријуми за одређивање висине накнаде удружењима са којима Заштитник грађана сарађује у обављању послова НПМ, као и висина накнаде ангажованим спољним сарадницима за пружање експертских услуга. По основу ангажовања у активностима НПМ, представницима удружења и спољним сарадницима припада накнада за превоз, накнада за време проведено у посети, као и накнада за сачињавање извештаја.

2.9. Пилот посета

У циљу евалуације постојеће методологије посета затворским установама, Заштитник грађана је 5. децембра 2011. године обавио пилот посету VII павиљону, који се налази у Казнено – поправном заводу у Пожаревцу – Забели. У саставу тима, који је предводио заменик заштитника грађана за заштиту права лица лишених слободе, били су запослени у Стручној служби Заштитника грађана, један психијатар и два лекара форензичара, као и представник невладине организације Хелсиншки одбор у Србији. Циљ посете био је утврђивање постојања тортуре. Посета није била претходно најављена, а по доласку у VII павиљон затворским службеницима је речено да никог не изводе из павиљона, као и да не улазе у ћелије без нашег присуства. Чланови мониторинг тима, подељени у три групе су обишли свих 90 ћелија, као и све остале просторије у павиљону. Лекари чланови тима су обавили кратке ненадзиране интервјуе са свих 240 затвореника понаособ у циљу прибављања информација да ли су исти у протеклих шест месеци били изложени тортури или било ком облику злостављања. Затвореници који су тврдили да су им нанете телесне повреде су на лицу места прегледани од стране лекара форензичара, а њихове повреде су фотографисане.

3. ЗАКЉУЧАК

Заштитник грађана је, након што је Законом одређено да обавља послове НПМ, првих шест месеци, искористио за спровођење свих неопходних припремних радњи за ефикасно обављање послова НПМ.

Уверени смо да ће установљена организација и методологија рада комплексног модела НПМ у Србији, који предвиђа да Заштитник грађана обавља послове НПМ у сарадњи са Покрајинским Омбудсманом и великим бројем специјализованих удружења, омогућити ефикасан рад НПМ.

ПРИЛОЗИ

1. Закон о допуни Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре
2. Закон о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре
3. Устав Републике Србије – извод, чл. 138
4. Закон о Заштитнику грађана
5. Редовни годишњи извештај Заштитника грађана за 2011. годину - извод
6. Извештај Заштитника грађана УН Поткомитету за превенцију тортуре / енглеска верзија
7. Опис послова у јединици НППМ у Стручној служби Заштитника грађана - нацрт
8. Систематизација радних места – извод, јединица НППМ – нацрт
9. Меморандум о сарадњи Заштитника грађана и Покрајинског Омбудсмана
10. Одлука о оснивању Покрајинског Омбудсмана
11. Јавни позив удружењима за сарадњу у обављању послова НППМ
12. Образац пријаве по Јавном позиву удружењима за сарадњу у обављању послова НППМ
13. Решење о образовању Комисије за избор удружења по Јавном позиву
14. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Београдски центар за људска права
15. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Виктимолошко друштво Србије
16. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Дијалог - Ваљево
17. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S)
18. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Комитет правника за људска права (YUCOM)
19. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Међународна мрежа помоћи (IAN)
20. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Одбор за људска права - Ваљево
21. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Хелсиншки одбор за људска права у Србији
22. Пријава / регистрација НВО/ публикације - Центар за људска права - Ниш
23. Извештај комисије за избор удружења са којима ће Заштитник грађана сарађивати
24. Одлука о удружењима са којима ће Заштитник грађана сарађивати
25. Споразум о сарадњи са удружењима у обављању послова НППМ
26. Месечни план посета НППМ у 2012. години
27. Одлука о висини накнаде за обављање послова НППМ
28. Насловна страна сајта НППМ
29. Лифлет НППМ
30. Закључци Округлог стола, одржаног 14. новембра 2011. године
31. Методологија Превентивног механизма Заштитника грађана

ЗАКОН О ДОПУНИ ЗАКОНА О РАТИФИКАЦИЈИ
ОПЦИОНОГ ПРОТОКОЛА УЗ КОНВЕНЦИЈУ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И ДРУГИХ
СУРОВИХ, НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ КАЗНИ И ПОСТУПАКА
(*"Сл. гласник РС - Међународни уговори"*, бр. 7/2011)

ЧЛАН 1

У Закону о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака (*"Сл. лист СЦГ - Међународни уговори"*, бр. 16/05 и 2/06), после члана 2. додаје се члан 2а који гласи:

"Члан 2а

Одређује се Заштитник грађана да обавља послове Националног механизма за превенцију тортуре.

У обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре Заштитник грађана сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом."

ЧЛАН 2

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у *"Службеном гласнику Републике Србије - Међународни уговори"*.

ЗАКОН О РАТИФИКАЦИЈИ
**ОПЦИОНОГ ПРОТОКОЛА УЗ КОНВЕНЦИЈУ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И ДРУГИХ
СУРОВИХ, НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ КАЗНИ И ПОСТУПАКА**

("Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/2005 и 2/2006
и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011)

ЧЛАН 1

Ратификује се Опциони протокол уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, сачињен у Њујорку 18. децембра 2002. године, у оригиналу на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику.

ЧЛАН 2

Текст Протокола у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

**ОПЦИОНИ ПРОТОКОЛ УЗ КОНВЕНЦИЈУ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И ДРУГИХ СУРОВИХ,
НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ КАЗНИ И ПОСТУПАКА**

ПРЕАМБУЛА

Државе чланице овог протокола,

Потврђујући да је тортуре нељудско и друго сурово, нељудско или понижавајуће поступање или кажњавање забрањено и да представља озбиљно кршење људских права,

Убеђене да су потребне даље мере ради постизања циљева Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака,

Подсећајући да чланови 2. и 16. Конвенције обавезују сваку државу чланицу да предузме делотворне мере ради спречавања тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака на читавој територији под њеном надлежношћу,

Свесне да државе имају примарну одговорност за имплементацију ових чланова, да је јачање заштите лица лишених слободе и пуно поштовање њихових људских права заједничка обавеза свих, и да међународна имплементирајућа тела допуњују и јачају националне мере,

Подсећајући да делотворно спречавање тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака захтева едукацију и комбинацију различитих законских, управних, судских и других мера,

Подсећајући такође да се Светска конференција о људским правима чврсто одредила да напори за искорењивање тортуре треба пре свега да буду усмерени на превенцију и позвала да се усвоји опциони протокол уз Конвенцију чија је намера да се успостави превентивни систем редовних посета притворским јединицама,

Убеђене да се заштита лица лишених слободе од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака може ојачати вансудским мерама превентивног карактера заснованим на редовним посетама притворским установама,

Споразумеле су се о следећем:

Први део

ОПШТИ ПРИНЦИПИ

Члан 1

Циљ овог протокола је да успостави систем редовних посета местима где се налазе лица лишена слободе од стране независних међународних и домаћих тела, ради превенције тортуре и других сурових нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Члан 2

1. Успоставља се Поткомитет за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака (у даљем тексту: Поткомитет за превенцију) и вршиће функције утврђене овим протоколом.
2. Поткомитет за превенцију обављаће своје послове у оквирима утврђеним Повељом Уједињених нација и руководиће се принципима и циљевима из Повеље, као и нормама Уједињених нација које се односе на поступање са лицима лишеним слободе.
3. Исто тако, Поткомитет за превенцију руководиће се принципима поверљивости, непристрасности, неселективности, универзалности и објективности.
4. Поткомитет за превенцију и државе чланице сарађиваће у имплементацији овог протокола.

Члан 3

Свака држава чланица успоставиће, одредити или имати једно или више тела на националном нивоу која врше посете ради превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака (у даљем тексту: национални механизам за превенцију).

Члан 4

1. У складу са овим протоколом, свака држава чланица дозволиће посете, од стране механизма наведених у чл. 2. и 3. сваком месту под њеном надлежношћу и управом где се налазе или се могу налазити лица лишена слободе било по основу наредбе издате од стране државног органа или на његов подстицај, или уз њену сагласност или пристанак (у даљем тексту: притворске установе). Ове посете предузимаће се у намери да се ојача, уколико је потребно, заштита ових лица од тортуре и других сурових нељудских или понижавајућих казни и поступака.
2. У смислу овог протокола лишавање слободе значи било који облик притвора или затварања или стављање лица у јавно или приватно место чувања, које то лице према одлуци судског, управног или другог тела не може да напусти својевољно.

Други део

ПОТКОМИТЕТ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ

Члан 5

1. Поткомитет за превенцију састоји се од 10 чланова. Након педесете ратификације или приступања овом протоколу, број чланова Поткомитета за превенцију повећаће се на 25.
2. За чланове Поткомитета бирају се лица високих моралних квалитета, са доказаном стручношћу у области правосуђа, посебно кривичног права, затворске или полицијске управе, или у другим областима које имају везе са поступањем са лицима лишеним слободе.
3. Приликом састављања Поткомитета одговарајућа пажња биће дата равномерној географској расподели и заступљености различитих цивилизација и правних система држава чланица.

4. Приликом његовог састављања пажња ће такође бити посвећена избалансираној заступљености полова на основу принципа једнакости и недискриминације.
5. Држава чланица не може имати више од једног члана Поткомитета.
6. Чланови Поткомитета обављају своју дужност као појединци, независно и непристрасно и биће на располагању да ефикасно обављају своје дужности у Поткомитету.

Члан 6

1. Свака држава чланица може предложити, у складу са ставом 2, до два кандидата који испуњавају услове наведене у члану 5, и уз предлог ће доставити детаљне податке о квалификацијама кандидата.
2. (а) Кандидати морају бити држављани неке од држава чланица овог протокола.
(б) Најмање један од два кандидата мора бити држављанин државе која га кандидује.
(ц) Не може се кандидовати више од два држављанина једне исте државе чланице.
(д) Пре него што држава чланица кандидује држављана друге државе чланице мора да затражи и добије сагласност те државе чланице.
3. Најкасније пет месеци пре датума састанка држава чланица на коме ће се извршити избор, генерални секретар Уједињених нација упутиће допис државама чланицама позивајући их да доставе имена својих кандидата у року од три месеца. Генерални секретар ће доставити списак сачињен по абecedном реду свих лица која су на тај начин предложена, наводећи које су их државе чланице кандидовале.

Члан 7

1. Чланови Поткомитета за превенцију бирају се на следећи начин:
(а) првенствено ће се узимати у обзир испуњење услова и критеријума из члана 5. овог протокола;
(б) први избор извршиће се најкасније шест месеци након ступања на снагу овог протокола;
(ц) државе чланице бирају чланове Поткомитета тајним гласањем;
(д) избори за чланове Поткомитета одржаће се на седници држава чланица која се одржава сваке две године, а коју сазива генерални секретар Уједињених нација. На тим седницама, где кворум чине две трећине држава чланица, у Поткомитет ће се изабрати лица која добију највећи број гласова и апсолутну већину гласова присутних представника земаља чланица који гласају.
2. Уколико, током изборног поступка, два држављанина једне државе чланице испуњавају услове за именовање у Поткомитет за превенцију, именоваће се кандидат који је добио већи број гласова. Када држављани добију исти број гласова, примениће се следећи поступак:
(а) када је само један кандидован од стране државе чланице чији је држављанин, тај кандидат постаје члан Поткомитета за превенцију;
(б) када су оба кандидата држављани државе чланице која их кандидује, одржаће се посебно тајно гласање ради утврђивања који ће од кандидата бити именован за члана;
(ц) када ниједног од кандидата није кандидовала држава чланица чији су они држављани, одржаће се посебно тајно гласање ради утврђивања који ће од њих бити именован за члана.

Члан 8

У случају смрти или оставке члана Поткомитета или уколико из неког другог разлога није у могућности да обавља своје дужности, држава чланица која је кандидовала тог члана именује друго подобно лице, које поседује квалификације и испуњава услове наведене у члану 5, имајући у виду потребу за равномерном заступљеношћу различитих области стручности, које ће обављати ту функцију до следеће седнице држава чланица, а уз сагласност већине држава чланица. Сматра се да је сагласност дата уколико се половина или више од половине држава чланица не изјасне негативно у року од шест недеља по

добијању обавештења од генералног секретара Уједињених нација о предложеном именовану.

Члан 9

Чланови Поткомитета за превенцију бирају се на период од четири године. Могу бити поново изабрани још једанпут уколико буду поново кандидовани. Мандат половине изабраних чланова престаје по истеку две године; одмах након првог избора, имена ових чланова биће одређена жребом од стране председавајућег седнице наведене у члану 7. став 1(д).

Члан 10

1. Поткомитет за превенцију бира своје функционере на период од две године. Они могу бити поново изабрани.
2. Поткомитет за превенцију доноси свој пословник. Овим пословником се између осталог прописује да:
 - (а) половина плус један члан конституише кворум;
 - (б) Поткомитет за превенцију доноси одлуке већином гласова присутних чланова;
 - (ц) седнице Поткомитета за превенцију одржавају се без присуства јавности.
3. Генерални секретар Уједињених нација сазива прву седницу Поткомитета за превенцију. Време одржавања следећих седница се утврђује Пословником. Поткомитет за превенцију и Комитет против тортуре одржаваће своје седнице истовремено најмање једанпут годишње.

Трећи део

МАНДАТ ПОТКОМИТЕТА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ

Члан 11

Поткомитет за превенцију:

- (а) обилази места наведена у члану 4. и даје препоруке државама чланицама у вези са заштитом лица лишених слободе од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;
- (б) у односу на националне механизме за превенцију:
 - (I) даје савете и помаже државе чланице, када је то потребно, у њиховом успостављању;
 - (II) одржава директан и, уколико је потребно, поверљив контакт са националним механизмима за превенцију и пружа им обуку и техничку помоћ у циљу јачања њихових капацитета;
 - (III) пружа им савете и помоћ у процени потреба и средстава потребних за јачање заштите лица лишених слободе од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;
 - (IV) даје препоруке и запажања државама чланицама у циљу јачања капацитета и мандата националних механизма за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;
- (ц) сарађује у циљу превенције мучења уопште са одговарајућим телима Уједињених нација као и са међународним, регионалним и домаћим институцијама и организацијама које раде на јачању заштите лица од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Члан 12

Да би се Поткомитету за превенцију омогућило да изврши свој мандат на начин наведен у члану 11, државе чланице преузимају обавезу:

- (а) да приме Поткомитет за превенцију на своју територију и да му омогуће приступ свим притворским установама како је дефинисано чланом 4. овог протокола;

(б) да доставе све релевантне информације које Поткомитет за превенцију може тражити ради процене потреба и мера које треба усвојити ради јачања заштите лица лишених слободе од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;

(ц) да подстичу и олакшавају контакте између Поткомитета за превенцију и националних механизма за превенцију;

(д) да разматрају препоруке Поткомитета за превенцију и да ступе у дијалог са истим о могућим имплементационим мерама.

Члан 13

1. Поткомитет за превенцију успоставиће, у почетку жребом, програм редовних посета државама чланицама ради испуњења свог мандата како је утврђено чланом 11.

2. Поткомитет за превенцију ће, након консултација, о овом програму обавестити државе чланице да би ове могле, без одлагања, да изврше практичне припреме у циљу реализације ових посета.

3. Посете врше најмање два члана Поткомитета за превенцију. Ове чланове могу пратити, уколико је потребно, и експерти са доказаним стручним искуством и знањем у областима које покрива овај протокол, који ће бити одабрани са списка стручњака који је припремљен на основу предлога држава чланица, Канцеларије Високог комесара Уједињених нација за људска права и Центра Уједињених нација за превенцију међународног криминала. У припреми списка, државе чланице могу да предложе највише пет домаћих стручњака. Држава чланица у којој се посета врши може одбити укључивање одређеног експерта, након чега ће Поткомитет за превенцију предложити другог стручњака.

4. Уколико Поткомитет за превенцију сматра то одговарајућим, може да предложи краћу накнадну посету након редовне посете.

Члан 14

1. Да би се Поткомитету за превенцију омогућило да испуни свој мандат, државе чланице овог протокола су сагласне да му пруже:

(а) неограничен приступ свим информацијама у вези с бројем лица лишених слободе у притворским установама дефинисаним чланом 4, као и бројем таквих места и њиховом локацијом;

(б) неограничен приступ свим информацијама које се односе на поступање с тим лицима као и о условима притвора;

(ц) у складу са ставом 2, доле у тексту, неограничен приступ свим притворским установама и њиховим инсталацијама и објектима;

(д) могућност да насамо разговарају са лицима лишеним слободе без сведока, било лично или уз помоћ преводиоца уколико се сматра потребним, као и са било којим другим лицем за које Поткомитет за превенцију верује да може да пружи релевантне информације;

(е) слободу избора места која жели да посети и лица са којима жели да обави разговор.

2. Противљење посети одређеној притворској установи се може истаћи искључиво на основу хитних и изузетних потреба државне одбране, јавне безбедности, природних катастрофа, или озбиљног нарушавања реда у установи која се жели посетити а које привремено спречавају реализацију такве посете. Држава чланица се неће позивати на проглашење ванредног стања као разлога за противљење посети.

Члан 15

Ниједан орган или службено лице не може наложити, применити или допустити било коју санкцију против било ког лица или организације зато што су Поткомитету за превенцију или његовим представницима пренели неку информацију, било истиниту или неистиниту и такво лице или организација неће сносити никакве друге санкције ни на који начин.

Члан 16

1. Поткомитет за превенцију поверљиво саопштава своје препоруке и запажања држави чланици, и по потреби, националном механизму.
2. Поткомитет за превенцију објављује свој извештај, заједно са коментарима државе чланице, кад год држава чланица то затражи. Уколико држава чланица објави неки део извештаја, Поткомитет за превенцију може да објави извештај у целини или делимично. Међутим, лични подаци не могу се објављивати без изричитог пристанка лица о ком се ради.
3. Поткомитет за превенцију подноси јавни годишњи извештај о својим активностима Комитету против тортуре.
4. Уколико држава чланица одбије да сарађује са Поткомитетом, за превенцију у смислу чланова 12. и 14. или да предузме кораке да поправи ситуацију у складу са препорукама Поткомитета, Комитет против тортуре може, на захтев Поткомитета за превенцију, гласовима већине својих чланова да одлучи, након што држава чланица добије прилику да саопшти своје ставове, да изда саопштење за јавност у вези с тим питањем или да објави извештај Поткомитета.

Четврти део

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Члан 17

Свака држава чланица је дужна да има, одреди или уведе, најкасније годину дана након ступања на снагу овог протокола или након Његове ратификације или приступања овом протоколу, један или више независних националних механизма за превенцију тортуре на националном нивоу. Механизми које успостављају децентрализоване јединице могу бити одређени као национални механизми за превенцију у смислу овог протокола, уколико су у складу са његовим одредбама.

Члан 18

1. Државе чланице дужне су да гарантују функционалну независност националним механизмима превенције као и независност њиховог особља.
2. Државе чланице дужне су да предузимају неопходне мере да би стручно особље националних механизма имало потребне способности и стручна знања. Дужне су да настоје да осигурају равнотежу између полова, као и адекватну заступљеност етничких и мањинских група у земљи.
3. Државе чланице се обавезују да ставе на располагање неопходна средства за функционисање националних механизма превенције.
4. Приликом успостављања националних превентивних механизма, државе чланице су дужне да узму у обзир принципе који се односе на статус и функционисање националних институција за унапређење и заштиту људских права.

Члан 19

Национални механизми превенције морају имати најмање следећа овлашћења:

- (а) да редовно проверавају третман лица лишених слободe у притворским установама како су дефинисане у члану 4, с циљем да се, уколико је потребно, појача њихова заштита од тортуре, суровог, нељудског или понижавајућег кажњавања и поступања;
- (б) да дају препоруке надлежним органима у циљу побољшања третмана и положаја лица лишених слободe и да се спрече тортура, сурови, нељудски или понижавајући поступци и кажњавање, узимајући у обзир релевантне нормe Уједињених нација;
- (ц) да подносе предлоге и дају мишљења у вези с важећим или предложеним законима.

Члан 20

Да би национални механизми за превенцију могли да извршавају своја овлашћења, државе чланице овог протокола обавезују се да им обезбеде:

- (а) приступ свим подацима о броју лица лишених слободе у притворским установама дефинисаним у члану 4, као и броју установа и њиховој локацији;
- (б) приступ свим подацима о третману ових лица и условима њиховог притвора;
- (ц) приступ свим притворским установама, њиховим инсталацијама и објектима;
- (д) могућност да воде приватне разговоре са лицима лишеним слободе без присуства сведока, било лично или са преводиоцем уколико је потребно, као и било којом другом особом за коју национални механизам за превенцију сматра да може да пружи значајне информације;
- (е) слободу да бирају места која желе да посете и лица са којима желе да разговарају;
- (ф) право да имају контакте са Поткомитетом за превенцију, да му достављају податке и састају се с њим.

Члан 21

1. Ниједан орган или службено лице не могу да наложе, примене, допусте или толеришу било коју санкцију против било ког лица или организације зато што су националном механизму за превенцију саопштили неку информацију, било истиниту или неистиниту, и ниједно такво лице или организација не смеју сносити неке друге консеквенце ни на који начин.
2. Поверљиве информације које прибавља национални механизам за превенцију биће заштићене. Лични подаци не смеју бити објављени без изричите сагласности лица о ком се ради.

Члан 22

Надлежне власти државе чланице дужне су да размотре препоруке националног механизма за превенцију и ступе у дијалог с њим у вези с могућим мерама имплементације.

Члан 23

Државе чланице овог протокола обвезују се да ће објавити и дистрибуирати годишње извештаје националних механизма за превенцију.

Пети део

ИЗЈАВА

Члан 24

1. Приликом ратификације, државе чланице могу да дају изјаву којом одлажу извршење својих обавеза из поглавља ИИИИ или ИВ овог протокола.
2. Одлагање ће важити највише три године. Након што држава чланица да одговарајућу изјаву и након консултација с Поткомитетом за превенцију, Комитет против тортуре може да продужи овај период за још две године.

Шести део

ФИНАНСИЈСКЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25

1. Трошкове које начини Поткомитет за превенцију при имплементацији овог протокола сноси Уједињене нације.
2. Генерални секретар Уједињених нација дужан је да обезбеди неопходно особље и средства за ефикасно вршење дужности Поткомитета у складу са овим протоколом.

Члан 26

1. Оснива се посебни фонд у складу са релевантним процедурама Генералне скупштине, којим се управља у складу с финансијским прописима и правилима Уједињених нација, да би се помогло финансирање имплементације препорука које Поткомитет за превенцију даје држави чланици након посете, као и образовних програма за особље националних механизма за превенцију.
2. Посебни фонд може да се финансира путем добровољних доприноса од стране влада држава, међувладиних и невладиних организација и других јавних или приватних субјеката.

Седми део

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27

1. Овај протокол је отворен за потписивање свим државама које су потписале Конвенцију.
2. Овај протокол подлеже ратификацији сваке државе која је ратификовала Конвенцију или приступила истој. Инструменти ратификације се депонују код генералног секретара Уједињених нација.
3. Овај протокол је отворен за приступање свакој држави која је ратификовала или приступила Конвенцији.
4. Приступање се врши депоновањем инструмента о приступању код генералног секретара Уједињених нација.
5. Генерални секретар Уједињених нација обавештава све земље које су потписале овај протокол или му приступиле о депоновању сваког инструмента ратификације или приступања.

Члан 28

1. Овај протокол ступа на снагу тридесетог дана од дана депоновања двадесетог инструмента ратификације или приступања код генералног секретара Уједињених нација.
2. За сваку државу која ратификује овај протокол или му приступи након депоновања код генералног секретара Уједињених нација двадесетог инструмента ратификације или приступања, овај протокол ступа на снагу тридесетог дана од дана депоновања њеног инструмента ратификације или приступања.

Члан 29

Одредбе овог протокола примењују се на све делове федералних држава без било каквих ограничења или изузетака.

Члан 30

На овај протокол не могу да се ставе никакве резерве.

Члан 31

Одредбе овог протокола не утичу на обавезе држава чланица које произлазе из било које регионалне конвенције којом се успоставља систем посета притворским установама. Поткомитет за превенцију и органи успостављени у складу с таквим регионалним конвенцијама подстичу се да сарађују и међусобно консултују у циљу избегавања дуплирања и ефикасног остварења циљева овог протокола.

Члан 32

Одредбе овог протокола не утичу на обавезе држава чланица четири Женевске конвенције од 12. августа 1949. и њихових Допунских протокола од 8. јуна 1977, или могућности било које државе чланице да одобри Међународном комитету Црвеног крста да посети притворске установе у ситуацијама које нису обухваћене међународним хуманитарним правом.

Члан 33

1. Било која држава чланица може да откаже овај протокол у било ком тренутку писменим обавештењем упућеним генералном секретару Уједињених нација, који ће о томе обавестити остале државе чланице овог протокола и Конвенције. Отказивање ступа на снагу годину дана од датума пријема обавештења од стране генералног секретара УН.

2. Отказивање неће имати дејство ослобађања државе чланице од њених обавеза према овом протоколу у односу на било који чин или ситуацију која наступи пре дана ступања на снагу отказивања, или у односу на мере које Поткомитет за превенцију усвоји или одлучи да усвоји у односу на дотичну државу чланицу, нити ће отказивање на било који начин ограничити даље разматрање било ког питања које је Поткомитет за превенцију почео да разматра пре датума ступања на снагу отказа.

3. Након датума када отказивање од стране државе чланице ступи на снагу, Поткомитет за превенцију неће започињати разматрање било ког новог питања везаног за ту земљу.

Члан 34

1. Свака држава чланица овог протокола може да предложи амандман и поднесе га генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар затим обавештава државе чланице овог протокола о предложеном амандману са захтевом да га обавесте да ли прихватају одржавање конференције држава чланица у циљу разматрања и гласања о предлогу. У случају да у року од четири месеца од таквог саопштења, најмање једна трећина држава чланица прихвата такву конференцију, генерални секретар ће сазвати конференцију под покровитељством Уједињених нација. Било који амандман којег прихвати двотрећинска већина држава чланица које присуствују и гласају на конференцији генерални секретар УН подноси свим државама чланицама на прихватање.

2. Амандман који се прихвати у складу са ставом 1. овог члана ступа на снагу када га прихвати двотрећинска већина држава чланица овог протокола у складу са својим уставним поступком.

3. Када амандмани ступе на снагу, постају обавезујући за оне државе чланице које су их прихватиле, док за остале државе чланице и даље важе одредбе овог протокола и претходних амандмана које су прихватиле.

Члан 35

Чланови Поткомитета за превенцију и националних механизма за превенцију имаће привилегије и имунитете који су неопходни за независно извршавање њихових функција.

Чланови Поткомитета за превенцију имаће привилегије и имунитете утврђене у одељку 22. Конвенције о привилегијама и имунитетима Уједињених нација од 13. фебруара 1946. у зависности од одредби одељка 23. те конвенције.

Члан 36

Приликом посете држави чланици, чланови Поткомитета за превенцију, ће без штете по одредбе и циљеве овог протокола и привилегије и имунитете које имају:

- (а) поштовати законе и прописе земље домаћина, и
- (б) уздржавати се од било којих радњи или активности које нису у складу с непристрасним и међународним карактером њихових дужности.

Члан 37

1. Овај протокол, чији су арапски, кинески, енглески, француски, руски и шпански текстови једнако веродостојни, депонује се код генералног секретара Уједињених нација.
2. Генерални секретар Уједињених нација доставиће оверене преписе овог протокола свакој држави.

ЧЛАН 2а

Одређује се Заштитник грађана да обавља послове Националног механизма за превенцију тортуре.

У обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре Заштитник грађана сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

ЧЛАН 3

(Брисан)

ЧЛАН 4

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори".

ЗАКОН О ДОПУНИ ЗАКОНА О РАТИФИКАЦИЈИ ОПЦИОНОГ ПРОТОКОЛА УЗ КОНВЕНЦИЈУ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И ДРУГИХ СУРОВИХ, НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ КАЗНИ И ПОСТУПАКА

("Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011)

ЧЛАН 2

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије - Међународни уговори".

УСТАВ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
("Сл. гласник РС", бр. 98/2006)
ИЗВОД, ЧЛ. 138

5. ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Члан 138

Заштитник грађана је независан државни орган који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења.

Заштитник грађана није овлашћен да контролише рад Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда, судова и јавних тужилаштва.

Заштитника грађана бира и разрешава Народна скупштина, у складу са Уставом и законом.

Заштитник грађана за свој рад одговара Народној скупштини.

Заштитник грађана ужива имунитет као народни посланик. О имунитету заштитника грађана одлучује Народна скупштина.

О Заштитнику грађана доноси се закон.

ЗАКОН
О ЗАШТИТНИКУ ГРАЂАНА
(*"Сл. гласник РС", бр. 79/2005 и 54/2007*)

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом установљава се Заштитник грађана као независан државни орган који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења (у даљем тексту: органи управе).

Заштитник грађана се стара о заштити и унапређењу људских и мањинских слобода и права.

Под појмом грађанин, у смислу овог закона, подразумева се не само физичко лице које је домаћи држављанин, већ и свако физичко лице страни држављанин, као и свако домаће или страно правно лице о чијим правима и обавезама одлучују органи управе из става 1. овог члана.

Члан 2

Заштитник грађана је независан и самосталан у обављању послова утврђених овим законом и нико нема право да утиче на његов рад и поступање.

У обављању послова из своје надлежности Заштитник грађана поступа у оквиру Устава, закона и других прописа и општих аката, као и ратификованих међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права.

Заштитник грађана за свој рад одговара Народној скупштини (у даљем тексту: Скупштина).

Члан 3

Седиште Заштитника грађана је у Београду.

Заштитник грађана одлуком може образовати канцеларије и ван свог седишта.

Општим актом о организацији и раду стручне службе Заштитника грађана уређује се обављање послова у канцеларијама.

II ИЗБОР И ПРЕСТАНАК ФУНКЦИЈЕ

Члан 4

Заштитника грађана бира Скупштина већином гласова свих народних посланика, на предлог одбора надлежног за уставна питања (у даљем тексту: Одбор).

Кандидата за Заштитника грађана Одбору има право да предложи свака посланичка група у Скупштини.

Више посланичких група могу да предложе заједничког кандидата за Заштитника грађана.

Предлог за избор Заштитника грађана утврђује се већином гласова од укупног броја чланова Одбора.

Пре утврђивања предлога за избор Заштитника грађана, Одбор може одлучити да одржи седницу на којој ће свим кандидатима бити омогућено да изнесу своје ставове о улози и начину остваривања функције Заштитника грађана.

Заштитник грађана се бира на време од пет година и исто лице може бити највише два пута узастопно бирано на ову функцију.

Поступак за избор Заштитника грађана започиње најкасније шест месеци пре истека мандата претходног Заштитника грађана.

Члан 5

За Заштитника грађана може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава следеће услове:

- 1) да је дипломирани правник;
- 2) да има најмање десет година искуства на правним пословима који су од значаја за обављање послова из надлежности Заштитника грађана;
- 3) да поседује високе моралне и стручне квалитете;
- 4) да има запажено искуство у заштити права грађана.

Члан 6

Заштитник грађана има четири заменика који му помажу у обављању послова утврђених овим законом, у оквиру овлашћења која им он пренесе.

Приликом преношења овлашћења заменицима, Заштитник грађана посебно води рачуна о томе да се обезбеди одређена специјализација за обављање послова из надлежности Заштитника грађана, нарочито у погледу заштите права лица лишених слободе, равноправности полова, права детета, права припадника националних мањина и права особа са инвалидитетом.

Заштитник грађана одређује заменика који ће га замењивати у случају његове одсутности или спречености да обавља послове.

Заменике Заштитника грађана бира Скупштина већином гласова свих народних посланика, на предлог Заштитника грађана.

Заменици Заштитника грађана бирају се на време од пет година и исто лице може највише два пута узастопно бити бирано на ову функцију.

За заменика Заштитника грађана може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава следеће услове:

- 1) да има високу стручну спрему;
- 2) да има најмање пет година искуства у области која је од значаја за обављање послова из надлежности Заштитника грађана;

- 3) да поседује високе моралне и стручне квалитете;
- 4) да има запажено искуство у заштити права грађана.

Члан 7

Заштитник грађана и његови заменици пре ступања на дужност полажу заклетву која гласи: "Заклињем се да ћу своју дужност обављати одговорно, непристрасно и независно, у складу са Уставом и законом и да ћу савесно радити на заштити и унапређењу људских права и слобода".

Заштитник грађана полаже заклетву пред Скупштином, а његови заменици пред председником Скупштине.

Члан 8

Сматра се да је Заштитник грађана, односно заменик Заштитника грађана ступио на дужност моментом полагања заклетве.

Ако Заштитник грађана, односно заменик Заштитника грађана без оправданог разлога не ступи на дужност у року од 30 дана од дана полагања заклетве, сматра се да није изабран, што Скупштина констатује на основу обавештења Одбора. У том случају одмах се покреће поступак за избор новог Заштитника грађана, односно његовог заменика.

Члан 9

Са функцијом Заштитника грађана, односно заменика Заштитника грађана неспојиво је обављање друге јавне функције или професионалне делатности, као и обављање друге дужности или посла који би могао утицати на њихову самосталност и независност.

Заштитник грађана и заменик Заштитника грађана не могу бити чланови политичких странака.

Заштитник грађана и његови заменици имају положај функционера у смислу закона којим се уређује спречавање сукоба интереса у вршењу јавних функција и на њих се у целини примењују одредбе тог закона.

Даном ступања на дужност Заштитнику грађана, односно заменику Заштитника грађана морају престати све јавне, професионалне и друге функције, односно дужности или послови које је до тада обављао, ако су супротни одредбама овог закона, као и чланство у политичким организацијама.

Члан 10

Заштитник грађана и његови заменици уживају имунитет као народни посланици.

О укидању имунитета Заштитника грађана и његових заменика одлучује Скупштина већином гласова свих народних посланика.

Члан 10а

Заштитник грађана и заменик Заштитника грађана не могу давати изјаве политичке природе.

Члан 11

Функција Заштитника грађана престаје у следећим случајевима:

- 1) истеком мандата, ако не буде поново изабран;
- 2) смрћу;
- 3) оставком;
- 4) губитком држављанства, што се утврђује на основу акта надлежног државног органа;
- 5) испуњењем услова за пензију у складу са законом;
- 6) наступањем трајне физичке или менталне неспособности за обављање функције, што се утврђује на основу документације релевантне медицинске установе;
- 7) разрешењем.

Члан 12

Заштитника грађана разрешава Скупштина већином гласова свих народних посланика, на предлог Одбора или најмање једне трећине од укупног броја народних посланика.

Ако предлог за разрешење Заштитника грађана подноси Одбор, потребно је да се за његово подношење изјасни већина од укупног броја чланова Одбора.

Заштитник грађана може бити разрешен једино у следећим случајевима:

- 1) ако нестручно и несавесно обавља своју функцију;
- 2) ако обавља другу јавну функцију или професионалну делатност, ако обавља другу дужност или посао који би могао утицати на његову самосталност и независност, или ако поступа супротно закону којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;
- 3) ако буде осуђен за кривично дело које га чини неподобним за обављање ове функције.

Заштитник грађана има право да се на седници Скупштине на којој се одлучује о његовом разрешењу обрати народним посланицима.

Члан 13

Скупштина на предлог Одбора може донети одлуку о суспензији Заштитника грађана у случају:

- 1) ако је против њега одређен притвор;
- 2) ако је осуђен за кривично дело које га чини неподобним за обављање функције, а пресуда није постала правоснажна.

Одлука о суспензији доноси се већином гласова народних посланика на седници на којој је присутна већина народних посланика.

Скупштина ће укинути одлуку о суспензији чим престану разлози за суспензију.

Члан 14

Одредбе о престанку функције Заштитника грађана примењују се и на заменика Заштитника грађана, с тим што предлог за његово разрешење може поднети и Заштитник грађана.

Члан 15

У случају престанка функције Заштитника грађана или заменика Заштитника грађана из разлога наведених у члану 11. тач. 1)-6) овог закона, Скупштина без расправе доноси одлуку којом констатује да су се стекли услови за престанак функције.

Правне последице престанка функције наступају од дана доношења одлуке из става 1. овог члана.

Члан 16

У случају престанка функције Заштитника грађана, до избора новог Заштитника грађана ову функцију обавља заменик кога је Заштитник грађана одредио да га замењује у случају његове одсутности или спречености да обавља функцију.

Избор новог Заштитника грађана извршиће се најкасније у року од шест месеци од дана престанка функције ранијег Заштитника грађана.

III НАДЛЕЖНОСТ

Члан 17

Заштитник грађана је овлашћен да контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе, ако се ради о повреди републичких закона, других прописа и општих аката.

Заштитник грађана је овлашћен да контролише законитост и правилност рада органа управе.

Заштитник грађана није овлашћен да контролише рад Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда, судова и јавних тужилаштва.

Члан 18

Заштитник грађана има право предлагања закона из своје надлежности.

Заштитник грађана је овлашћен да Влади односно Скупштини поднесе иницијативу за измену или допуну закона и других прописа и општих аката, ако сматра да до повреде права грађана долази због недостатака у прописима, као и да иницира доношење нових закона, других прописа и општих аката, када сматра да је то од значаја за остваривање и заштиту права грађана.

Влада, односно надлежни одбор Скупштине, су обавезни да разматрају иницијативе које подноси Заштитник грађана.

Заштитник грађана је овлашћен да у поступку припреме прописа даје мишљење Влади и Скупштини на предлоге закона и других прописа, ако се њима уређују питања која су од значаја за заштиту права грађана.

Члан 19

Заштитник грађана је овлашћен да покрене поступак пред Уставним судом за оцену уставности и законитости закона, других прописа и општих аката.

Члан 20

Заштитник грађана је овлашћен да јавно препоручи разрешење функционера који је одговоран за повреду права грађана, односно да иницира покретање дисциплинског поступка против запосленог у органу управе који је непосредно одговоран за учињену повреду и то ако из поновљеног понашања функционера или запосленог произилази намера да одбијају сарадњу са Заштитником грађана или ако се утврди да је учињеном повредом грађанину причињена материјална или друга штета већих размера.

Ако нађе да у радњама функционера или запосленог у органу управе има елемената кривичног или другог кажњивог дела, Заштитник грађана је овлашћен да надлежном органу поднесе захтев, односно пријаву за покретање кривичног, прекршајног или другог одговарајућег поступка.

Члан 21

Органи управе имају обавезу да сарађују са Заштитником грађана и да му омогуће приступ просторијама и ставе на располагање све податке којима располажу, а који су од значаја за поступак који води односно за остварење циља његовог превентивног деловања, без обзира на степен њихове тајности, осим када је то у супротности са законом.

Заштитник грађана има право да обави разговор са сваким запосленим у органу управе када је то од значаја за поступак који води.

Заштитник грађана, односно заменик Заштитника грађана је дужан да и након престанка функције чува као тајну податке до којих дође у вршењу своје функције.

Обавеза чувања тајне односи се и на запослене у стручној служби Заштитника грађана.

Члан 22

Заштитник грађана има право несметаног приступа заводима за извршење санкција и другим местима на којима се налазе лица која су лишена слободе, као и право да са тим лицима разговара насамо.

Члан 23

Председник Републике, председник и чланови Владе, председник Скупштине, председник Уставног суда и функционери у органима управе дужни су да приме Заштитника грађана на његов захтев најкасније у року од 15 дана.

IV ПОСТУПАК

Члан 24

Заштитник грађана покрене поступак по притужби грађана или по сопственој иницијативи.

Поред права на покретање и вођење поступка, Заштитник грађана има право да пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права.

Члан 25

Свако физичко или правно, домаће или страног лица које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа управе повређена права може да поднесе притужбу Заштитнику грађана.

Ако се ради о повреди права детета, притужбу из става 1. овог члана у име малолетног лица може поднети његов родитељ, односно законски заступник, а ако се ради о повреди права правног лица, притужбу може поднети лице овлашћено за заступање тог правног лица.

Пре подношења притужбе подносилац је дужан да покуша да заштити своја права у одговарајућем правном поступку.

Заштитник грађана ће упутити подносиоца притужбе на покретање одговарајућег правног поступка, ако је такав поступак предвиђен, а неће покретати поступак док не буду исцрпљена сва правна средства.

Изузетно, Заштитник грађана може покренути поступак и пре него што су исцрпљена сва правна средства, ако би подносиоцу притужбе била нанета ненадокнадива штета или ако се притужба односи на повреду принципа добре управе, посебно некоректан однос органа управе према подносиоцу притужбе, неблагоприятан рад или друга кршења правила етичког понашања запослених у органима управе.

Заштитник грађана неће поступати по анонимним притужбама.

Изузетно, ако сматра да у анонимној притужби има основа за његово поступање, Заштитник грађана може покренути поступак по сопственој иницијативи.

Члан 26

Притужба се подноси у писаној форми или усмено на записник и на подношење притужбе се не плаћа никаква такса, нити друга накнада.

Притужба се може поднети најкасније у року од једне године од извршене повреде права грађана, односно од последњег поступања, односно непоступања органа управе у вези са учињеном повредом права грађана.

Члан 27

Притужба садржи назив органа на чији се рад односи, опис повреде права, чињенице и доказе који поткрепљују притужбу, податке о томе која су правна средства искоришћена и податке о подносиоцу притужбе.

На захтев подносиоца притужбе стручна лица у служби Заштитника грађана су дужна да му, без накнаде, пруже стручну помоћ у састављању притужбе.

Лица лишена слободе имају право да притужбу поднесу у запечаћеној коверти.

У свим установама у којима се налазе лица лишена слободе морају се на видан и јаван начин обезбедити одговарајуће коверте, о чему се старају управе ових установа, као и министарство надлежно за послове правде.

Члан 28

Заштитник грађана је дужан да поступи по свакој притужби осим:

- 1) ако предмет на који се односи притужба не спада у надлежност Заштитника грађана;
- 2) ако је притужба поднета након истека рока за подношење;
- 3) ако је притужба поднета пре употребе свих расположивих правних средстава, а нису испуњени услови из члана 25. став 5. овог закона;
- 4) ако је притужба анонимна;
- 5) ако притужба не садржи потребне податке за поступање, а подносилац недостатак не отклони ни у накнадном року одређеном за допуну притужбе, нити се обрати служби Заштитника грађана за стручну помоћ у отклањању недостатка.

Ако због неког од разлога из става 1. овог члана нема основа за поступање Заштитника грађана, Заштитник грађана ће одбацити притужбу, о чему је дужан да обавести подносиоца, уз навођење разлога за одбацивање.

Члан 29

О покретању и завршетку поступка Заштитник грађана обавештава подносиоца притужбе, као и орган управе против којег је поднета притужба.

Орган управе је обавезан да одговори на све захтеве Заштитника грађана, као и да му достави све тражене информације и списе у року који он одреди, а који не може бити краћи од 15, нити дужи од 60 дана.

Заштитник грађана може, у нарочито оправданим случајевима, да органу управе не открије идентитет подносиоца притужбе.

Члан 30

Ако орган против којег је поднета притужба сам отклони недостатке, Заштитник грађана ће о томе обавестити подносиоца притужбе и оставити му рок од 15 дана да се изјасни да ли је таквим поступком задовољан.

Ако подносилац притужбе одговори да је задовољан начином на који је отклоњен недостатак, као и ако подносилац притужбе уопште не одговори у остављеном року, Заштитник грађана ће обуставити поступак.

Члан 31

Након утврђивања свих релевантних чињеница и околности Заштитник грађана може обавестити подносиоца притужбе да је притужба неоснована или може утврдити да су постојали недостаци у раду органа управе.

Ако нађе да су постојали недостаци у раду органа управе, Заштитник грађана ће упутити препоруку органу о томе како би уочени недостатак требало отклонити.

Орган управе је дужан да, најкасније у року од 60 дана од дана добијања препоруке обавести Заштитника грађана о томе да ли је поступио по препоруци и отклонио недостатак, односно да га обавести о разлозима због којих није поступио по препоруци.

Изузетно, ако постоји опасност да ће због неотклањања недостатка, права подносиоца притужбе бити трајно и у значајном обиму оштећена, Заштитник грађана у својој

препоруци органу управе може утврдити и краћи рок за отклањање недостатка, с тим што тај рок не може бити краћи од 15 дана.

Ако орган управе не поступи по препоруци, Заштитник грађана може о томе да обавести јавност, Скупштину и Владу, а може и да препоручи утврђивање одговорности функционера који руководи органом управе.

Члан 32

Заштитник грађана може поступити и по сопственој иницијативи када на основу сопственог сазнања или сазнања добијених из других извора, укључујући изузетно и анонимне притужбе, оцени да је актом, радњом или нечињењем органа управе дошло до повреде људских слобода или права.

Одредбе чл. 29. до 31. овог закона сходно се примењују и на поступак који Заштитник грађана покрене по сопственој иницијативи.

V ИЗВЕШТАЈ СКУПШТИНИ И САРАДЊА ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА СА ДРУГИМ ОРГАНИМА

Члан 33

Заштитник грађана подноси Скупштини редован годишњи извештај у коме се наводе подаци о активностима у претходној години, подаци о уоченим недостацима у раду органа управе, као и предлози за побољшање положаја грађана у односу на органе управе.

Извештај о раду се подноси најкасније до 15. марта наредне године и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије" и на интернет страници Заштитника грађана, а доставља се и средствима јавног информисања.

У току године Заштитник грађана може да подноси и посебне извештаје, ако за тим постоји потреба.

Члан 34

Односи између Заштитника грађана и органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе надлежних за питања заштите права грађана заснивају се на међусобној сарадњи, у оквиру надлежности Заштитника грађана утврђених овим законом.

Заштитник грађана сарађује са омбудсманом аутономне покрајине и грађанским браниоцем (омбудсманом) у јединицама локалне самоуправе у којима је он установљен, као и са надлежним службама председника Републике и Скупштине, у циљу размене информација о уоченим проблемима и појавама у раду и поступању органа управе са становишта заштите и унапређења људских слобода и права.

Члан 35

Ако Заштитник грађана прими притужбу која се односи на повреде права грађана учињене актима, радњама или нечињењем органа управе, а не ради се о повреди републичких закона, других прописа и општих аката, већ о повреди прописа или општег акта аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, доставиће такву притужбу без одлагања омбудсману аутономне покрајине, односно грађанском браниоцу (омбудсману) јединице локалне самоуправе, ако је установљен.

Ако орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе надлежан за питања заштите права грађана прими притужбу која се односи на повреде републичког закона,

другог прописа или општег акта, доставиће такву притужбу, без одлагања Заштитнику грађана.

Ако подносилац у притужби указује истовремено на повреду републичког закона, другог прописа или општег акта и на повреду прописа или општег акта аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, орган коме је притужба достављена (Заштитник грађана, омбудсман аутономне покрајине или грађански бранилац-омбудсман јединице локалне самоуправе) поступаће по њој у делу својих надлежности, а копију притужбе ће проследити другом надлежном органу (Заштитнику грађана, омбудсману аутономне покрајине или грађанском браниоцу-омбудсману јединице локалне самоуправе, ако је такав орган установљен), ради поступања у делу његових надлежности, сходно ст. 1. и 2. овог члана.

VI ПРАВО НА ПЛАТУ

Члан 36

Заштитник грађана има право на плату у висини плате председника Уставног суда, а заменици у висини плате судије Уставног суда.

VII СРЕДСТВА ЗА РАД ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Члан 37

Средства за рад Заштитника грађана обезбеђују се у буџету Републике.

Заштитник грађана сачињава предлог средстава за наредну годину и доставља га Влади ради укључивања као саставни део предлога буџета Републике, с тим што предлог мора бити сачињен по методологији и критеријумима који важе за остале буџетске кориснике.

Годишња средства за рад Заштитника грађана треба да буду довољна да омогуће његово делотворно и ефикасно остваривање функције, као и да буду у складу са макроекономском политиком Републике.

VIII СТРУЧНА СЛУЖБА

Члан 38

За вршење стручних и административних послова образује се стручна служба Заштитника грађана.

Радам стручне службе руководи генерални секретар, који мора бити лице са завршеним правним факултетом, најмање пет година радног искуства и који мора испуњавати услове за рад у органима државне управе.

Заштитник грађана доноси општи акт о организацији и систематизацији послова стручне службе, на који сагласност даје Народна скупштина.

Заштитник грађана доноси одлуку о пријему у радни однос запослених у стручној служби.

На генералног секретара и остале запослене у стручној служби Заштитника грађана примењују се прописи којима се уређују радни односи у државним органима.

IX ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39

Скупштина ће изабрати Заштитника грађана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Заштитник грађана ће поднети предлог за избор заменика у року од три месеца од дана ступања на дужност, а Скупштина ће изабрати заменике Заштитника грађана у року од два месеца од дана подношења предлога.

Члан 40

Општи акт о организацији и раду стручне службе Заштитник грађана ће донети у року од 60 дана од дана ступања на дужност.

Пријем запослених у стручну службу Заштитник грађана извршиће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу општег акта о организацији и раду стручне службе.

Члан 41

Скупштина ће ускладити одредбе свог Пословника са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Пословником Скупштине уредиће се начин поступања по поднетом редовном извештају, као и по посебним извештајима Заштитника грађана.

Члан 42

Влада ће, до ступања на снагу општег акта о организацији и раду стручне службе Заштитника грађана, на предлог Заштитника грађана, обезбедити простор, средства и друге неопходне услове за почетак рада.

Члан 43

Заштитник грађана неће поступати по случајевима насталим пре ступања на снагу овог закона.

Члан 44

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

**САМОСТАЛНИ ЧЛАН ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ЗАШТИТНИКУ ГРАЂАНА**
("Сл. гласник РС", бр. 54/2007)

Члан 12[с1]

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ИЗВОД ИЗ РЕДОВНОГ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА ЗА 2011. ГОДИНУ

2.1. ОБЛАСТ ЗАШТИТЕ ПРАВА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ

2.1.1. Опис проблема у специјалистичкој области са аспекта надлежности Заштитника грађана

Током 2011. године Заштитник грађана је у поступцима по притужбама и сопственој иницијативи контролисао поштовање права лица лишених слободе, односно законитост и правилност рада установа у којима се налазе лица лишена слободе: полицијских управа/станица, завода за извршење кривичних санкција, психијатријских болница/ одељења, установа социјалне заштите стационарног типа и прихватилишта за странце. Осим тога, Заштитник грађана је континуирано обављао мониторинг посете напред наведеним установама у циљу спречавања мучења и других облика суровог, нечовечног поступања и кажњавања у односу на лица лишена слободе, као и ради унапређења положаја лица лишених слободе у складу са важећим прописима и стандардима. Посебна пажња је посвећена истраживању појаве тортуре, испитивању материјалних услова и третмана лица лишених слободе, њихове здравствене заштите и социјалне подршке.

Заштитник грађана је става да у Републици Србији у установама у којима су смештена лица лишена слободе не постоји тортура као системска појава, али да су ипак присутни појединачни случајеви мучења и злостављања као и других облика незаконитог или неправилног поступања службених лица и других лица која се о њима старају. Осим тога, лоши материјални услови, неодговарајући третман, и недостаци у здравственој заштити и одсуство социјалне подршке лицима лишеним слободе у свом континуитету могу довести до поступања које добија карактер нечовечног или понижавајућег поступања.

Недостаци у области права лица лишених слободе у одређеној мери су последица како недостатака прописа, тако и недостатака постојећих прописа, као и негативних тенденција у пракси рада државних органа. У погледу права лица смештених у установама за извршење кривичних санкција недостатак је подзаконских прописа који нису донети у законом предвиђеном року. У погледу права особа са менталним потешкоћама проблем је у томе што у Србији не постоји Закон о заштити менталног здравља, односно закон којим била регулисан здравствена и правна заштита тих лица, као и њихово задржавање у психијатријским болницама и њихово збрињавање у локалној заједници по отпусту. По питању права особа смештених у гломазним установама социјалне заштите стационарног типа проблем је у њиховом задржавању у тим установама из разлога непостојања услова за њихово социјално збрињавање у локалној заједници. Посебно су запажени негативни ефекти лишавања пословне способности које прераста у средство за лишавања слободе смештањем у психијатријске болнице и социјалне установе по основу сагласности за лечење или смештај коју у име тих особа дају њихови стараоци.

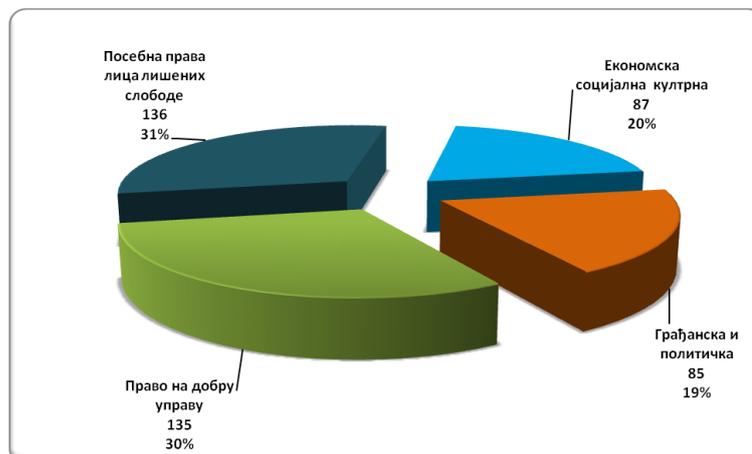
Србији у наредном периоду предстоји суштинско суочавање са проблемом положаја и заштитом права лица лишених слободе, односно прихватање и спровођење стандарда који налажу да ограничења права лица лишених слободе треба да буду минимална, неопходна и сразмерна легитимном циљу.

2.1.2. Статистика притужби грађана у области заштите права лица лишених слободе

Заштитник грађана је током 2011. године поступао у 384 притужбе у области заштите права лица лишених слободе, и то по 357 писаних притужби упућених од стране грађана а у 27 случајева је покренуо поступак по сопственој иницијативи. Број примљених притужби у 2011. години је повећан за око 106% у односу на претходну годину.

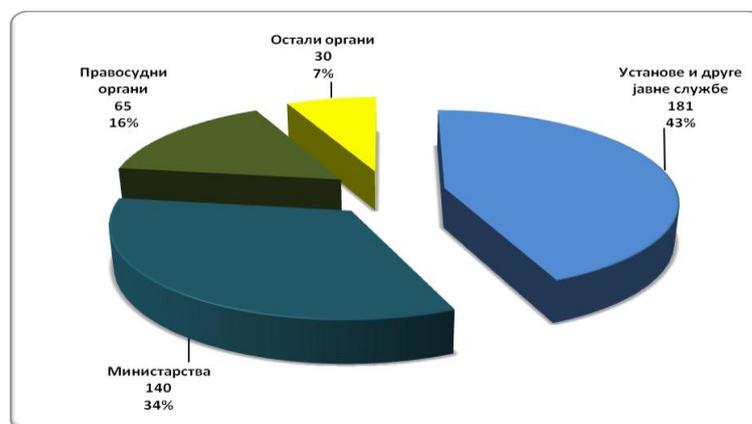
Од 384 притужбе из 2011. године из области права лица лишених слободe, окончан је рад на 232 притужбе (60%) а и даље су у току 152 поступка (40%). Највећи број притужби односило се на рад установа у области извршења кривичних санкција и полицију.¹

Графикон 2. Повређена права, број и проценат у односу на број притужби у области права лица лишених слободe

Напомена: Број повређених права је увек већи од броја притужби, јер бројне притужбе указују на вишеструке повреде права.

Графикон 3. - Притужбе према органима на чији рад се односе

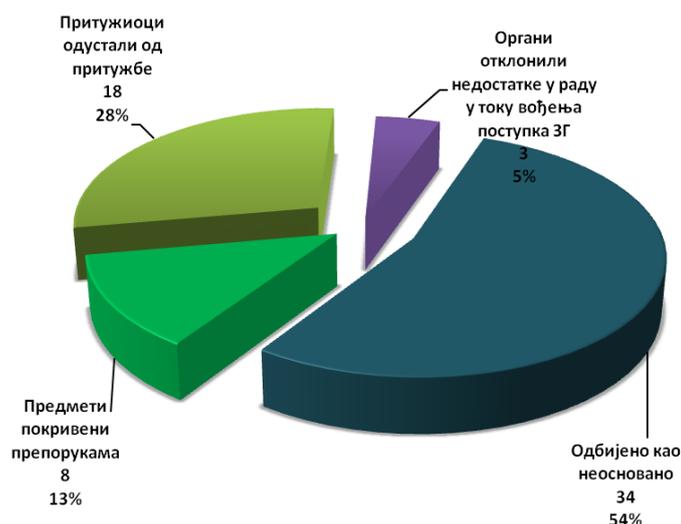

Напомена: Број органа је увек већи од броја притужби, јер појединачне притужбе понекад указују на повреде права грађана од стране више од једног органа.

Заштитник грађана је покренуо 68 поступака контроле рада органа управе и обавио 53 контролне и превентивне посете органима, углавном у односу на заводе за извршење кривичних санкција и полицију. Код притужби у којима је покренуо поступке завршено је поступање у 63 предмета.

¹ Притужбе су се односиле на неодговарајућу здравствену заштиту, лоше смештајне услове, хигијену и исхрану, право на боравак на свежем ваздуху, разврставање, премештаје, право на обавештавање и правну помоћ, неправилно вођење поступка и неосновано лишење слободe и др. Током 2011. године је у 32 притужбе указано на појаву тортуре и других облика злостављања и нечовечног и нехуманог поступања или кажњавања, што представља значајно повећање у односу на претходне године и др.

Графикон 4. – Начин на који је завршено поступање по предметима у 2011.

У току 2011. године у области лица лишених слободе одбачено је 169 притужби из 2011. године, тј. поводом ових притужби су притужиоци обавештени дописима о законских разлозима због којих се по њиховим притужбама не могу водити поступци контроле рада органа управе: услед неискоришћених правних средстава (73), ненадлежности Заштитника грађана (57), неуредне притужбе (19), неблаговремено поднете притужбе (13), анонимне притужбе (5) и притужбе поднете од неовлашћеног лица (2). Такође, окончан је рад и у 43 притужбе из ранијих година, чије је поступање завршено на следећи начин: ненадлежност Заштитника грађана (13), неоснована притужба (18), донете препоруке (6), органи отклонили недостатке (3) и одустанак (3).

2.1.3. Остварени резултати у 2011. години у области заштите права лица лишених слободе

Заштитник грађана је током 2011. године обавио 53 надзора над радом и превентивних посета установама и којима су смештена лица лишена слободе.² Током посета установама у којима су смештена лица лишена слободе, службена лица су у потпуности сарађивали са Заштитником грађана и омогућили му несметан рад, приступ свим просторијама, посебно оним у којима се налазе лица лишена слободе, ненадзиране разговоре са тим лицима, као и са свим запосленима. Сви тражени подаци су стављени на располагање.

Заштитник грађана је током 2011. године упутио укупно 24 препоруке, као и преко 70 предлога мера за отклањање пропуста у раду.³ Органи управе пут којих је Заштитник грађана покренуо поступак контроле законитости и правилности рада, остваривали су законом прописану сарадњу. Препоруке и предлози мера упућени органима управе за отклањање недостатака у области права лица лишених слободе су већином системског

² Окружни затвор Београд, Окружни затвор у Крушевцу, Окружни затвор у Краљеву, Окружни затвор у Смедереву, Окружни затвор у Новом Пазару, Васпитно поправни дом за малолетнике Крушевац, Полицијска управа Крагујевац, Полицијска управа Нови Пазар, Окружни затвор Београд - посебно одељење за организовани криминал и ратне злочине, Специјална психијатријска болница "Др Лаза Лазаревић", Београд, Специјална психијатријска болница Ковин, Специјална психијатријска болница "др Лаза Лазаревић - одељење Падинска скела", "Мале Пчелице" - Крагујевац, Полицијска станица Пирот, Окружни затвор у Ужицу, Полицијска станица Димитровград, Полицијска управа Ужице, Казнено-поправни завод Ниш, притворска јединица Пирот, Казнено-поправни завод Сомбор, Окружни затвор у Суботици, Окружни затвор у Лесковцу, Казнено-поправни завод Сремска Митровица, Казнено-поправни завод Ћуприја, Окружни затвор у Врању, Окружни затвор у Новом Саду

³ Управи за извршење кривичних санкција у саставу Министарства правде, Министарству унутрашњих послова, Полицијској станици Смедерево, Казнено-поправном заводу у Пожаревцу – Забела, Казнено-поправном заводу у Нишу, Казнено-поправном заводу у Ћуприји, Казнено-поправном заводу у Сомбору, Окружном затвору у Београду, Окружном затвору у Новом Саду, Окружном затвору у Зрењанину, Окружном затвору у Шапцу, Окружном затвору у Панчеву, Окружном затвору у Суботици, Окружном затвору у Новом Пазару, Окружном затвору у Лесковцу и Окружном затвору у Прокупљу.

карактера, тако да се односе на већи број случајева, односно притужби упућених Заштитнику грађана. Органи управе којима су упућене препоруке благовремено су обавештавали Заштитника грађана да су предузели, односно да предузимају све неопходне активности и мере у циљу поступања по препорукама. Заштитник грађана ће у наредном периоду посветити посебну пажњу поступању органа по упућеним препорукама.

Следи приказ основних запажања о поштовању права лица лишених слободе и остварених резултата рада Заштитника грађана:

Полицијско задржавање

На основу запажања током посета Полицијским управама/станицама у Србији Заштитник грађана је утврдио битне недостатке смештајних капацитета за полицијско задржавање. У препорукама⁴, извештајима надлежним органима⁵ и бројним саопшењима за јавност, указано је на неопходност унапређења услова за полицијско задржавање. Недостаци смештајних капацитета су констатовани и у извештајима Европског комитета за спречавање мучења⁶. Надлежни полицијски органи не споре утврђене недостатке, нити неопходност стварања адекватних смештајних услова, али указују да за наведено нису обезбеђена потребна материјална средства.

Посебне просторије за полицијско задржавање не постоје у великом броју полицијских станица. Лица лишена слободе задржавају се по канцеларијама, или се на основу Правилника о полицијским овлашћењима⁷, по налогу јавног тужиоца, смештају у притворске јединице затвора⁸. Заштитник грађана је става да одмах треба прекинути са праксом вишечасовног, посебно целодневног полицијског задржавања лица у канцеларијским и другим ненаменским и безусловним просторијама. Задржавање лица у канцеларијама полицијских станица потпуно је неодговарајуће ако траје више од неколико сати⁹. Смештање лица којима је одређено полицијско задржавање у притворским јединицама затвора оправдава се тиме што су тамо бољи смештајни услови. Спровод и смештање задржаних лица у притворским јединицама затвора полицији ствара бројне како организационе, тако и безбедносне проблеме. Осим тога наведено додатно оптерећује постојеће пренасељене капацитете притворских јединица у затворима и отежава рад недовољног броја затворских службеника¹⁰.

У појединим полицијским станицама постоје посебне просторије за полицијско задржавање, али оне, у већој или мањој мери, не испуњавају минималне стандарде. Смештање у таквим просторијама може се окарактерисати као понижавајуће поступање, у појединим случајевима и као злостављање. На основу обављених посета полицијским станицама, бројне недостатке просторија за полицијско задржавање су утврдили Заштитник грађана¹¹ и Европски комитет за спречавање тортуре¹², те упутили препоруке да се просторије за полицијско задржавање прилагоде важећим стандардима¹³. Надлежни органи у Републици Србији морају без одлагања да предузму ефикасне мере и активности у циљу стварања смештајних услова за полицијско задржавање у полицијским станицама у Србији у складу са важећим стандардима. Просторије за полицијско задржавање морају бити довољно простране. Морају имати најмање 6 квадратних метара ако су намењене за смештај једног лица, односно најмање 4 квадратна метра по особи ако

⁴ Заштитник грађана, Препорука 12 – 2619/ 10;

⁵ Годишњи извештај Заштитника грађана (2009), стр. 101; (2010), стр. 66;

⁶ СРТ, Report to Serbia (2004), 42; исто СРТ, Report to Serbia (2007), 35, 36; СРТ, Prel.Report to Serbia (2011);

⁷ Службени гласник РС, бр. 54/06;

⁸ Заштитник грађана, Извештај о посети ПУ Сомбор; ПУ Нови Пазар; ПС Бујановац; ПС Прешево;

⁹ СРТ, Report to Serbia (2007), 35; у смислу СРТ, Second General Report (1991), 43.

¹⁰ Заштитник грађана, Извештај о посети ОЗ Нови Пазар; ОЗ Врање;

¹¹ Заштитник грађана, Извештај о посети ПС Чукарица, ПС Савски Венац, ПС Нови Београд, ПС Рума и ПУ Крагујевац;

¹² СРТ, Report to Serbia (2011) - прелиминарни

¹³ Заштитник грађана, Препорука 12 – 2619/ 10; СРТ, Report to Serbia (2007), стр. 36.

су намењене за смештај више лица¹⁴. Размак између зидова просторије мора бити најмање 2 метра, висина од пода до плафона најмање 2,5 метра, а уколико су мањих димензија могу се користити само ако боравак у њима не траје дуже од неколико сати¹⁵. Просторије морају бити суве и проветрене, мора да постоји доток свежег ваздуха, као и да су осветљене како природним, тако и вештачким светлом, загрејане у складу са климатским приликама, опремљене креветом, душekom и довољним бројем ћебади, са текућом водом за пиће и санитарним уређајима, са алармом/ дугметом за позивање страже, са простором за време на свежем ваздуху, са контролом путем видео-надзора и без елемената који у редовном току ствари могу послужити за самоповређивање задржаног лица¹⁶.

Поступајући по притужбама грађана и током непосредног надзора над радом полиције и њеном односу према ухапшеним и лицима у полицијском задржавању, Заштитник грађана није утврдио значајније пропусте који се односе на остваривање права на браниоца, употребу матерњег језика, телефонски позив породици, здравствени преглед, као и на предају надлежном суду најкасније у року од 48 сати од лишавања слободе.

Иако није уочио тортуру као системско поступање, Заштитник грађана је утврдио поједине случајеве мучења и понижавајућег поступања, као и других облика незаконитог или неправилног поступања полицијских службеника.

ТОРТУРА ТОКОМ ПОЛИЦИЈСКОГ ЗАДРЖАВАЊА

Заштитник грађана је примио притужбу у којој је притужилац, лице лишено слободе, навео да је физички и психички злостављан од стране полицијских службеника ПУ Смедерево. Указао је да су му телесне повреде нанете приликом лишавања слободе, а потом и у ПУ Смедерево, у коју је одведен непосредно након лишавања слободе. Такође је навео да је истог дана са видним телесним повредама примљен у притворску јединицу Окружног затвора у Смедереву. У спроведеном поступку Заштитник грађана је утврдио да је ПУ Смедерево повредила право притужиоца на физички и психички интегритет, човечно поступање и уважавање достојанства његове личности, јер су му у периоду од његовог хапшења до спровођења у притворску јединицу Окружног затвора у Смедереву нанете телесне повреде. Осим тога, утврђено је да су нетачно приказане чињенице о настанку телесних повреда, о садржини изјава полицијских службеника, као и о лекарским налазима. Заштитник грађана је ПУ Смедерево упутио препоруку да утврди појединачне пропусте начињене при сачињавању документације о телесним повредама притужиоца нанетим у периоду од његовог хапшења до спровођења у притворску јединицу Окружног затвора у Смедереву, као и да у будућем раду води уредну документацију о настанку телесних повреда¹⁷.

ПРЕКОРАЧЕЊЕ ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА И НЕОСНОВАНО И ПРИНУДНО ЛИШАВАЊЕ СЛОБОДЕ ГРАЂАНА

У притужби удружења грађана ИМ наводи се да су полицијски службеници ПС Стари град, ПУ за град Београд, лишили слободе деветоро њихових чланова током ноћи између 31. марта и 1. априла 2010. године, поводом исписивања поруке посланицима на тротоару испред Народне скупштине. Указано је да су без објашњења лишени слободе и спроведени у полицијску станицу у којој је са њима обављен разговор у сврху прикушњања обавештења од грађана. У спроведеном поступку је утврђено да је дежурни

¹⁴ CPT, Report to Serbia (2007), стр. 36.

¹⁵ CPT, Second General Report (1991), стр. 43.

¹⁶ Заштитник грађана, Препорука 12 - 2619/ 10; у том смислу и CPT, Serbia (2007), стр.36.

¹⁷ Препорука Заштитника грађана 12-1782/10

тужилац Првог основног јавног тужилаштва у Београду наложио полицијским службеницима ПС Стари град да се од активиста ИМ узму изјаве у форми обавештења прикупљених од грађана, а да су они супротно овом налогу, лишени слободе испред Народне скупштине и принудно доведени у ПС Стари град, иако се није радило о лицима која је требало довести ради утврђивања идентитета, нити су то била лица за којим је расписана потерница или лица које је требало задржати по чл. 53. и 54. Закона о полицији. Заштитник грађана је става да је ПС Стари град начинила пропуст у начину примене полицијских овлашћења, јер је наведена лица принудно довела до службених просторија ради прикупљања обавештења од грађана. ПС Стари град је упућена препорука да овлашћена службена лица у будућем раду принудно не доводе грађане које усмено позивају у службене просторије ради прикупљања обавештења, да им увек саопште разлог позивања, као и да их полицијским возилом превозе до службених просторија искључиво уз њихову сагласност. Осим тога, упућена је препорука да се ПС Стари град извини наведеним лицима¹⁸.

Притвор

Актуелна реформа правосућа током 2011. године није довела до ефикаснијег рада судова у тзв. притворским предметима. Присутно је мишљење да се мере притвора олако изричу и да су непримерено дугог трајања. Заштитник грађана поново истиче да околности које прате извршење мере притвора често представљају својеврсну казну пре осуде¹⁹.

Притворске јединице у затворима у Србији су недовољне за смештај постојећег броја притвореника у складу са важећим прописима и стандардима. У притвору је око 3000 лица, а капацитет притворских јединица је за мање од 2000 лица. Законом је прописано да просторије у којима су притвореници смештени морају бити толико простране да на сваког притвореника дође најмање осам кубних метара и четири квадратна метра простора, што у условима енормне пренасељености притворских јединица није могуће остварити. Постоје случајеви да је десетак притвореника смештено у притворској просторији површине 25 м², или тројица у просторији од 8 м², или двојица у просторији од 5 м², што значи да на једног притвореника долази око 2,5 м², односно значајно мање од законом предвиђеног минимума²⁰. Очигледно је да постојеће смештајне капацитете притворских јединица треба проширити за око 5000 м².

Законом је прописано и да сваки осуђени има право на засебан лежај. Међутим, током посета, затечени су притвореници који немају свој кревет, већ спавају на душецима – тзв. коцкама, које се пре спавања постављају на под спаваоница. Осим тога, присутна појава кревета постављених на три спрата обесмишљава идеју о засебном лежају.

Иако је Законом прописано да притвореници имају право на смештај који одговара савременим хигијенским условима и месним климатским приликама, да просторије у којима су смештени притвореници морају бити чисте, суве и загрејане, опремљене примереним санитарним уређајима и средствима за личну хигијену, просторије у којима су смештени притвореници углавном не испуњавају напред наведене услове. Просторије су већином руиниране, углавном неокречене, загрејаност великог броја просторија је незадовољавајућа, приметна је влага (као последица лоше изолације, односно лоших водоводних инсталација), уочљива је честа појава да у мокрим чворовима вода стално цури из славина и испирача WC-а па се у просторијама осећа мемла.

Законом је прописано да просторије у којима су смештени притвореници морају бити проветрене и довољно осветљене, како природним, тако и вештачким светлом који

¹⁸ Препорука Заштитника грађана 17-730/10

¹⁹ Годишњи извештај Заштитника грађана (2010), стр. 67;

²⁰ Заштитник грађана, Извештај о посети КПЗ Ниш, ОЗ Панчево, ОЗ Нови Сад

омогућује читање и рад без сметњи за вид. Међутим, у многима не постоји непосредан доток свежег ваздуха и природне светлости. То је пре свега случај са притворском јединицом у Окружном затвору у Београду у којој је просечно смештено око 1300 притвореника (око 50% укупног броја притвореника у Србији), у којој притворске просторије уопште немају прозоре, а свеж ваздух и природно светло искључиво допиру кроз решетке из заједничког ходника.

Иако по важећим прописима притвореници имају право да сваког дана изван затворених просторија проводе најмање два сата, уобичајено је да им се наведено омогућује испод сат времена дневно. Постојећа шеталишта углавном немају адекватне надстрешнице, подобне за заштиту од атмосферских падавина.

Посебна пажња посвећена је положају притвореница. Наиме, честа је ситуација да је у притворској јединици затвора само једна жена, или ако их је више да сходно налогу суда, у интересу поступка, морају бити раздвојене, па су током извршења мере притвора практично у усамљењу, односно изолацији. Наведено знатно отежава њихов положај.

Неспорно је да су бројни аспекти смештајних услова притвореника у Србији у великој мери непримерени, противни позитивним прописима и међународним стандардима, што може представљати нечовечно и понижавајуће поступање.

Затвор

Поступајући по притужбама и на основу мониторинг посета обављених у 2011. години Заштитник грађана је утврдио бројне пропусте у раду, односно недостатке смештајних капацитета и других животних услова у затворима.

Наиме, у 29 завода за извршење кривичних санкција у Србији смештају се осуђена и прекршајно кажњена лица на извршењу казне затвора, лица којима је изречена казна малолетничког затвора, мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, обавезног лечења наркомана, обавезног лечења алкохоличара, васпитна мера упућивања у васпитно поправни дом, као и притвореници. У последњих десет година број тих лица је удвостручен, између осталог, као резултат оштрије казнене политике и интезивније примене мере притвора. Упркос томе, изостала је пропорционална изградња потребних смештајних капацитета. Процена је да је тренутно капацитет свих завода за извршење кривичних санкција у Србији око 7.500 лица. Током 2011. године је било просечно смештено између 11.000 и 11.500 лица, што указује да недостаје смештајни простор за око 4.000 лица. Заштитник грађана изражава задовољство што је крајем 2011. године пуштен у рад новоизграђени КПЗ Београд у Падинској скели, капацитета за око 450 осуђених. Међутим, сходно важећим прописима и стандардима који прописују да је у спаваоници по особи потребно најмање четири квадратна метра, у Србији је неопходно још проширити затворске капацитете за око 20.000 квадратних метара.

Проблем постојећих затворских капацитета је, пре свега, у томе што су поједини грађени почетком прошлог века, многи су у централним деловима градова и неприлагодљиви важећим стандардима. Велики број спаваоница је руиниран, мокри чворови су влажни²¹, у појединим не постоји непосредан доток ваздуха нити природне светлости, већ допире кроз заједнички ходник, а вештачко осветљење је углавном недовољно. Великом броју лица лишених слободе се не омогућује довољно времена на свежем ваздуху, боравак напољу често траје пола сата дневно, иако прописи као минимум захтевају два сата. То је пре свега последица недостатка адекватног простора за шетњу. Постојећа шеталишта за осуђене углавном немају адекватне надстрешнице, подобне за заштиту од атмосферских падавина²².

²¹ Препорука Заштитника грађана 12-3675/11, 12-3666/11, 12-3694/11

²² Препорука Заштитника грађана 12-2612/10,

Заштитник грађана је посебно забринут због недовољног индивидуалног и колективног третманског рада васпитача са осуђеним лицима. Осим тога, из разговора са васпитачима и руководиоцима затвора, стиче се утисак да је по постојећем систему разврставања непримерено рестриктивна могућност да осуђени својим добрим понашањем пређу у повољнију васпитну групу. Правило да осуђени током извршења казне по постојећој методологији разврставања отежано прелази у повољнију васпитну групу, доводи до последице да се уобичајено да осуђени из затвореног одељења отпшта из затвора. У том смислу, проблем система извршења кривичних санкција представља и то што у затворима не постоје посебна отпусна одељења.

Социјална подршка лицима лишеним слободе готово да не постоји, њихов положај је додатно оптерећен недовољним пружањем социјалне подршке породицама лица лишених слободе а нарочито деци. Програми који се сачињавају ради пружања социјалне подршке помоћи осуђенима након отпуштања су паушални, осуђени је након отпуштања препуштен је сам себи, што појачава опасност да ће, као лице које није адекватно прилагођено животу ван затворских услова, у најкраћем року поново учинити кривично дело.

Пажњу треба посветити и лицима лишеним слободе који су посебно осетљиве особе. Особе са инвалидитетом углавном немају смештај који одговара њиховим потребама. У појединим затворима просторије и мокри чворови нису прилагођени, недостају рампе, врата су преуска за пролаз колица²³. Углавном није јасно утврђена асистенција тим лицима.

Заштитник грађана је током 2011. године посветио посебну пажњу на појаву тортуре и других облика суровог, нечовечног поступања и кажњавања у односу на лица лишена слободе. Закључак је да у затворима у Србији не постоји тортура као системска појава, али да су ипак присутни појединачни случајеви мучења и злостављања.

Наиме поводом низа информација о системској тортури у VII павиљону Казнено – поправног завода у Пожаревцу – Забели, Заштитник грађана је 5. децембра 2011. године обавио пилот посету том павиљону. У саставу тима, који је предводио заменик заштитника грађана за заштиту права лица лишених слободе, били су запослени у Стручној служби Заштитника грађана, један психијатар и два лекара форензичара, као и представник удружења Хелсиншки одбор у Србији. Посета није била претходно најављена, а по доласку у VII павиљон затворским службеницима је речено да никог не изводе из павиљона, као и да не улазе у ћелије без присуства чланова мониторинг тима. Чланови тима, подељени у три групе, су обишли свих 90 ћелија, као и све остале просторије у павиљону. Лекари чланови тима су обавили кратке ненадзиране интервјуе са свих 240 затвореника понаособ у циљу прибављања информација да ли су исти у протеклих шест месеци били изложени тортури или било ком облику злостављања. Затвореници који су тврдили да су им нанете телесне повреде су на лицу места прегледани од стране лекара форензичара, а њихове повреде су фотографисане.

Заштитник грађана је сходно утврђеном стању, Казнено – поправном заводу у Пожаревцу – Забели упутио неколико препорука за отклањање утврђених недостатака у раду, између осталог и то да се у сутерену VII павиљона постави видео надзор и да се постави осветљење у ходнику²⁴, као и да затворски лекари једном месечно обиђу све осуђене који су ту смештени²⁵.

ФИЗИЧКО И ПСИХИЧКО ЗЛОСТАВЉАЊЕ ЗАТВОРЕНИКА

²³ Препорука Заштитника грађана 12-2615/10

²⁴ Препорука Заштитника грађана 12-3693/11

²⁵ Препорука Заштитника грађана 12-3670/11

Пример: Након напред описане посете Заштитнику грађана се притужбом обратио осуђеник који је навео да је у VII павиљону Казнено – поправног завода Пожаревац – Забела изложен противправним радњама од стране службених лица. Заштитник грађана је 27. децембра 2011. године посетио притужиоца, којом приликом је утврдио да је 24. децембра 2011. године задобио већи број телесних повреда, а да врста и начин повређивања несумњиво упућују на закључак да је приликом наношења телесних повреда коришћена гумена палица, те да су телесне повреде нанете од стране припадника службе за обезбеђење.

По мишљењу Заштитника грађана наведено представља акт тортуре, који је довео до повреде психичког и физичког интегритета притужиоца, а околност да телесне повреде нанете нису евидентирани у службеним евиденцијама, нити да је о њима обавештен управник завода, представља незаконито и неправилно поступање. Осим тога, тиме што након повређивања притужилац није одведен на преглед код лекара, поверљено је његово право на здравствену заштиту.

Заштитник грађана је упутио препоруку Казнено – поправном заводу Пожаревац - Забела, да предузме све расположиве мере у циљу утврђења одговорности службених лица завода за насиље примењено према притужиоцу, за пропуштање евидентирања нанетих телесних повреда и пропуштање обавештавања управника завода, као и за пропуштање што притужилац није одведен на преглед код лекара²⁶.

Заштитник грађана је током 2011. године посветио значајну пажњу пружању здравствене заштите у затворима, на коју се односи највећи број притужби. Уочено је да су лекарски прегледи по пријему у затвор површни, да не постоје јединствени протоколи и да се разликују од затвора до затвора. У највећем броју затвора се не обављају редовни лекарски прегледи осуђених у интервалима краћим од три месеца. У великом броју затвора не постоје болесничке собе²⁷, а у појединим су просторије амбуланти потпуно неодговарајуће, негде и пролазне просторије²⁸. У многим заводима је присуство лекара сведено на недовољних два сата дневно, с тим да током викенда и празника лекара у заводу уопште нема. Уобичајено је да терапије дели немедицинско особље. Присутна је појава да немедицинско особље присуствује лекарским прегледима и када то не захтева здравствени радник, чиме се повређује приватност осуђених и право на тајност података о њиховом здравственом стању²⁹.

Констатовано је да је у појединим затворима, нарочито у смештају под појачаним надзором, знатно отежан приступ осуђених лекару. Ове тешкоће, пре свега, настају због специфичности начина извршења казне, као и чињенице да су нпр. у VII павиљону Казнено - поправног завода у Пожаревцу – Забела, осуђени по 23 часа у току дана затворени у просторијама – спаваоницама и њихов контакт са припадницима затворских служби је сведен на најмању могућу меру, што има за последицу и отежан контакт са лекаром. Заштитник грађана је упутио препоруку Казнено - поправном заводу Пожаревац – Забела да затворски лекар један пут у току месеца обиђе сва лица лишена слободе која се налазе у VII павиљону, да том приликом уђе у сваку просторију – спаваоницу и да у разговору са лицима лишеним слободе утврди потребу за лекарским прегледом³⁰.

²⁶ Препорука Заштитника грађана 12-3630/11

²⁷ Препорука Заштитника грађана 12-2614/10

²⁸ Извештај ОЗ Панчево; Разлози препоруке Заштитника грађана 12-3695/11

²⁹ Препорука Заштитника грађана 12-3695/11

³⁰ Препорука Заштитника грађана 12-3670/11

Заштитник грађана је током посета затворима утврдио да је у појединим затворима смештен одређен број осуђених са тешким менталним поремећајима³¹ (оболели од хроничног психотоничног менталног поремећаја из групе Ф20 - Ф29 Светске здравствене организације), а у којима не постоје одговарајући услови за њихов третман и лечење. Њихово смештање у редовном режиму извршења казне затвора подразумева немогућност да буду задовољене њихове основне потребе у погледу адекватног лечења, што може довести до погоршања њиховог здравственог стања. Осим тога, њихово психичко стање их уједно чини посебно рањивима, односно ствара ризик да буду подложни злоупотреби и малтретирању. Ради отклањања ових неправилности Заштитник грађана је Управама за извршење кривичних санкција упутио препоруку да се осуђени са тим поремећајима без одлагања упуте у Специјалну затворску болницу или у другу одговарајућу здравствену установу³².

Стационарне социјалне и психијатријске установе

Заштитник грађана је током 2011. године започео континуирани процес мониторинга психијатријских болница и установа социјалне заштите стационарног типа. Тим за посете, кога поред правника чине психијатри, лекари форензичари и психолози, обишао је Специјалну болницу за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“ у Београду, издвојено одељење те болнице у Падинској Скели, Специјалну болницу за психијатријске болести Ковин и „Мале пчелице“ у Крагујевцу. Уочен је низ системских недостатака. Заштитник грађана ће у поступцима даље контроле законитости и правилности рада тих установа, као и путем сарадње са надлежним органима, указати на утврђене недостатке у раду и препоручити начин њиховог отклањања, а посебно системско регулисање ове области.

Заштитник грађана је става да без даљег одлагања треба донети закон којим ће се уредити заштита менталног здравља, лечење и положај особа са менталним поремећајима. У недостатку тог системског закона проблем представља и неусклађеност прописа³³ који регулишу смештање душевно оболелих особа на лечење без њихове сагласности, те их је у наредном периоду потребно ускладити и на тај начин отклонити нејасноће које изазивају у њиховој примени. Осим тога, важећи прописи с једне стране омогућују да се душевно оболела особа, на основу одлуке психијатара и пријаве суду, без одлуке суда присилно задржи 33 дана на лечењу у психијатријској болници, а с друге стране и уобичајену праксу да судија у поступку уопште не саслуша, чак и не види особу о чијем присилном смештању одлучује. За разлику од душевно оболелих особа, по важећим прописима лице коме је одређено полицијско задржавање мора без одлагања, а најкасније у року од 48 часова, бити предато надлежном суду, у противном се пушта на слободу. Наведена дискриминација душевно оболелих особа у односу на потенцијалне учиниоце кривичних дела је крајње непримерена, и неопходно ју је што пре отклонити наредним изменама прописа.

Уочени су и пропусти приликом сачињавања документације којом се констатује сагласност особа са менталним сметњама на стационарно лечење у психијатријским болницама. Наведене сагласности углавном нису сачињене у складу са важећим прописима, а смештање тих особа у закључаним просторијама или њихово везивање доводе у сумњу аутентичност њиховог пристанка. У прилог наведеном говори и искрено објашњење једног од лекара да се у документацији често нетачно приказује да су пацијенти дали сагласност на лечење да би се избегле формалности око присилног задржавања.

Проблем поступања према душевно оболелим особама у психијатријским болницама и установама социјалне заштите стационарног типа је учестала појава њиховог физичког спутавања. Везивање је по важећим стандардима и препорукама последње средство које треба користити за обуздавање ментално оболелих који испољавају агресивно понашање према себи и/или околини. Допуштено је само у посебно одређеним случајевима за које

³¹ (оболели од хроничног психотоничног менталног поремећаја из групе Ф20 - Ф29 СЗО)

³² Препорука Заштитника грађана 12-3698/11

³³ Закон о ванпарничном поступку и Закон о здравственој заштити

постоје јасни медицински докази да контрола агресије није могла бити успостављена на ниједан други медицински оправдан начин. Оно мора бити временски ограничено, а тим Заштитника грађана је у протеклим посетама затекао лица која су била везана и преко 10 сати. Физички спутана лица морају бити надгледана, а у постојећим евиденцијама нису уочене белешке о њиховом периодичном одвезивању, нити надзирању од стране лекара. Везивање мора бити изведено одговарајућим наменским затезама, а не приручним средствима, као што су платнене траке или конопци.

У установама које је у протеклом периоду обишао тим Заштитника грађана уочени су изузетно лоши смештајни услови. Објекти у којима су смештене особе са менталним потешкоћама су углавном стари, руинирани, неокречени, често влажни. Мокри чворови су већином у веома лошем стању, влажни. У просторијама је углавном приметан непријатан мирис. Лоши смештајни услови подједнако погађају и медицинско особље.

Запослени у установама социјалне заштите стационарног типа указују да се велики број корисника неоправдано задржава у тим установама, и то искључиво што не постоје услови за њихово социјално збрињавање ван установа, тако да психијатријске болнице у великој мери представљају социјалне установе. Наиме, по њиховим речима честа је појава задржавања ментално оболелих у болницама без медицинских индикација. По наводима лекара акутно стање тих ментално оболелих особа није толико озбиљно да захтева лечење и смештање у психијатријску болницу, већ се у њима задржавају из социјалних разлога, нпр. јер немају блиске сроднике, или ако их имају њихови сродници нису заинтересовани да им пруже потребну негу и пажњу, или би то хтели али немају објективних могућности за то.

Република Србија мора у наредном периоду да без одлагања развије систем пружања здравствене и социјалне заштите на локалном нивоу за лица којима је престала потреба лечења, односно смештања у психијатријским болницама и установама социјалне заштите стационарног типа.

Заштитник грађана је става да је споран пристанак старалаца особа лишених пословне способности по ком се та лица смештају у психијатријске болнице и установе социјалне заштите стационарног типа, и тиме се стављају у положај лица лишених слободе.

Проблем представља и ограничење слободе кретања старих лица смештених у јавним и приватним установама, забраном напуштања установе, закључавањем у спаваоници и сл. Евентуална сагласност породице, лична сагласност, па ни сагласност старатеља лица које је лишено пословне способности, не представља правни основ за трајно држање тих лица у закључаном простору, односно у условима лишења слободе. Уз сво разумевање потребе да се у одређеним околностима поједине старије особе, у њиховом најбољем интересу, задржавају у тим установама, мора се констатовати правна неуређеност такве ситуације и потреба да се она уреди.

2.1.4. Национални механизам за превенцију тортуре

Република Србија је 28. јула 2011. године, сходно Опционом протоколу уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака (у даљем тексту Опциони протокол), одредила Национални механизам за превенцију тортуре (NPM-а). Законом о ратификацији Опционог протокола³⁴ одређено је да Заштитник грађана обавља послове Националног механизма за превенцију тортуре, као и да у обављању тих послова сарађује са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода.

³⁴ „Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011

Бројни су разлози који су законодавца определили да пропише да послове Националног механизма за превенцију тортуре обавља Заштитник грађана. Пре свега, Законом о Заштитнику грађана је прописана надлежност Заштитника грађана која између осталог обухвата и надлежност Националног механизма за превенцију тортуре предвиђену Опционим протоколом³⁵. Даље, запажене су бројне посете установама у којима су смештена лица лишена слободе, превентивног карактера, које је Заштитник грађана обавио у протеклом периоду³⁶. Осим наведеног, одлучујући разлог је и то што је Заштитник грађана препознат као орган који своје поступање базира на Париским принципима, а због чега је априлу месецу 2010. године у „А“ статусу акредитован као Национална институција за људска права у систему Уједињених нација.

Разлог за прописивање сарадње Заштитника грађана са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима у обављању послова Национални механизам за превенцију тортуре лежи у чињеници да су Покрајински Омбудсман АП Војводине и бројна удружења грађана већ дуги низ година изузетно активни у заштити права лица лишених слободе и превенцији тортуре, као и да поседују велико знање и искуство у мониторингу установа у којима су смештена лица лишена слободе и њиховој заштити од мучења или било ког другог облика злостављања.

Након што је одређен да обавља послове Националног механизма за превенцију тортуре, Заштитник грађана није одмах отпочео са посетама установама у којима су смештена лица лишена слободе, већ је првих шест месеци искористио за организовање усвојеног комплексног модела Националног механизма за превенцију тортуре у Србији и спровођење неопходних припремних радњи за ефикасно обављање мониторинг посета, о чему је сачињен посебан извештај³⁷.

У циљу ближег уређивања сарадње коју ће остваривати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су 12. децембра 2011. године закључили Меморандум о сарадњи, којим су договорили активно учешће Покрајинског омбудсмана у посетама мониторинг тима установама на територији АП Војводине у којима су смештена лица лишена слободе, сачињавању извештаја, препорука, мишљења и других аката Националног механизма за превенцију тортуре.

У циљу размене мишљења о најбољем моделу сарадње у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, Заштитник грађана је спровео јавну расправу, уз учешће бројних удружења, међународних организација, академске јавности и медија. Заштитник грађана је крајем децембра 2011. године објавио Јавни позив за избор удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре³⁸, по ком је пријаве поднело 9 удружења. Посебно формирана Комисија је средином јануара 2012. године Заштитнику грађана предложила успостављање сарадње са свим удружењима која су поднела пријаве, јер сва пријављена удружења испуњавају све услове предвиђене у Јавном позиву и дала предлог да

³⁵ Право на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамом разговара са тим лицима, са службеним лицима (која су обавезна да сарађују тим поводом) и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; приступ целокупној документацији, без обзира на степен тајности; да надлежним органима дају препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

³⁶ Стручни тим Заштитника грађана „Превентивни механизам“, у чијем су саставу и лекари форензичари и психијатри, две године је континуирано обављао посете полицијским станицама, притворским јединицама, затворима, установама социјалне заштите стационарног типа, психијатријским установама, прихватилиштима за азиланте итд.

³⁷ Доступно на http://www.ils.rs/attachments/148_Izvestaj%20NPM.pdf

³⁸ „Сл. гласник РС“ бр.100/2011 и на сајту Заштитника грађана

се у споразумима о сарадњи поједина удружења обавезу да систематски прате положај лица лишених слободе и појаву тортуре у појединим областима³⁹.

У оквиру Стручне службе Заштитника грађана потребно је да се формира посебна организациона јединица Национални механизам за превенцију тортуре, која ће имати четворо запослених. Основни задатак те јединице је превентивно деловање у циљу спречавања мучења и било ког другог облика злостављања и унапређење положаја лица лишених слободе. Та проактивна јединица ће бити потпуно функционално одвојена од постојеће организационе јединице за заштиту права лица лишених слободе, која има реактивну функцију. Тренутно је на одређено време запослено троје саветника, којима су дате на коришћење засебне просторије⁴⁰. За потребе посета установа, из средстава буџета Заштитника грађана, крајем 2011. године набављено је комби транспортно возило. У усвојеном буџету Заштитника грађана за 2012. годину су предвиђена посебна, наменска средства за обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре у висини од 7.670.000 динара⁴¹. Финансијским планом за 2012. годину је прецизно одређена намена одобрених средстава⁴².

Постављена је посебна интернет страница⁴³, на којој се бележе активности Националног механизма за превенцију тортуре, пре свега информације о посетама, препоруке упућене органима, публикације и др⁴⁴. На тој интернет страници ће бити доступни релевантни домаћи и међународна прописи и стандарди.

У складу са договором Заштитника грађана, Покрајинског Омбудсмана и изабраних удружења која су задужена да прате положај лица лишена слободе у посебним областима, у 2011. години је донет План посета Националног механизма за превенцију тортуре за 2012. годину. Пошавши од намере да се у наредне четири године обиђу све установе у којима се налазе лица лишена слободе, предвиђено је да се током 2012. године обави око 80 посета, од чега око 50 полицијских станица, 8 затвора, 3 психијатријске болнице, 4 одељења психијатрије, 6 установа социјалне заштите стационарног типа, прихватилиште за странце и 10 домова за старе особе.

Урађен је нацрт Методологије обављања посета Националног механизма за превенцију тортуре установама у којима су смештена лица лишена слободе, која ће се заснивати на претходно донетој методологији Превентивног механизма Заштитника грађана⁴⁵.

У протеклом периоду организоване су бројне активности у циљу промоције улоге Националног механизма за превенцију тортуре. У октобру 2011. године одржана је конференција „Обезбеђивање услова за ефикасно деловање Националног механизма за

³⁹ Београдски центар за људска права - у полицијским станицама и притворским јединицама, Хелсиншки одбор за људска права у Србији - у затворима, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (МДРИ-С) - у установама социјалне заштите стационарног типа, Међународна мрежа помоћи (IAN) - у психијатријским болницама, Дијалог и Одбор за људска права Ваљево - положај малолетних осуђених и притворених лица, а Виктимолошко друштво Србије - положај жена у затвореним установама, а да се накнадно одреде посебни задаци за Комитет правника за људска права (УУКОМ) и Центар за људска права - Ниш

⁴⁰ Опремљене намештајем, телефонима, компјутерима и интернет везом и др.

⁴¹ Нису урачуната средства за плате и доприносе за четири радна места у посебној организационој јединици

⁴² За путне трошкове, дневнице, накнаде експертима и представницима удружења за учешће у посетама и сачињавање извештаја, опрему, гориво, изразу публикације, превозне докумената.

⁴³ Доступно на www.npm.ombudsman.rs

⁴⁴ На српском језику, у припреми је и верзија на енглеском језику.

⁴⁵ Превентивни механизам за мониторинг установа у којима су смештена лица лишена слободе, установљен одлуком Заштитника грађана у јулу 2009. године

превенцију тортуре у Србији⁴⁶, а у децембру 2011. године, одржан је округли сто на коме је представљен Национални механизам за превенцију тортуре у Србији⁴⁷.

Значајну подршку Националном механизму за превенцију тортуре у Србији пружа ОЕБС – Мисија у Србији, Канцеларија Високог комесара за људска права у Србији, Европска мрежа Националних механизма за превенцију тортуре Савета Европе, као и Асоцијација за превенцију тортуре.

Установљена је сарадња са Поткомитетом за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, коме је у јануару 2012. године достављен извештај о спроведеним активностима у 2011. години⁴⁸. Остварује се сарадња и са другим Националним механизмима за превенцију тортуре⁴⁹.

⁴⁶ Уз учешће народних посланика, представника министарстава, представника Асоцијације за превенцију тортуре, Швајцарског Националног механизма за превенцију тортуре, Шпанског омбудсмана, представника Европске комисије, Савета Европе, ОЕБС и бројних представника цивилног друштва.

⁴⁷ Уз присуство народних посланика, представника министарстава, као и представника међународних и регионалних организација, удружења грађана, академске јавности и медија, а запажено је и учешће у расправи некадашњих осуђеника

⁴⁸ Доступно на http://www.lls.rs/attachments/139_Izvestaj%20SPT.pdf

⁴⁹ Словеније, Шпаније, Македоније, Чешке, Литваније, Швајцарске, УК, Албаније и Азербејџана.

REPUBLIC OF SERBIA

72 – 4 / 12
Belgrade

Protector of Citizens
Ombudsman

Ev.No. 1753 Date: 25.01.2012.

Report

**to Subcommittee on Prevention of Torture
and Other Cruel, Inhuman or Degrading
Treatment or Punishment**

**on setting-up
of National Preventive Mechanism
in Serbia**

Initial 6 months: Getting ready, no monitoring

Belgrade, January 2012.

CONTENT

1. INTRODUCTION

1.1. Reason for submitting the report

1.2. Protector of Citizens

1.2.1. Mandate

Republic of Serbia Constitution

The Law on the Protector of Citizens

1.2.2. Action-taking

Reactive work

Pro-active work

1.3. OPCAT

1.3.1. State Party

1.3.2. Designation of the NPM

1.3.3. Model of the NPM

1.3.4. Reasons for selection

2. INITIAL SIX MONTHS: GETTING READY TO START WORK OF NPM

2.1. Proceeding point - Plan of activities for the initial 6 months: preparation

2.2. Re-organization - setting up a separate organizational unit

2.3. Securing means of labor

2.4. Establishing cooperation in performing the duties of the NPM

2.4.1. Provincial Ombudsman

2.4.2. Associations

2.5. Cooperation with external entities

2.5.1. National level

2.5.2. International level

2.6. Education programs

2.7. Visibility

2.7.1. Website of the NPM

2.7.2. Presentation of the NPM

2.7.3. Getting the professional public acquainted with the work of NPM

2.8. Other decisions important to the performance of NPM

2.8.1. The plan of visits

2.8.2. Decisions on the NPM working methods

2.8.3. Methodology of conducting visits

2.8.4. Decision on remuneration policy

2.9. Test Visit

3. CONCLUSION

1. INTRODUCTION

1.1. Reason for submitting the report

The Protector of Citizens (Ombudsman) received on 21 December 2011 a correspondence from the United Nations Subcommittee for the Prevention of Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (SPT), signed by Mrs Mari Amos, SPT member and Europe focal point. By this correspondence information was requested from the Protector of Citizens on its working methodology (including information on the way the work is structured, the use of external experts in visiting, and the follow-up activities to visits) as well as the work plan, i.e. the activities of National Preventive Mechanism (NPM) for the year 2012. The Subcommittee was especially interested to know more about any promotional activities conducted by the NPM and the specific preventive focus of the NPM work in Serbia. The correspondence pointed out that the Subcommittee would like to maintain an ongoing dialogue with the Protector of Citizens (in order to facilitate cooperation) in line with Article 11 (b) of the Optional Protocol (OPCAT). In order to facilitate this dialogue, the SPT would appreciate receiving our views and suggestions concerning possible forms of cooperation between the SPT and the Protector of Citizens.

By the correspondence, SPT requested contributions in advance of the SPT session by 31 January 2012.

1.2. Protector of Citizens

1.2.1. Mandate

Republic of Serbia Constitution

The Republic of Serbia Constitution ("*Official Gazette of the Republic of Serbia (RS)*" No. 98/2006), Article 138 lays down that the Protector of Citizens is an independent administrative body which safeguards the rights of citizens and controls the activities of the bodies of government administration, of the body in charge of legal protection of property rights and interests of the Republic of Serbia as well as of any other bodies and organizations, companies and institutions entrusted with the exercise of public powers. The Protector of Citizens is not authorized to control the activities of the National Assembly, the President of the Republic, the Government, the Constitutional Court, the courts and public prosecutors offices. The Protector of Citizens is appointed and relieved of duty by the National Assembly in accordance with the Constitution and the law. The Protector of Citizens answers to the National Assembly. The Protector of Citizens enjoys immunity as a Member of Parliament. The immunity of the Protector of Citizens is decided upon by the National Assembly. A law is adopted on the Protector of Citizens.

The Law on the Protector of Citizens

The Law on the Protector of Citizens ("*Official Gazette of RS*", Nos. 79/2005 and 54/2007) lays down that the Protector of Citizens is independent, autonomous in performing its duties, a state body which safeguards and looks after promotion of citizens' rights and controls the legality and regularity of the work (performed) by bodies of government administration, the body in charge of legal protection of property rights and interests of the Republic of Serbia as well as of other bodies and organizations, enterprises and institutions entrusted with the exercise of public powers.

In performing the duties from its remit the Protector of Citizens acts within the limits of the Constitution, the law, other regulations and bylaws as well as the ratified international treaties and the generally accepted rules of international law.

The Protector of Citizens has the right to submit motions and/or initiate the (procedure for the) passage of bills and amendments to the laws as well as of other regulations and bylaws and is empowered to give opinions in the course of the procedure of drafting regulations. It is further empowered to launch the procedure before the Constitutional Court for assessing the constitutionality and legality of laws and other regulations and bylaws. It is authorized to publicly recommend that any functionary held accountable for a breach of a citizen's right be removed from office and/or to initiate the start of disciplinary proceedings against any employee with an administrative body who is directly held accountable for the committed infringement.

If it is found that the actions carried out by a functionary or an employee with the administrative body had elements of a criminal act or any other punishable act, the Protector of Citizens is authorized to submit to the competent body a request or, better to put it, an application for the relevant criminal proceedings, petty offence proceedings or any other proceedings to be initiated.

Administrative bodies have the task to work together with the Protector of Citizens, enable access to premises and make available all data that are at their disposal and of relevance to the proceedings going on to achieve the goal of its preventive action regardless of the degree of their confidentiality, except when this is in conflict with the law. The Protector of Citizens has the right to conduct an interview with any employee with the administrative body when that is of relevance to the ongoing proceedings.

It has been stipulated in particular that the Protector of Citizens should have the right of unhindered access to the institutions for enforcement of penal sanctions and to any other places where persons deprived of liberty (PDLs) are held as well as the right to talk to such persons behind closed doors.

The Protector of Citizens has one Deputy in charge of protecting the rights of PDLs.

1.2.2. Action-taking

Reactive work

The Protector of Citizens initiates the procedure for control of the legality and regularity of the activities of the administrative bodies upon a complaint from citizens or on its own initiative. Any natural or juridical person, be it domestic or foreign, holding the view that by any act of an administrative body, its action or through its omission to act their rights have been infringed upon, may submit a complaint to the Protector of Citizens.

The complaint is submitted in writing or verbally for the record and no administrative tax nor is any other fee charged for its submission. The complaint includes the name of the body whose activities it concerns, a description of the breach of the right concerned, any facts and pieces of evidence corroborating the complaint, data on which legal remedies have been exhausted and details about the individual submitting the complaint.

PDLs have the right to submit the complaint in a sealed envelope. Appropriate envelopes must be provided in a visible and public manner at all the institutions where PDLs are held, which should be taken care of by the administrations of such institutions as well as the ministry in charge of judicial affairs.

Any complaints submitted by PDLs are acted upon by a special Department for Protection of PDLs at which there are three (3) employees. The Department is managed by the Deputy Protector of Citizens in charge of protection of PDLs' rights.

In case it is established, during the course of the implemented procedure, that there were certain shortcomings in the activities of an administrative body, the Protector of Citizens will address a recommendation to the body concerned to remove the identified shortcoming.

The Protector of Citizens has addressed to the competent authorities around 40 recommendations to remove identified deficiencies in the activities of the institutions holding PDLs.

The procedures for the control of legality and regularity of the work of administrative bodies initiated in response to the complaints lodged by citizens or on own initiative are administered by the Deputy Protector of Citizens in charge of protection of PDLs' rights.

Promotion and pro-active work

The Protector of Citizens looks after the promotion of citizens' rights, has the right to act preventively, by providing good offices, mediation and advice on issues from his preview, in order to enhance the work of administrative bodies and promote protection of human rights and liberties.

In order to promote and safeguard the rights of PDLs as well as to prevent torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment the Protector of Citizens set up the "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" on 2 July 2009, as a team of the Protector of Citizens (set up) to monitor the institutions where PDLs are held.

The "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" has for as long as two years been persistently and systematically gathering, checking and processing all data concerning the protection of PDLs' rights.

In order to work efficiently, the Methodology of the "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" was established specifying how to act before, during the course and after a visit to the institutions where PDLs are held.

Apart from the employees with the Protector of Citizens, the "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" includes, as its members, experts, primarily lawyers, physicians-forensic experts, psychiatrists and psychologists.

The "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" has to date completed around 50 visits to the institutions at which PDLs are held and drawn up reports suggesting over 200 actions to take in order to eliminate the identified shortcomings.

The activities and duties of the "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" for monitoring the institutions at which PDLs are held were administered by the Deputy Protector of Citizens in charge of protection of the rights of PDLs.

The "Preventive Mechanism of the Protector of Citizens" ceased its activities after the Protector of Citizens was designated as the NPM.

1.3. Optional Protocol

1.3.1. State Party

The Republic of Serbia signed the OPCAT on 25 September 2003, it passed the Law on Ratification on 1 December 2005 and became a State Party of the OPCAT on 26 September 2006.

1.3.2. Designation of the NPM

Under the Law amending the Law on the Ratification of the Optional Protocol, adopted on 28 July 2011 at the sitting of the Republic of Serbia National Assembly, the Protector of Citizens was designated as the authority performing the duties of the NPM.

1.3.3. Model of the NPM

The Model of the NPM in the Republic of Serbia is defined by the relevant law. It stipulates that the Protector of Citizens shall carry out the duties of the NPM in collaboration with the Ombudsmen of the autonomous provinces and the associations whose statute intended goal is the promotion and protection of human rights and freedoms.

1.3.4. Reasons for selection

The Law stipulates that the Protector of Citizens discharges the function of the NPM for a number of reasons.

Namely, the mandate of the Protector of Citizens under the Law on the Protector of Citizens covers the competences and powers of the NPM stipulated by the OPCAT, including visits to the institutions at which PDLs are kept, interviews with them, access to data, making recommendations to the competent authorities, informing the general public on the presence of torture and promoting the status of PDLs.

In addition to the above, it was observed that the Protector of Citizens had been pursuing intensive preventive activities as its team of experts, i.e. the "Prevention Mechanism of THE Protector of Citizens", kept paying visits over a period of two (2) years to police stations, detention units, prisons, stationary-type social welfare institutions, mental institutions, shelters for asylum-seekers, etc.

In addition to the above, a decisive reason was also the fact that the Protector of Citizens has been recognized as the body acting on the basis of the Paris Principles, which is why in April 2010 it was accredited as a National Human Rights Institution (NHRI) within the system of the United Nations and given "A" status.

The reason for stipulating cooperation between the Protector of Citizens and the Ombudsmen of the autonomous provinces and associations in performing the NPM duties is that the provincial Ombudsman of the Autonomous Province of Vojvodina and numerous associations of citizens have for many years now been extremely active in protecting the rights of PDLs and in preventing torture as well as that they hold a wealth of know-how in monitoring the institutions where PDLs are held.

2. INITIAL SIX MONTHS: GETTING READY TO START WORK OF NPM

2.1. Proceeding point - Plan of activities for the initial 6 months: preparation

After designation of the NPM in Serbia in mid-2011, the Protector of Citizens did not start right away visiting the institutions at which PDLs are kept but made use of the first six months exclusively to get the adopted complex model of the NPM organized and complete the necessary preparatory steps as a pre-requisite for efficient implementation of monitoring visits.

2.2. Re-organization - setting up a separate organizational unit

Following the Subcommittee's guidelines the Protector of Citizens set up a separate organizational unit within the Experts Service of the Protector of Citizens – "NPM". The main task of this unit is to pursue activities of a pro-active nature to act preventively in order to preclude torture or any other form of ill-treatment and enhance the status of PDLs.

The organizational unit NPM is administered by the Deputy Protector of Citizens in charge of protection of the rights of PDLs. While it has the same administrator, this pro-active unit is totally functionally separate from the existing Department for the Protection of the Rights of PDLs, which plays a re-active role.

The Jobs Description for the separate organizational unit of the NPM has been drafted. In addition to the visits to the institutions where PDLs are held, the NPM will draw up reports on visits to those institutions as well as periodic reports on work done, will address recommendations to the competent administrative bodies and submit motions in the form of acts of the Protector of Citizens, thereby proposing bills and amendments to the laws concerning prevention of torture. As part of the duties of the NPM also envisaged are direct cooperation with the Subcommittee and other international and regional human rights protection mechanisms and mechanisms for the prevention of torture, with state bodies, national mechanisms for the prevention of torture of other countries and NGOs as well as development and keeping (up to date) of a database and a separate website.

The Staffing Scheme has been drafted envisaging four (4) new job positions: a mid-level adviser, an adviser and two junior advisers. For the time being, pending the adoption of the Staffing Scheme, one mid-level male adviser and two younger female advisers are employed under fixed-term contracts. This shows that the gender balance principle has been complied with. Of the mentioned employees there are two lawyers and one employee is a teacher of special education, which is how a balance in terms of different fields of professional expertise has been achieved, as stipulated under Article 18 of the OPCAT.

2.3. Securing means of labor

At the building used by the Protector of Citizens the Organizational Unit NPM has been given separate premises in its own right.

The premises are fully outfitted with office furniture, telephones lines and personal computers with Internet access. Employees at this organizational unit have been given cell phones and lap-top computers.

In order to create tangible conditions for performing the duties of the NPM, primarily for transport to the institutions at which PDLs are accommodated, in December 2011 a Hyundai H1 van was purchased with 7 + 1 seats with the funds from the budget of the Protector of Citizens.

The adopted budget of the Protector of Citizens for 2012 envisages separate funds intended for performing the duties of the NPM and amounting to RSD 7,670,000 (approx. EUR 75,000); this amount does not cover the salaries and contributions for the four (4) envisaged jobs in the separate organizational unit NPM.

The Financial Plan of the NPM for 2012 has been made specifying as the purpose the approved funds are intended to serve the execution of the tasks of the NPM. The envisaged disbursements are for travel expenses, per diems, commission fees to experts and NGO representatives participating in visits and writing reports, equipment, fuel, development of a publication, translation of documents, etc.

2.4. Establishing cooperation in performing the duties of the NPM

2.4.1. Provincial Ombudsman

A number of working meetings were held with the representatives of the Provincial Ombudsman of AP Vojvodina in order to identify the forms of cooperation prescribed by the Law in performing the duties of the NPM. Despite the problems that are commonplace worldwide when it comes to cooperation between the national and regional/provincial Ombudsmen, especially when it is necessary to introduce joint institutional (modalities of) work, agreement was reached fast, to the mutual satisfaction. The Protector of Citizens and the Provincial Ombudsman of AP Vojvodina signed on 12 December 2011 a Memorandum on Cooperation between the Protector of Citizens and the Provincial Ombudsman in performing the duties of the NPM.

The Cooperation Memorandum regulates in more detail the cooperation between the Protector of Citizens and the Provincial Ombudsman in performing the duties of the NPM. It is envisaged that this cooperation will be pursued through the Provincial Ombudsman's active participation in the NPM monitoring team's visits to the institutions where the PDL are held in the territory of the AP Vojvodina. Likewise, it has been envisaged that the Provincial Ombudsman will also take part in the planning of visits to these institutions, drawing up of reports, making recommendations, (giving of) opinions and (drafting of) other documents of the NPM. The Provincial Ombudsman will also be involved in cooperation between the NPM and representatives of civil society, the state organs and bodies as well as in other activities of the NPM.

2.4.2. Associations

Several working meetings were held with the representatives of the associations whose statute intended goal is the promotion and protection of human rights and freedoms. Further, a public debate took place with the participation of the academia, former convicts and the media so as to exchange views in order to identify the best model of cooperation between the Protector of Citizens and the associations prescribed by the Law in executing the tasks of the NPM. Despite the delicate nature of the problems when it comes to the cooperation between the state bodies and the civil (society) sector, a dynamic debate identified a model appropriate to the current state of play in the Republic of Serbia and acceptable to all the potential participants in execution of these tasks. The public debate lasted around two (2) months, which shows that the principle of transparency, stipulated by the guide of the Association for the Prevention of Torture (APT), was adhered to.

The Protector of Citizens announced on 29 December 2011 in the *“Official Gazette of the Republic of Serbia”* and on the website of the Protector of Citizens a Public Call for selection of the associations with which it would cooperate in executing the tasks of the NPM. The Call mentioned that the cooperation would cover participation of the associations in visits to places where PDLs are held, drawing up of reports, recommendations, opinions and other documents as well as executing other tasks of the NPM. The deadline for submission of applications in response to the Public Call was 15 days as of the date of its publication in the *“Official Gazette of the Republic of Serbia”*. It was pointed out that individual associations would be selected for systemic monitoring of the status of PDLs and presence of torture at police stations, detention units, prisons, stationary-type social welfare institutions and mental hospitals as well as of the status of special vulnerable groups among PDLs, primarily minors and women.

On 26 December 2011 the Protector of Citizens issued a Decision to appoint a Commission to select the associations under the Public Call for cooperation in executing the tasks of the NPM. The Commission members include the Deputy Protector of Citizens, deputy Provincial Ombudsman, Deputy Commissioner for Information of Public Importance and Personal Data Protection, Madam Assistant Commissioner for Protection of Equality and Madam Secretary General of the Protector of Citizens’ Technical Service.

Under the Public Call for cooperation in performing the duties of the NPM nine (9) applications were submitted, there were no applications received upon the expiry of the set time limit. The applications were submitted by the following: the Victimology Society of Serbia; Belgrade Center for Human Rights; the Helsinki Committee for Human Rights in Serbia; Dialogue; the Committee for Human Rights - Valjevo; the Human Rights Center - Niš; the International Aid Network (IAN); Mental Disability Rights International Serbia (MDRI-S); and the Lawyers’ Committee for Human Rights (YUCOM).

On 20 January 2012 the Protector of Citizens’ Commission for Selection of Associations under the Public Call for cooperation in performing the NPM duties was in session. The session made an expert evaluation of the applications received. The Commission recommended to the Protector of Citizens to establish cooperation in performing the duties of the NPM with all the associations that had submitted applications, because all the applicant associations complied with all the requirements envisaged under the Public Call.

However, it also recommended that particular associations should systematically monitor the status of PDLs and presence of torture: at police stations - Belgrade Center for Human Rights; in prisons - Helsinki Human Rights Committee in Serbia; at stationary-type social welfare institutions - MDRI-S; in mental hospitals - IAN; the position of minors in prisons and detention units - Dialogue and the Committee for Human Rights - Valjevo; the position of women in total institutions - the Victimology Society of Serbia. The decision was forwarded to all the applicants under the Public Call and it was made public via the Protector of Citizens’ website.

Following the Commission’s recommendation for selection of associations under the Public Call, the Protector of Citizens will conclude agreements with all the associations that had submitted applications, to establish cooperation in performing the duties of the NPM, and with the relevant associations - those recommended by the Commission to administer systemic monitoring of the status of PDLs and of presence of torture in particular sectors - accepting unconditionally the duty thus specified.

2.5. Cooperation with external entities

2.5.1. National level

In order to perform efficiently the duties of the NPM on the national level the Protector of Citizens reached agreement with the Commission for the Control of Enforcement of Penal Sanctions, appointed in July 2011 under a decision of the Republic of Serbia National Assembly, on a number of joint activities. The Commission's goal is to carry out control of enforcement of penal sanctions and detention measures; to take stock of the situation in the field of enforcement of penal sanctions; and to propose measures to eliminate irregularities and measures to improve life, treatment and protection of PDLs.

The intensive cooperation was reached with The Directorate for Human and Minority Rights of the Ministry of Human and Minority Rights, Labour and Social Policy. In October 2011 the Directorate organized a round table on „Establishing National Preventive Mechanism in the Republic of Serbia and the Challenges of the Future Cooperation“, with participation of representatives from APT, Swiss NPM, Spanish Ombudsman and NPM, European Commission, Council of Europe, OSCE Mission to Serbia and representatives of state authorities and NGOs.

2.5.2. International level

OSCE Mission to Serbia has in the recent period provided support to the Protector of Citizens in the process of establishment and creating conditions for the efficient work of NPM, thus continuing the provision of long-term support to the activities of the Protector of Citizens in protection of the PDLs.

The Protector of Citizens has provided timely information to the Subcommittee as well as a number of other relevant international and regional bodies regarding the designation of The Protector of Citizens to act as NPM in accordance with the law amending the law on OPCAT ratification. In direct contacts with Mary Amos, member of Subcommittee, the activities undertaken by the Protector of Citizens with the view to preparing for efficient performance of duties of NPM have been discussed.

Previously established cooperation with APT, particularly with Matthew Pringle, Europe and Central Asia Programme Officer has been intensified and a series of important issues for NPM have been discussed in the recent period. A APT Global Forum on the OPCAT "Preventing Torture, Upholding Dignity: From Pledges to Actions" which took place on 10 and 11 November in Geneva, Switzerland was attended by Deputy Ombudsman in charge of the NPM.

Previously established collaboration with the European NPM Network has been enhanced, particularly with Markus Jaeger, Head of the Human Rights co-operation division, Directorate General of Human Rights and Rule of Law Directorate of Human Rights, CoE. Deputy Ombudsman in charge of NPM participated in a round table discussion held on 18 October 2011 in Kiev Ukraine, followed by the NPM Thematic Workshop which took place from 20 to 21 October 2011 in Baku, Azerbaijan. In addition, Deputy Ombudsman participated in Annual stock-taking and planning meetings NPMs and NHRs held from 6 to 7 December 2011 in Ljubljana, Slovenia.

The Protector of Citizens has for a long period of time had very intensive collaboration with NPM of Slovenia. In the last period, several mutual visits have been undertaken with a view to discussing issues important for PDLs as well as issues referring to the organization and activities of NPM. During the last visit to Slovenia from 27 to 29 September, a joint tour of one of the prisons in the vicinity of Ljubljana was undertaken, on which occasion the methodology and/or the procedures applied by NPM of Slovenia were observed firsthand.

The Protector of Citizens has continued previously established cooperation with Ombudsman of Spain, and during a number of contacts experience was exchanged with NPM of Macedonia, the Czech Republic, Lithuania, Switzerland, the UK, Albania, Azerbaijan...

2.6. Education programs

The employees in the Expert Services of the Protector of Citizens have in the course of the past years undergone numerous educational trainings on the position of PDLs, prevention of torture and any other form of abuse. The speakers were renowned experts in the field concerned, inter alia: Manfred Novak, Eric Rosenthal, Matthew Pringle, Marco Mona, Renco Bonn, Ivan Selih, Dainius Puras, Douvile Joudicate, Jan Pfeiffer and Robert Van Voren, as well as a considerable number of national experts.

The representatives of the Ombudsman Office attended a seminar entitled "Ombudsman and OPCAT" held in Warsaw, Poland from 13 to 14 September, 2011.

With the support provided by the OSCE Mission to Serbia, a number of education programs have been executed:

In period between 27 and 29 September the representatives of the Protector of Citizens, along with the Provincial Ombudsman, paid a study visit to NPM of Slovenia in Ljubljana, whose model is quite similar to Serbia's NPM model. During the visit a joint tour of one of the prisons in the vicinity of Ljubljana was conducted, on which occasions the methodology and/or the procedures applied by NPM of Slovenia were observed firsthand.

On 13 October Mathew Pringle a representative from APT paid a working visit to the Protector of Citizens, the purpose of which was to share experiences from this field, give a talk on the subject of organization and position of NPM unit within the Ombudsman office, provide examples of good and bad practice regarding the NPM organization and elaborate on different aspects of relationship between Ombudsman and NGOs regarding the work of NPM.

In last period, several workshops have been organised on the position of PDLs, prevention of torture and other forms of ill-treatment. Special attention has been paid on the situation in psychiatric hospitals in Serbia. Representatives of the Provincial Ombudsman and NGO representatives took part in the work of the roundtables.

2.7. Visibility

2.7.1. Website of the NPM

The website of the NPM containing information about all the activities of the NPM, information about the visits, information regarding recommendations addressed to the authorities, publications etc. has been installed. All the relevant legal documents national and international alike are going to be available on the website. For the time being the website is only available in Serbian language, and the English version is under way.

2.7.2. Presentation of the NPM

On 13 October 2011, the Protector of Citizens organized a round table, with the support provided by the OSCE Mission to Serbia, dedicated to promoting the NPM. This meeting was attended by the representatives of the Protector of Citizens and representatives of the Provincial Ombudsman as well as by civil society representatives who in the course of the public debate indicated a desire to participate in NPM. The list of participants in the meeting goes on to include state bodies' representatives, international and regional organization representatives, as well as academia and media representatives while attendance and participation of former convicts in the debate did not go unnoticed.

2.7.3. Getting the professional public acquainted with the work of NPM

Deputy Ombudsman in charge of performing activities related to the NPM has given a number of lectures aimed at getting the judges, police officers, prison staff, the Judicial Academy students, and medical students as well as civil society representatives acquainted with the scope of competences of NPM.

2.8. Other decisions important to the performance of NPM

2.8.1. The plan of visits

The plan of visits to be undertaken by NPM in 2012 was adopted. The Program of visits was drawn up in accordance with agreement reached by The Protector of Citizens, Provincial Ombudsman and selected associations in charge of conducting systematic monitoring of conditions of PDLs, in their special areas of expertise. The intention is to undertake visits to all institutions where people deprived of their liberty are accommodated within the next four years, which consequently means that NPM shall conduct about 80 visits in 2012 alone, 50 of which are to be undertaken to the Police stations, 10 to prisons, 5 to psychiatric hospitals, 6 to social welfare institutions of residential type, one to a shelter for foreigners and 10 to nursing homes for the elderly.

2.8.2. Decisions on the NPM working methods

A draft of Decision on working methods of NPM has been drawn up resulting in the Protector of Citizens regulating the working methods of the NPM more closely.

2.8.3. Methodology of conducting visits

The Methodology of the visits to be undertaken by NPM to institutions providing accommodation to persons deprived of their liberty has been drafted and is to be based on previously adopted „Preventative mechanism of the Protector of Citizens“ methodology for monitoring of institutions where PDLs are held.

2.8.4. Decision on remuneration policy

Decision has been drafted on the remuneration policy for fulfilling the duties of NPM. The aforesaid decision prescribes criteria for setting fee rates for associations with whom The Protector of Citizens closely cooperates in performing functions of NPM as well as fee rates for outside associates for the provision of services in their area of expertise. Representatives of associations and outside associates are entitled to remuneration for covering the transportation costs, daily allowances when conducting visits and fees for drawing up reports by virtue of their engagement in activities of NPM.

2.9. Test Visit

For the purpose of evaluating the existing methodologies for conducting prison visits, the Protector of Citizens carried out a test visit to pavilion VII located at Penal Correctional Institutions in Pozarevac - Zabela. The team, led by Deputy Ombudsman for the protection of rights of PDLs, comprised of the employees in the Expert Services of the Protector of Citizens, one psychiatrist and two forensic doctors as well as the representative of the NGO Helsinki Committee for human rights in Serbia. The purpose of the visit was to establish the presence of torture. The visit has not been pre-announced and upon arrival to the pavilion VII the prison staff was told to keep prisoners within the prison premises and not to enter prison cells if not accompanied by our team members. Members of the monitoring team divided into three groups carried out visits to all 90 cells, as well as to all other premises within the pavilion. Doctors who were in the team conducted brief unsupervised interviews with all of the 220 prisoners individually, with a view to obtaining information whether they (the prisoners) have in the past six months been subjected to torture or any other form of abuse. The prisoners who claimed to have suffered bodily injuries were examined then and there by the forensic doctors and their injuries were photographed.

3. CONCLUSION

The Protector of Citizens has in the last six months of 2011, after being designated by the Law to act as NPM, used his competences solely for the purposes of conducting all necessary preparatory work in order to create conditions for efficient performance of duties of NPM.

We are convinced that the established structure and methodology of this very complex model of Serbian NPM, which includes the engagement of Protector of Citizens and Provincial Ombudsman and NGOs as well, shall enable efficient work of NPM starting from the beginning of 2012.

Protector of Citizens will submit to the SPT his first annual report after the expiration of the current year 2012.

DEPUTY OMBUDSMAN

Miloš Janković

ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА
НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

У организационој јединици Национални механизам за превенцију тортуре обављају се послови:

- Посете установама у којима се налазе лица лишена слободе у циљу провере, односно контроле њиховог третмана и заштите од тортуре, суровог, нељудског или понижавајућег кажњавња и поступања;
- Састављање извештаја о обављеним посетама установама у којима се налазе лица лишена слободе (интерних извештаја, општих и тематских)
- Састављање периодичних и ad hoc извештаја, нарочито годишњих извештаја о активностима и функционисању Националног механизма за превенцију тортуре, третману и полагају лица лишених слободе, постојању тортуре и препорукама у циљу превенцију тортуре;
- На основу спроведених провера, односно контроле, упућивање препорука надлежним државним органима у циљу побољшања третмана и положаја лица лишених слободе у циљу спречавања тортуре, суровог, нељудског или понижавајућег кажњавања и поступања узимајући у обзир домаће законодавство и релевантне стандарде и препоруке Уједињених нација, Савета Европе, Европске Уније, Организације за европску безбедност и сарадњу и других међународних организација чији је Република Србија члан;
- Подношење предлога и давања мишљења у вези са важећим или предложеним законима који су у вези са заштитом од тортуре, суровим, нељудским или понижавајућим кажњавањем и поступањем;
- Иницирање аката Заштитника којима се предлажу закони и покрећу иницијативе за измене закона, подзаконских аката и других прописа у циљу унапређења заштите од тортуре, суровог, нељудског или понижавајућег кажњавња и поступања узимајући у обзир релевантне стандарде и препоруке Уједињених нација, Савета Европе, Европске Уније, Организације за европску безбедност и сарадњу и других међународних организација чији је Република Србија члан;
- Непосредна сарадња са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом,
- Непосредна сарадње са Поткомитетом Уједињених нација за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;
- Сарадња са међународним и регионалним механизмима за заштиту људских права и превенцију тортуре, нарочито пружањем информација Комитету за превенцију тортуре Уједињених нација, Комитету за људска права Уједињених нација, Савету за људска права Уједињених нација, Специјалном известиоцу Уједињених нација о тортуре, као и Европском комитету за спречавању мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака.
- Сарадња са државним органима и телима у чијој је надлежности заштита права лишених слободе и спречавање тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака;
- Сарадња са Националним механизмима за превенцију тортуре других земаља у циљу развоја праксе и унапређења ефикасности рада, посебно у оквиру Европске мреже Националних механизма за превенцију тортуре.
- Сарадња са међународним и домаћим невладиним организацијама које раде на јачању заштите лица од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака,
- Установљавање и вођење базе података о установама у којима су смештена лица лишена слободе, посећеним установама, извештајима државних, међународних и невладиних организација и институција који се односе на третман и положај лица

лишених слободe, важећим прописима и другим подацима који су од значаја за рад Националног превентивног механизма;

- Припремање учешћа Заштитника грађана, односно заменика заштитника грађана у свим облицима јавних расправа о нацртима закона и на конференцијама и јавним расправама које се организују ради размене искустава у области тортуре, суровог, нељудског или понижавајућег кажњавња и поступања;
- Израђивање предлога плана потребних финансијских средстава за функционисање Националног превентивног механизма и прати поступак трошења одобрених финансијских средстава;
- Други послови из делокруга Сектора/Одсека

**ПРЕДЛОГ СИСТЕМАТИЗАЦИЈЕ ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ
НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ**

7. СЕКТОР / ОДСЕК > НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ					
Ред. Бр.	Назив радног места	Опис радног места	Број извршилаца	Услови радног места	Положај, звање, врста
1	Начелник Сектора / Одсека	Руководи радом Сектора/Одсека; обавља најпложеније послове из делокруга Сектора/Одсека; планира, координира и надзире рад извршилаца у Сектору/Одсеку; у одсуству заменика Заштитника грађана руководи тимом за посете затвореним установама, припрема предлоге препорука, мишљења, редовних, ванредних и завршног извештаја Националног превентивног механизма, прати домаће и међународне прописе у области превенције тортуре и права лица лишених слободе и припрема иницијативе и предлоге за измену релевантних домаћих прописа; обавља неопходне консултације са Заштитником и његовим замеником овлашћеним за заштиту људских права и слобода и права лица лишених слободе; сарађује са другим унутрашњим јединицама Стручне службе Заштитника и другим органима у циљу извршења послова из делокруга Сектора/Одсека; обавља и друге послове из делокруга Сектора/Одсека, по налогу Заштитника или његовог заменика.	1	Правни факултет или други факултет друштвених наука, најмање 7 година радног искуства у струци, положен државни стручни испит, знање енглеског језика, знање рада на рачунару (MS Office пакет и интернет).	Виши саветник <i>(Виши истражитељ)</i>
2	Радно место за послове сарадње и израде извештаја	Припрема реализацију свих облика сарадње, координације и комуникације (организација посета затвореним установама, прикупљање појединачних извештаја, радне састанке и др.) Националног превентивног механизма са представницима државних и покрајинских органа, организацијама цивилног друштва и међународним организацијама, а нарочито са Подкомитетом за превенцију тортуре Уједињених нација и институцијама које делују у области превенције тортуре и заштите лица лишених слободе; учествује у посетама затвореним институцијама и пружа подршку у изради нацрта извештаја; води базу података релевантних за рад Националног превентивног механизма; пружа стручну подршку у изради предлога плана потребних финансијских средстава за рад Националног превентивног механизма и прати реализацију одобрених финансијских средстава; учествује у организацији и реализацији промотивних активности Националног превентивног механизма у јавности; обавља и друге послове по налогу начелника Сектора/Одсека.	1	Правни, економски, или други факултет друштвених наука, најмање 3 година радног искуства у струци, положен државни стручни испит, знање енглеског језика и знање рада на рачунару (MS Office пакет и интернет).	Саветник <i>(Самостални истражитељ)</i>
3	Радно место за посете затвореним установама и подршку изради извештаја	Учествује у посетама затвореним установама, пружа подршку у изради нацрта извештаја, прикупља податке од значаја за базу података и рад Националног превентивног механизма коришћењем свих расположивих ресурса (библиотека, интернет, публикације, директне консултације и др.); учествује у стручним семинарима у циљу побољшања квалитета и ефикасности свог рада и рада Националног превентивног механизма; обавља и друге послове по налогу начелника Сектора/Одсека.	2	Правни, филозофски или други факултет друштвених наука, најмање 1 година радног искуства у струци, положен државни стручни испит, познавање енглеског језика и знање рада на рачунару (MS Office пакет и интернет).	Млађи саветник <i>(Истражитељ)</i>

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

Меморандум о сарадњи

Закључен између

Заштитника грађана

и

Покрајинског омбудсмана

Овим Меморандумом ближе се уређује сарадња Заштитника грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре остваривати са Покрајинским омбудсманом, у складу са чл. 2а, ст. 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (*Службени лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и Службени гласник РС - Међународни уговори, бр. 7/2011*).

Сарадња Заштитника грађана са Покрајинским омбудсманом у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре остварује се тако што Покрајински омбудсман учествује у посетама мониторинг тима Националног механизма за превенцију тортуре установама на територији АП Војводине у којма су смештена лица лишена слободе; учествује у планирању посета тим установама; учествује у сачињавању извештаја, препорука, мишљења и других аката Националног механизма за превенцију тортуре; учествује у обављању сарадње Националног механизма за превенцију тортуре са представницима цивилног друштва, државним органима и телима, као и у другим активностима Националног механизма за превенцију тортуре.

Планом посета Националног механизма за превенцију тортуре установама у којма су смештена лица лишена слободе, представник/ци⁵⁰ Покрајинског омбудсмана може бити одређен за вођу мониторинг тима за поједине посете установама на територији АП Војводине.

⁵⁰ Све граматички родно опредељене именице у овом меморандуму користе се родно неутрално и означавају равноправно припаднике, односно припаднице оба пола.

Представник покрајинског омбудсмана учествује у сачињавању плана посета Националног механизма за превенцију тортуре установама у којима су смештена лица лишена слободе, и то у делу који се односи на установе које се налазе на територији АП Војводине.

Представник Покрајинског омбудсмана учествује у сачињавању извештаја Националног механизма за превенцију тортуре о обављеним посетама установама у којима је био члан мониторинг тима, односно сачињавати нацрт извештаја о обављеним посетама у којима је био вођа мониторинг тима.

Покрајински омбудсман учествује у сачињавању предлога мера, препорука, иницијатива, мишљења и других аката Националног механизма за превенцију тортуре који се односе на установе у чијој посети је његов представник учествовао или био вођа мониторинг тима.

Покрајински омбудсман даје допринос сачињавању посебних и периодичних извештаја Националног механизма за превенцију тортуре у мери у којој су његови представници учествовали у активностима на које се извештај односи.

Покрајински омбудсман учествује у обављању сарадње Националног механизма за превенцију тортуре са представницима цивилног друштва, државним органима и телима, као и у другим активностима као што су јавне расправе, конференције и други скупови, посебно када се наведено односи на установе које се налазе на територији АП Војводине.

У свим актима Националног механизма за превенцију тортуре у чијем сачињавању је учествовао Покрајински омбудсман биће назначен његов допринос, и на видном месту утиснут његов знак (лого).

Покрајински омбудсман у извештајима и обраћањима јавности приказује своју улогу и активности у оквиру сарадње са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Покрајински омбудсман ће чувати као тајну све податке до којих дође на основу учешћа у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Подаци садржани у објављеним извештајима Националног механизма за превенцију тортуре не представљају тајну, Покрајински омбудсман их може користити за своје потребе или ради објављивања, уз навођење да су то подаци Националног механизма за превенцију тортуре и уз опредељивање своје улоге у конкретном случају.

Покрајински омбудсман неће предузимати било коју радњу у име Националног механизма за превенцију тортуре без претходне сагласности Заштитника грађана, односно постигнутог договора, и да ће поступати у складу са Одлуком којом се ближе уређује начин обављања послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Покрајински омбудсман сноси све трошкове за активности које предузима у циљу остваривања сарадње предвиђене овим Меморандумом.

Сарадња договорена овим меморандумом не утиче на остваривање надлежности Заштитника грађана и Покрајинског омбудсмана заснованој на важећим прописима.

Одмах по потписивању овог меморандума стране потписнице ће одредити овлашћена лица задужена за његово спровођење и о томе писаним путем обавестити другу страну.

Овај меморанум је закључен на неодређено време и може се мењати писаним споразумом страна потписница.

У Београду, 12. децембра 2011. године.

ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Анико Хајнрих Мушкиња

Саша Јанковић

На основу члана 56. Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине ("Службени гласник РС" број 6/02) и члана 21. став 1. тачка 2. Статута Аутономне Покрајине Војводине ("Сл. лист АПВ" број: 17/91), Скупштина Аутономне Покрајине Војводине на седници одржаној 23. децембра 2002. године, донела је:

**ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ
ОДЛУКУ О ПОКРАЈИНСКОМ ОМБУДСМАНУ**
(Сл. лист АПВ бр. 23/02 , 5/04 , 16/05 , 18/09 - др. пропис)

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Установљава се Покрајински омбудсман (у даљем тексту: омбудсман), као независан и самосталан орган, који се стара о заштити и унапређењу људских права и слобода сваког лица зајемчених Уставном повелом, потврђеним и објављеним међународним уговорима о људским правима, општеприхваћеним правилима међународног права, законом и прописима Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Покрајина).

(2) Омбудсман посебно штити људска права и слободе из става 1. овог члана (у даљем тексту: људска права) од повреда учињених од стране покрајинске и општинске управе, организација и јавних служби, које врше управна и јавна овлашћења, а чији је оснивач Покрајина или општина (у даљем тексту: органи управе).

(3) Ради заштите и унапређења људских права, омбудсман надзире примену прописа из става 1. овог члана, контролише законитост, целисходност и ефикасност поступања органа управе и може истраживати рад органа управе како би штитио/ла људска права.

Члан 2.

(1) Омбудсман поступа у складу са уставом и законом, потврђеним и објављеним међународним уговорима о људским правима и општеприхваћеним правилима међународног права.

(2) Основни принципи деловања омбудсмана су законитост, непристрасност, независност и правичност.

Члан 3.

Нико нема право да утиче на рад и поступање омбудсмана.

Члан 4.

(1) Седиште омбудсмана је у Новом Саду.

(2) Омбудсман оснива локалне канцеларије у Суботици и Панчеву, а може их оснивати и у другим местима на територији Покрајине.

ІІ ИЗБОР И ПРЕСТАНАК МАНДАТА

Члан 5.

(1) Омбудсмана бира Скупштина Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Скупштина) двотрећинском већином гласова укупног броја посланика.

(2) Кандидата за омбудсмана може предложити најмање 30 посланика или скупштински одбор надлежан за питања организације и рада управе (у даљем тексту: Одбор).

(3) Мандат омбудсмана траје шест година. На исту функцију омбудсман може бити биран највише два пута узастопно.

Члан 6.

(1) Омбудсман има пет заменика, од којих се по један бира за област: права националних мањина, права детета и равноправност полова.

(2) Најмање по један од заменика биће биран из реда мање заступљеног пола и припадника националних мањина.

(3) Заменике бира Скупштина већином гласова укупног броја посланика, на предлог омбудсмана.

(4) Мандат заменика траје шест година. На исту функцију заменик може бити биран највише два пута узастопно.

Члан 7.

(1) За омбудсмана може бити изабрано лице које има држављанство Србије и Црне Горе, дипломирани је правник, истакнутих стручних способности и високог моралног интегритета, са најмање 7 година радног искуства у области људских права, управе или правосуђа, које није осуђивано и против којег се не води кривични поступак.

(2) Функција омбудсмана није спојива са обављањем друге јавне функције или професионалне делатности, чланством у политичким партијама и организацијама, синдикатима, управним и надзорним одборима предузећа и установа, као и бављење другом делатношћу и послом који би могао утицати на његову самосталност и независност.

(3) Изузетно, омбудсман се може бавити научно-истраживачком и образовном или уметничком делатношћу.

(4) Даном ступања на дужност омбудсмана, престају све његове/ њене друге јавне функције и делатности, као и чланство у политичкој партији или политичкој организацији.

(5) За омбудсмана не може бити изабрано лице које је у периоду од 12 месеци пре избора било председник или потпредседник Скупштине, председник или члан Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Извршно веће) заменик или помоћник покрајинског секретара, директор службе, инспектор, градоначелник или председник општине, председник или потпредседник Скупштине града или скупштине општине, председник или потпредседник извршног одбора скупштине града или општине, секретар скупштине града или скупштине општине или начелник градске и општинске управе.

(6) Изузетно, за омбудсмана може бити бирано лице које није дипломирани правник, а испуњава све остале услове прописане овим чланом, под условом да има високу школску спрему и дугогодишње радно искуство у домену заштите људских права.

Члан 8.

Омбудсман не може бити позван на одговорност или бити кажњен за изнето мишљење или радње предузете у обављању својих надлежности утврђених овом одлуком.

Члан 9.

(1) Мандат омбудсмана престаје на лични захтев, у случају смрти, истеком мандата, трајним губитком радне способности, или испуњењем услова за пензију.

(2) Престанак мандата из става 1. овог члана констатује Одбор и обавештава о томе Скупштину.

Члан 10.

(1) Омбудсман се разрешава дужности ако буде осуђен/ на за кривично дело на казну затвора, ако не обавља функцију на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или обавља неке функције, послове и делатности из члана 7. став 2., а које су неспојиве са функцијом омбудсмана.

(2) Поступак за разрешење покреће се на иницијативу Одбора или једне трећине посланика, а за разрешење заменика омбудсмана и на иницијативу омбудсмана.

(3) Одбор обавештава Скупштину о томе да ли постоје и који су разлози за разрешење.

(4) Одредбе за разрешење омбудсмана из става 1-3 овог члана сходно се примењују и на заменике омбудсмана.

(5) Скупштина разрешава омбудсмана или заменика омбудсмана ако за разрешење гласа иста већина посланика која је потребна за избор омбудсмана односно заменика омбудсмана.

Члан 11.

Чланови 7-9. односе се и на заменике омбудсмана.

Члан 12.

(1) У случају одсутности, омбудсмана замењује заменик ког он/ она одреди.

(2) У случају престанка или разрешења са функције, Скупштина ће на предлог Одбора одредити који ће од заменика обављати функцију омбудсмана до избора новог омбудсмана.

III ОВЛАШЋЕЊА

Члан 13.

Омбудсман је овлашћен/а да обавља следеће послове:

- прати примену међународних стандарда из области људских права,
- прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права,
- саставља годишњи извештај о остваривању људских права,
- обавештава надлежне органе и ширу јавност о кршењу људских права,
- прима и испитује представке које се односе на повреду људских права,
- посредује у мирном решавању спорова везаних за кршења људских права,
- иницира покретање кривичних, дисциплинских и других поступака код надлежних органа у случају кршења људских права,
- организује и учествује у организацији и припремама саветовања о остваривању и поштовању људских права,
- организује и учествује у организацији и припремама кампања за информисање јавности о питањима значајним за остваривање и поштовање људских права,
- иницира и подстиче образовање о људским правима у свим областима живота,
- сарађује и размењује искуства са другим омбудсменима у земљи и иностранству,
- изузетно, по потреби обавља и послове заменика омбудсмана из ове одлуке,
- обавља друге послове у складу са законом и прописима Скупштине.

Члан 14.

(1) Ради унапређења и хармонизације законодавства са међународним стандардима у области људских права, омбудсман је овлашћен да иницира поступке пред Уставним судом и да предложи Скупштини и Извршном већу доношење нових и промене постојећих прописа и других аката из њихове надлежности.

(2) Омбудсман има право да присуствује свим седницама Скупштине и скупштинских одбора као и право да учествује у скупштинској расправи када се расправља о питањима из његове/ њене надлежности.

(3) Омбудсман даје мишљење и препоруке о предлозима прописа из области људских права који се обавезно разматрају у Скупштини.

Члан 15.

Заменик омбудсмана задужен за заштиту права националних мањина обавља следеће послове:

- прати примену међународних стандарда о правима националних мањина и закона о правима националних мањина,
- прикупља информације о примени закона и других прописа о правима националних мањина,
- надгледа праксу и континуирано прати остваривање права националних мањина у различитим областима друштвеног живота,
- надгледа процес доношења нових прописа или измену важећих прописа у свим областима које су у вези са положајем и остваривањем права националних мањина,
- даје савете надлежним органима у вези са доношењем, изменама и допунама прописа који се односе на заштиту права националних мањина, као и у вези са применом тих прописа,
- саставља део годишњег извештаја омбудсмана о остваривању права националних мањина у коме детаљно обрађује случајеве кршења ових права,
- обавештава надлежне органе и ширу јавност о стању права националних мањина, на сопствену иницијативу или на захтев појединца издаје саопштења о кршењу права националних мањина,
- прима и испитује представке које се односе на кршење права националних мањина,
- посредује у мирном решавању спорова у вези са кршењем права националних мањина,

- иницира покретање кривичних, дисциплинских и других поступака код надлежних органа у случају кршења права националних мањина,
- организује и учествује у организацији и припремама саветовања о остваривању и поштовању права националних мањина,
- организује и учествује у организацији и припремама кампања за информисање јавности о питањима значајним за остваривање права националних мањина и проблемима у вези са остваривањем ових права,
- предузима активности усмерене ка подизању свести код јавног мењења у вези са проблемима у остваривању права националних мањина и начина на који заштита ових права може бити унапређена,
- иницира и подстиче образовање за поштовање права националних мањина,
- сарађује и размењује искуства са другим омбудсменима и заменицима омбудсмана у земљи и иностранству у вези заштите националних мањина,
- обавља друге послове у складу са одлуком омбудсмана.

Члан 16.

Заменик омбудсмана задужен за заштиту права детета обавља следеће послове:

- прати примену међународних стандарда и закона који уређују права детета,
- прикупља информације о примени закона и других прописа о правима детета,
- надгледа праксу и континуирано прати остваривање права детета,
- надгледа процес доношења нових прописа или измене важећих прописа у свим областима које су у вези са остваривањем права детета,
- даје савете надлежним органима у вези са доношењем, изменама и допунама прописа који се односе на заштиту права детета, као и у вези са применом тих прописа,
- саставља део годишњег извештаја омбудсмана о остваривању права детета у којима посебно обрађује случајеве кршења ових права,
- обавештава надлежне органе и ширу јавност о стању права детета,
- на сопствену иницијативу или на захтев појединца даје изјаве и саопштења о кршењу права детета,
- прима и испитује представке које се односе на кршење права деце,
- на сопствену иницијативу или на захтев појединаца издаје саопштења о случајевима кршења права деце,
- сарађује са надлежном установом за социјални рад у мирном решавању спорова насталих поводом кршења права детета,
- посредује у мирном решавању спорова у вези са кршењем права детета,
- иницира покретање кривичних, дисциплинских и других поступака код надлежних органа у случају кршења права детета,
- организује и учествује у организацији и припремама саветовања о остваривању и поштовању права детета,
- организује и учествује у организацији и припремама кампања за информисање јавности о питањима значајним за остваривање права детета и проблемима у вези остваривања тих права,
- предузима активности усмерене ка подизању свести код јавног мењења у вези са проблемима у остваривању права детета и начина на који заштита ових права може бити унапређена,
- иницира и подстиче образовање за поштовање права детета,
- сарађује и размењује искуства са другим омбудсменима, и заменицима омбудсмана у земљи и иностранству у вези са заштитом права детета,
- обавља друге послове у складу са одлуком омбудсмана.

Члан 17

Заменик омбудсмана задужен за равноправност полова обавља следеће послове:

- прати примену међународних стандарда о равноправности полова и закона о забрани дискриминације (закона о равноправности полова),

- прикупља информације о примени закона и других прописа о забрани дискриминације (закона о равноправности полова),
- надгледа праксу и континуирано прати остваривање принципа равноправности полова у различитим областима друштвеног живота,
- даје савете надлежним органима у вези са доношењем, изменама и допунама прописа који се односе на равноправност полова, као и у вези са применом тих прописа,
- саставља део годишњег извештаја омбудсмана о остваривању равноправности полова у којем посебно детаљно обрађује случајеве кршења принципа равноправности полова,
- обавештава надлежне органе и ширу јавност, даје изјаве и саопштења о кршењу равноправности полова,
- прима и испитује представке које се односе на директну или индиректну дискриминацију с обзиром на пол,
- на сопствену иницијативу или на захтев појединаца издаје саопштења о случајевима кршења забране дискриминације с обзиром на пол,
- посредује у мирном решавању спорова у вези са непосредном или посредном дискриминацијом с обзиром на пол,
- иницира покретање кривичних, дисциплинских и других поступака код надлежних органа у случају директне или индиректне дискриминације с обзиром на пол,
- организује и учествује у организацији и припремама саветовања о остваривању и поштовању равноправности полова и предлаже мере за отклањање дискриминације,
- организује и учествује у организацији и припремама кампања за информисање јавности о питањима значајним за остваривање равноправности полова и проблемима у вези са тим,
- иницира и подстиче образовање за поштовање равноправности полова у свим областима друштвеног живота,
- сарађује и размењује искуства са другим омбудсманима и заменицима омбудсмана у земљи и иностранству у вези са равноправношћу полова,
- иницира и подстиче образовање за поштовање равноправности полова у свим областима друштвеног живота,
- обавља друге послове у складу са одлуком омбудсмана.

Члан 18.

Председник и потпредседник Скупштине и Извршног већа, чланови Извршног већа и старешине у органима управе дужни су да приме омбудсмана на његов захтев најкасније у року од 15 дана од дана упућивања захтева.

IV ПОСТУПАК

Члан 19.

- (1) Омбудсману се може обратити свако ко сматра да му/јој је актом или радњом органа управе повређено неко људско право.
- (2) Омбудсману се може у име лица из става 1. овог члана обратити и његов/ њен наследник, старатељ или пуномоћник.
- (3) Треће лице, неваљина организација, удружење или друга организација може се обратити омбудсману уз писмено овлашћење лица које сматра да су му/јој људска права повређена.

Члан 20.

- (1) Омбудсман поступа по представци лица које сматра да су му актом или радњом органа управе повређена људска права.
- (2) Омбудсман може изузетно поступити и по сопственој иницијативи на основу сазнања и других извора, ако оцени да је вероватно да постоји или је постојала повреда људских права од стране органа управе.

Члан 21.

- (1) Представка се подноси у року од једне године од дана учињене повреде, неправилности или од доношења последњег акта у спорној ствари.

(2) Омбудсман је дужан да поступи по представци у року од 30 дана од дана подношења представке.

Члан 22.

Поступак који омбудсман води је бесплатан за подносиоца представке.

Члан 23.

(1) Представка се подноси у писменом облику, укључујући све начине електронске комуникације, без посебно утврђене форме и не подлеже плаћању таксе.

(2) Изузетно, представка се може изјавити и усмено на записник.

(3) Лица лишена слободе имају право да представку поднесу у запечаћеној коверти.

(4) Лица запослена у установама у којима се налазе лица лишена слободе имају обавезу да без отварања и задржавања представку лица лишеног слободе доставе без одлагања омбудсману. Представка садржи личне податке подносиоца, назив органа на чији се рад односи, чињенично стање и доказе на којима се представка темељи и податке о томе која су правна средства уложена или искоришћена.

(5) Уколико подносилац представке то тражи, омбудсман је дужан да сачува тајност његових/ њених личних података.

Члан 24.

(1) Омбудсман покреће поступак када је искоришћено редовно правно средство за отклањање повреда на које подносилац указује, односно ако не постоји правно средство за отклањање повреде на коју подносилац указује.

(2) У циљу брзе и ефикасне заштите људска права, омбудсман има овлашћење да се ангажује на посредовању и мирењу у било ком тренутку и да покрене поступак и кад није искоришћено правно средство из става 1. овог члана, ако би окончање поступка по правним средствима из става 1. представљало опасност за заштиту људских права.

Члан 25.

(1) Након упознавања са садржином представке, омбудсман ће представку одбацити ако утврди:

- да не садржи личне податке подносиоца;

- да је поднета након истека рока из члана 21. ;

- да не садржи све прописане податке, а подносилац је не допуни у року који омбудсман одреди;

- да се представка не односи на рад органа управе;

- да околности случаја и докази који су поднети не доводе до његовог уверења да постоји повреда људских права, односно друга неправилност у раду органа управе;

- ако је већ поднета представка у истом случају, а нису поднети нови докази;

- ако нису исцрпљени сва редовна правна средства за отклањање повреда, а нема места примени правила из члана 24. став 2;

- уколико је поводом исте ствари омбудсман раније одлучивао.

(2) Одлука о одбацивању представке је коначна.

(3) Омбудсман обавезно обавештава подносиоца представке о разлозима за њено одбацивање, осим када се ради о анонимној представи.

(4) Омбудсман може подносиоцу представке дати савет о другим могућностима за остваривање заштите права.

Члан 26.

(1) Ако представка испуњава услове за поступање, о одлуци о покретању истраге по представи омбудсман обавештава подносиоца и орган управе на чији се рад представка односи.

(2) Орган управе из става 1. овог члана је дужан да се изјасни о представи у року од 15 дана од дана пријема.

Члан 27.

(1) У циљу потпунијег утврђивања чињеничног стања, омбудсман може позивати на разговор и узимати усмене или писмене изјаве и додатна објашњења од свих лица запослених у органима управе, подносиоца представке, сведока, вештака и других грађана који располажу информацијама о околностима случаја.

(2) Лица из става 1. овог члана које је омбудсман позвао на разговор или да би дао писмену изјаву, дужно је да се одазове позиву.

Члан 28.

(1) У вези са поступком који води, омбудсман има право да тражи од органа управе све податке и обавештења, као и непосредан увид у списе, документацију и збирке података којима ови органи располажу, укључујући државну, службену, пословну и професионалну тајну.

(2) Омбудсман може тражити копије одговарајућих докумената који су од важности за истрагу.

(3) Органи управе од којих је омбудсман тражио да му омогуће увид у одређене списе, документације, збирке података или копије, дужни су да му омогуће увид током свог радног времена и доставе копије тражених докумената.

(4) Омбудсман има обавезу да током и по престанку мандата чува тајност података које је добио сагласно прописима.

(5) Омбудсман има слободан приступ свим просторијама у којима се обављају послови органа управе, а у било које време и без посебне најаве може посетити све здравствене установе у којима се врши обавезно психијатријско лечење.

(6) Органи управе дужни су да на захтев омбудсмана омогуће непосредан увид у свој рад и слободан приступ свим просторијама.

Члан 29.

Ако органи управе не поступе у складу са обавезама из члана 28. омбудсман ће о томе обавестити непосредно виши орган, Извршно веће и Скупштину.

Члан 30.

Омбудсман може донети одлуку којом ће обуставити поступак, ако утврди да је орган управе, на чије се поступање представка односила, већ током истраге отклонио повреду људских права.

Члан 31.

Ако омбудсман по завршетку истраге сматра да нема повреде људских права, нити неправилног поступања органа, обавештава о томе подносиоца представке и орган управе на чије се поступање представка односила.

Члан 32.

Ако омбудсман након завршетка истраге утврди да је повређено неко људско право или је учињена неправилност у раду, обавестиће о томе подносиоца представке и орган управе на чије се поступање представка односила и непосредно виши орган, који су дужни да у року од 15 дана доставе своје примедбе.

Члан 33.

(1) По истеку рока од 15 дана, омбудсман може:

- обуставити даље поступање, ако је орган управе отклонио повреду људских права;

- сачинити коначно мишљење, предлог или препоруку и обавестити о томе подносиоца представке и орган управе на чији се рад мишљење, предлог или препорука односи, као и непосредно виши орган.

(2) Органи управе којима је омбудсман упутио/ла своје мишљење, предлог или препоруку, дужни су да у року од 15 дана обавесте омбудсмана о мерама које су предузели.

Члан 34.

(1) Ако органи управе не поступе у складу са мишљењем, предлогом или препоруком омбудсмана или не обавесте омбудсмана о предузетим мерама на отклањању повреде, омбудсман о томе обавештава органе који надзиру њихов рад.

(2) Ако ни након обавештења из става 1. овог члана надлежни органи не предузму мере, омбудсман обавештава о томе Скупштину, Извршно веће, а може о томе обавестити и јавност путем средстава јавног информисања.

Члан 35.

Уколико утврди постојање повреде људских права, омбудсман може:

- предложити органима управе поновно спровођење поступка у складу са законом;
- предложити правила понашања за унапређење рада и поступања са грађанима;
- поднети захтев за привремено обустављање извршења коначног акта;
- иницирати покретање дисциплинског поступка против службеног лица за које је истрагом утврдио да је одговорно за повреду у конкретном случају или против лица које је ометало истрагу;
- иницирати код надлежног јавног тужиоца покретање кривичног поступка или поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Члан 36.

Чланови 22 - 35. односе се и на поступање омбудсмана по сопственој иницијативи.

Члан 37.

- (1) Омбудсман једном годишње, а најкасније до краја марта наредне календарске године, подноси Скупштини извештај за претходну годину о својим активностима, стању људских права и о правној сигурности у Покрајини.
- (2) Извештај садржи нарочито број и структуру представки, општу оцену рада органа управе са становишта примене прописа, уочене пропусте и препоруке за њихово отклањање, као и критике и похвале појединим органима управе и функционерима.
- (3) Извештај обавезно садржи делове о стању у области права националних мањина, права детета, равноправности полова које израђују надлежни заменици омбудсмана.
- (4) Извештај може да садржи и иницијативу за измену или доношење појединих прописа ради отклањања недостатака и ефикаснијег рада органа управе.
- (5) На захтев омбудсмана, Скупштина ће ставити на дневни ред извештај из става 1. овог члана и расправљати о њему.
- (6) Извештај се објављује у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине" и у средствима јавног информисања.

Члан 38.

- (1) Омбудсман може да поднесе посебан извештај Скупштини ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина тражи такав извештај од њега.
- (2) На захтев омбудсмана, Скупштина ће ставити на дневни ред извештај из става 1. овог члана и расправљати о њему.
- (3) Посебан извештај објављује се у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине" и у средствима јавног информисања.

V СТРУЧНА СЛУЖБА И СРЕДСТВА ЗА РАД

Члан 39.

- (1) Омбудсман образује стручну службу за обављање стручних и административно-техничких послова.
- (2) Стручном службом руководи директор службе.
- (3) Омбудсман поставља и разрешава директора стручне службе и одлучује о заснивању и престанку радног односа запослених.
- (4) Омбудсман може одлучити да појединим стручним сарадницима повери одређена овлашћења која ће вршити у његово име.

Члан 40.

- (1) Омбудсман доноси пословник о раду и акта о организацији и начину рада канцеларија, као и о начину поступања канцеларија по поднетој представи.

- (2) Пословник се објављује у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".
(3) Омбудсман доноси општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији стручне службе, уз претходно прибављено мишљење надлежног радног тела Скупштине.

Члан 41.

- (1) Средства за рад омбудсмана обезбеђују се у буџету Покрајине.
(2) Обим и структуру средстава предлаже омбудсман.

Члан 42.

- (1) Омбудсман и заменици имају право на плату.
(2) За обрачун и исплату плате омбудсмана примењује се коефицијент утврђен прописом за члана Извршног већа, а за обрачун и исплату плате заменика омбудсмана – коефицијент утврђен за помоћника покрајинског секретара.
(3) На директора и запослене у служби примењују се одредбе прописа о радним односима и платама у покрајинским органима.

Члан 43.

Омбудсман и заменици остварују и друга права по основу рада, у складу са прописима о радним односима и платама у покрајинским органима.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

- (1) Новчаном казном од 10.000,00-50.000,00 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органима из члана 1. ове Одлуке за повреду одредби члана 28. ове Одлуке.
(2) Новчаном казном од 10.000,00-50.000,00 динара казниће се за прекршај лице за повреду одредби члана 27. ове Одлуке.

VII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 45.

Скупштина ће извршити избор омбудсмана у року од три месеца од дана ступања на снагу ове одлуке, а избор заменика у року од два месеца од дана избора омбудсмана.

Члан 46.

- (1) Пре ступања на дужност, омбудсман и заменици полажу заклетву (дају свечану изјаву) пред Скупштином, која гласи: "Заклињем се да ћу своју дужност обављати савесно, одговорно, независно и непристрасно и да ћу свој труд усмерити на унапређење и заштиту људских права у складу са уставом и законом".
(2) Омбудсман и заменици обавезни су да ступе на дужност у року од 15 дана (30 дана) од дана избора.
(3) Ако омбудсман или заменици, без оправданог разлога, не ступе на дужност у року из става 2. овог члана или не положе заклетву, Одбор Скупштине ће констатовати да омбудсман или заменици нису изабрани.
(4) Омбудсман ће донети пословник о раду и друге акте из своје надлежности у року од 30 дана од дана ступања на дужност.

Члан 47.

Надлежни орган Покрајине обезбедиће потребне услове за почетак рада канцеларије омбудсмана у року од три месеца од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 48.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Република Србија ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

ОБЈАВЉУЈЕ

ЈАВНИ ПОЗИВ за сарадњу у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре

У складу са чланом 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (*Службени лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и Службени гласник РС - Међународни уговори, бр. 7/2011*),

Заштитник грађана упућује позив удружењима, чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, за сарадњу у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, и то, учешће удружења у посетама местима у којима су смештена лица лишена слободе, сачињавање извештаја, препорука, мишљења и других аката, као и обављање осталих послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Предмет јавног позива

Предмет јавног позива је избор удружења са којима ће Заштитник грађана остваривати сарадњу у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, и то учешће удружења у посетама местима у којима су смештена лица лишена слободе, сачињавање извештаја, препорука, мишљења и других аката, као и обављање осталих послова Националног механизма за превенцију тортуре, а у складу са чланом 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака.

Објављивање јавног позива

Јавни позив се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на сајту Заштитника грађана www.zastitnik.rs

Рок за подношење пријава по јавном позиву

Рок за подношење пријава по јавном позиву је 15 дана од дана објављивања јавног позива у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Достављање пријава по јавном позиву

Пријаве по јавном позиву морају бити достављене Заштитнику грађана у запечаћеној коверти са назнаком „ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА САРАДЊУ У ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ-НЕ ОТВАРАТИ“, на адресу: Београд, Делиградска бр. 16.

Услов за учешће у избору по јавном позиву

Услов за учешће у избору по јавном позиву је:

1. да је удружење регистровано код надлежног органа у Републици Србији
2. да је статутом удружења предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода

Пријава по јавном позиву

Пријава по јавном позиву се сачињава на обрасцу „Пријава за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре“, која се може преузети лично у просторијама Заштитника грађана или на сајту Заштитника грађана, односно мора садржати све податке предвиђене у прописаном обрасцу.

Прилози уз пријаву по јавном позиву

У прилогу пријаве потребно је доставити:

1. Решење о регистрацији удружења;
2. Статут удружења;
3. Опис активности удружења на унапређењу и заштити људских права и слобода у последњих 5 година;
4. Листу извештаја и публикација удружења у области унапређења и заштите људских права и слобода у последњих 5 година;
5. Квалификациона структура чланова, запослених и сарадника удружења.

Неблаговремене и непотпуне пријаве

Пријаве поднете по истеку рока за подношење, пријаве које нису сачињене на прописаном обрасцу, односно не садрже све податке предвиђене у прописаном обрасцу, као и оне уз које нису приложени сви прилози захтевани овим јавним позивом неће бити узете у разматрање.

Критеријуми за избор

Критеријум за избор удружења која су оспособљена за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре су

1. квалитет и квантитет активности удружења на унапређењу и заштити људских права и слобода у последњих 5 година, нарочито активности у заштити и унапређењу права лица лишених слободе и превенцији тортуре и других облика суровог, нељудског и понижавајућег поступања или кажњавања;
2. број извештаја и публикација удружења у области унапређења и заштите људских права и слобода у последњих 5 година, нарочито у области заштите и унапређења права лица лишених слободе и превенцији тортуре и других облика суровог, нељудског и понижавајућег поступања или кажњавања
3. број стручних лица међу члановима, запосленима и сарадницима удружења, у области унапређења и заштите људских права и слобода, нарочито у области заштите и унапређења права лица лишених слободе и превенцији тортуре и других облика суровог, нељудског и понижавајућег поступања или кажњавања.

Избор по јавном позиву

По пристиглим благовременим и потпуним пријавма са приложеном документацијом, а на основу утврђених критеријума, посебна Комисија ће направити листу удружења која испуњавају услове за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Комисија ће Заштитнику грађана препоручити успостављање сарадње у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са удружењима са листе, с тим да ће поједина удружења препоручити за системско праћење положаја лица лишених слободе и појаве тортуре у полицијским станицама, заводима за извршење кривичних санкција, установама социјалне заштите стационарног типа и психијатријским болницама, као положаја посебних рањивих група међу лицима лишеним слободе.

Доношење одлуке о избору по јавном позиву

Одлуку о избору удружења донеће Заштитник грађана на предлог посебне Комисије Заштитника грађана за избор удружења по јавном позиву. Одлука се доставља свим учесницима у јавном позиву и објављује преко интернет презентације Заштитника грађана. Одлука је коначна.

Рок за доношење одлуке о избору по јавном позиву

Комисија за избор удружења по јавном позиву донеће Одлуку о избору удружења у року од 8 дана од дана истека рока за подношење пријава.

Објављивање и достављање одлуке о избору по јавном позиву

Одлука Комисије за избор удружења по јавном позиву биће објављена на сајту Заштитника грађана и достављена свим подносиоцима пријава.

Закључење Споразума о сарадњи

Са удружењима изабраним по јавном позиву Заштитник грађана ће закључити Споразуме о сарадњи.

Одустанак

Уколико удружење изабарано по јавном позиву не приступи закључењу Споразума о сарадњи са Заштитником грађана у року од 30 дана од дана достављања одлуке Комисије о избору удружења по јавном позиву, сматраће се да је дошло до одустанка изабраног удружења од сарадње са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Период трајања сарадње

Споразум о сарадњи се закључује на период од једне године, а може се, сагласношћу обе стране потписнице продужити на период од још једне године.

Информације о јавном позиву

Остале потребне информације могу се добити од Мирјане Дрљачић - Сударевић, више саветнице, на тел. 011 / 2068 - 100, e-mail: mirjana.sudarevic@zastitnik.rs .

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд, Делиградска бр. 16
тел. 011 / 2068 - 100
сајт: <http://www.zastitnik.rs/>

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

ПРИЈАВА

по

ЈАВНОМ ПОЗИВУ

за сарадњу у обављању послова

НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Пун назив удружења

Скраћени назив удружења

Адреса удружења

Е-mail адреса удружења

Web адреса удружења

Телефон

Број регистрације удружења
Регистрациони орган

Датум оснивања удружења

Статутарни циљеви удружења

Лице овлашћено за заступање
(име, презима, функција, ЈМБГ)

Прилози

Место и датум

Потпис и печат

1. Решење о регистрацији удружења;
2. Статут удружења;
3. Опис активности удружења;
4. Листа извештаја и публикација удружења;
5. Квалификациона структура

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

На основу члана 3. став 4. Одлуке о образовању и раду Стручне службе Заштитника грађана (Службени гласник РС, бр. 105/2007) и потребе проистекле из члана 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (Службени лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и Службени гласник РС - Међународни уговори, бр. 7/2011), доносим:

РЕШЕЊЕ

О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗБОР УДРУЖЕЊА ПО ЈАВНОМ ПОЗИВУ

I Образује се Комисија за избор удружења по јавном позиву за сарадњу у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, у следећем саставу:

1. Милош Јанковић, заменик Заштитника грађана, председник Комисије
2. Стеван Арамбашић, заменик Покрајинског омбудсмана, заменик председника Комисије
3. Александар Ресановић, заменик Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, члан Комисије,
4. Љиљана Лончар, помоћница Повереника за заштиту равноправности, чланица Комисије
5. Јасминка Јаковљевић, генерална секретарка Стручне службе Заштитника грађана, секретарка Комисије

II Задатак Комисије је да:

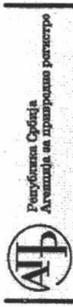
- ◆ отвори и прегледа све приспеле пријаве по јавном позиву за сарадњу;
- ◆ састави записник о отварању пријава и направи листу удружења која испуњавају формалне услове за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре;
- ◆ изврши стручну оцену пријава и састави писмени извештај о оцени пријава;
- ◆ Заштитнику грађана препоручи успостављање сарадње у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са удружењима са листе;
- ◆ Заштитнику грађана препоручи успостављање сарадње са удружењима са листе за системско праћење положаја лица лишених слободе и појаве тортуре у полицијским станицама, заводима за извршење кривичних санкција, установама социјалне заштите стационарног типа и психијатријским болницама, као положаја посебних рањивих група међу лицима лишеним слободе;
- ◆ припреми предлог обавештења за објављивање на сајту Заштитника грађана, о удружењима са којима ће Заштитник грађана закључити споразум о сарадњи.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Београдски центар за људска права
Скраћени назив удружења	ВСНН
Адреса удружења	Београдска 54/7, Београд-Врачар, Србија
E-mail адреса удружења	bgcentar@bgcentar.org.rs
Web адреса удружења	http://www.bgcentar.org.rs
Телефон	tel / fax :(+381 11) 3085 328
Број регистрације удружења Регистрациони орган	9984/2010 Агенција за привредне регистре
Датум оснивања удружења	08.09.1995
Статутарни циљеви удружења	Научно и стручно истраживање људских права, образовање правника и других стручњака и развијање свести о садржини и заштити људских права
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Весна Петровић, Извршни директор, ЈМБГ 0710955715044
Прилози	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	Београд, 12.01.2012.
Потпис и печат	Весна Петровић

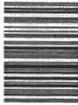

Република Србија
Асоцијација приватних регистара

Регистар удружења

Број БУ 9984/2010

Дана 09.09.2010. године
Београд

5000056038362

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу чланова 26. и 32. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр. 51/09), поступајући по пријави за упис усклађивања у Регистар удружења друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, који је подиет од стране Београдски центар за људска права, преко:

Име и презиме: Весна Петровић

доноси:

РЕШЕЊЕ

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења усклађивање удружења, са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: Београдски центар за људска права

Назив у преводу на страна језик:

- Назив (енглески језик): Belgrade Centre for Human Rights
- Скраћени назив (енглески језик): BCHR

Седиште и адреса: Београдска 54/7, Београд-Врачар, Србија

Матични број удружења: 17138472

ПИБ: 100153083

Датум оснивања: 08.09.1995

Датум доношења Статута: 29.06.2010

Делатност удружења: 9499 - Делатност осталих организација на бази учлањања

Центар за самоуправу:

Име и презиме: Весна Петровић

ЈМБГ: 0710955715044

Адреса: Борислава Пекетића 7, Београд-Врачар, Србија

Предвиђено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област остваривања циљева:

Грађанско друштво.

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 9984/2010, поднео је дана 07.09.2010. године, услагашену пријаву за упис усклађивања:

Београдски центар за људска права

у Регистар удружења, и документацију завештену у потврди о примљеној пријави број БУ 9984/2010.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр.51/09) и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Службени гласник РС“ бр. 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Упис усклађивања у Регистар удружења, врши се без накнаде.

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје преко Агенције за привредне регистре, уз доказ о уплати таксе од 300, динара, прописану тарифним бројем 6, Закона о републичким административним таксама.

PRIOLOG IV

LISTA IZVEŠTAJA I PUBLIKACIJA UDRUŽENJA U OBLASTI UNAPREĐENJA I ZAŠTITE
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA U POSLEDNJIH 5 GODINA

Izdanja Beogradskog centra za ljudska prava

Izveštaji i bilteni o stanju ljudskih prava kao i veliki broj drugih publikacija dostupni su na web stranci Beogradskog centra za ljudska prava <http://www.bgcentar.org.rs>

Biblioteka LJUDSKA PRAVA

1. ABC *Podučavanje ljudskim pravima* – praktične aktivnosti za osnovne i srednje škole, 2005
2. Kristijan Tomušat, *Ljudska prava između idealizma i realizma*, 2006.
3. Karen Rid, *Evropska konvencija o ljudskim pravima – vodič za praktičare*, 2007.
4. Filip Lič, *Obraćanje Evropskom sudu za ljudska prava*, 2007.
5. Jelena Subotić, *Otimanje pravde – suočavanje s prošlošću na Balkanu*, 2010
6. Ivan Janković, *Zabrana žlostavljanja - priručnik za policiju i zatvorsko osoblje*, 2010
7. Radmila Dragičević-Dičić – Ivan Janković, *Sprečavanje i kažnjavanje mučenja i drugih oblika žlostavljanja – priručnik za sudije i tužioce*, 2011.

Biblioteka DOKUMENTI

1. Vidan Hadži-Vidanović – Marko Milanović (ur.), *Međunarodno javno pravo - zbirka dokumenata*, 2005.
2. *Instrumenti Saveta Evrope – ljudska prava* 2. izd. (na srpskom i engleskom jeziku), 2005.
3. *Univerzalni dokumenti o ljudskim pravima* 2. izd. (na srpskom i engleskom jeziku), 2005.
4. Tatjana Papić (ur.), *Zbirka odluka o ljudskim pravima III -Presude Evropskog suda za ljudska prava o zabrani diskriminacije*, 2005.
5. Vesna Petrović (ur.), *Zbirka odluka o ljudskim pravima IV - Presude Evropskog suda za ljudska prava o pitanjima koja se odnose na maloletnike*, 2006.
6. Marko Karadžić (ur.), *Međunarodni instrumenti o pravima osoba sa invaliditetom*, 2007.
7. Raija Hanski i Martin Šajnin, *Najvažniji slučajevi pred Komitetom za ljudska prava*, 2007
8. Bojan Đurić, *Zbirka odluka o ljudskim pravima V - Presude Evropskog suda za ljudska prava o pitanjima koja se odnose na slobodu i bezbednost ličnosti*, 2007.
9. *Akcija protiv mučenja: praktični vodič kroz Istanbulski protokol za advokate u Srbiji*, 2009

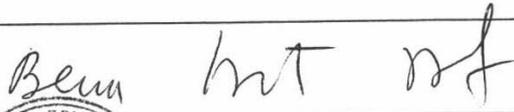
Biblioteka UDŽBENICI

1. Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, 2005.
2. Antonio Kaseze, *Međunarodno krivično pravo*, 2005.
3. Vojin Dimitrijević – Dragoljub Popović - Tatjana Papić – Vesna Petrović, *Međunarodno pravo ljudskih prava*, Prvo izdanje 2006. Drugo izdanje 2007.
4. Vojin Dimitrijević, Obrad Račić, Vladimir Đerić, Tatjana Papić, Vesna Petrović, Saša Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, 2007. (II dopunjeno izdanje)

POSEBNA IZDANJA

1. Igor Bandović (ur.), *Rad Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju i domaćih sudova za ratne zločine*, 2005.
2. Wolfgang Benedek, Minna Nikolova (ur.), *Razumevanje ljudskih prava – priručnik o obrazovanju za ljudska prava* (saizdavač s Ministarstvom za ljudska i manjinska prava Srbije i Crne Gore), 2005.
3. Bojan Đurić (ur.), *Novi talas – zbornik radova*, 2005.
4. *Beogradski centar za ljudska prava od 1995* (srpski i engleski) 2005.
5. *Evropski put u očima nove generacije*, 2006.
6. Jovan Bajford, *Teorija zavera: Srbija protiv "novog svetskog poretka"*, 2006.
7. Gari Simpson, *Velike sile i odmetničke države*, 2006.
8. Wolfgang Benedek (Ed.), *Civil Society and Good Governance in Societies in Transition*, 2006.
9. Bojan Đurić, *Poreska reforma za ljudska prava* (na srpskom i engleskom), 2006.
10. Vidan Hadži-Vidanović, Marko Milanović, *Ne smetajte, uživam u svojim pravima i slobodama*, 2006.
11. Milica Delević Đilas, Vesna Petrović, Nataša Govedarica, Vidan Hadži-Vidanović, Marko Milanović, Jelena Radojković, *Pridružimo se!*, treće izdanje, 2007.
12. Dino Abazović – Jelena Radojković – Milan Vukomanović, *Religije sveta – budizam, hrišćanstvo, islam*, 2007.
13. *Monitoring i izveštavanje o aktivnostima pravnih institucija u Srbiji u oblastima organizovanog kriminala, ratnih zločina, diskriminacije i nasilja u porodici – Izveštaj*, 2008.
14. Jovana Zorić, Nevena Dičić, Nenad Petković, *Radna prava žena u Srbiji*, 2008.
15. Miloš Stopić, Jovana Zorić, *Pravo na zdravu životnu sredinu u praksi Evropskog suda za ljudska prava*, 2009.
16. Miloš Stopić, Nevena Dičić, Jovana Zorić, *Pravci zaštite životne sredine u Srbiji*, 2009.
17. Miloš Stopić, Nevena Dičić, Jovana Zorić, *Pravci zaštite životne sredine u Srbiji, brošura* (srpski i engleski) 2009.
18. Tomas Burgentel, *Dete sreće – sećanja dečaka koji je preživio Aušvic*, 2010.
19. Vida Čok, *Spone međunarodnog i uporednog prava*, 2010.
20. Dubravka Stojanović, Radina Vučetić, Sanja Petrović Todosijević, Olga Manojlović Pintar, Radmila Radić, *Novosti iz prošlosti - znanje, neznanje, upotreba i zloupotreba istorije*, 2010.
21. Vojin Dimitrijević, Vidan Hadži-Vidanović, Ivan Jovanović, Žarko Marković, Marko Milanović, *Haške nedoumice*, 2010.

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ВИКТИМОЛОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Виктимолошко друштво Србије-ВДС
Скраћени назив удружења	ВДС
Адреса удружења	Доситејева 1а, 11000 Београд
Е-mail адреса удружења	vds@eunet.rs
Web адреса удружења	www.vds.org.rs
Телефон	011 3034 232
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ 866/2009 АПР
Датум оснивања удружења	12. новембар 1997. године
Статутарни циљеви удружења	Циљ Друштва је да окупи што већи број хуманистички оријентисаних стручњака/стручњакиња, који својим научним, стручним и људским ауторитетом, интердисциплинарним истраживањима, едукацијом и пружањем непосредне помоћи жртвама доприносе развоју виктимологије и унапређењу права и заштите жртава криминалитета, рата и кршења људских права, без обзира на њихов пол, верску, религијску, етничку припадност, политичка опредељења или друге карактеристике.
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	проф. др Весна Николић-Ристановић, директорка Виктимолошког друштва Србије, 0809955715245
Прилози	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	Београд, 12.1.2012.g.
Потпис и печат	

Агенција за привредне регистре

Регистар удружења
Број БУ 866/2009
Дана 11.01.2010. године
Београд

5000025865172

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу чланава 26. и 32. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр. 51/09), поступајући по пријави за упис усклађивана у Регистар удружења друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, који је поднет од стране **Виктимолошко друштво Србије - ВДС**, преко:

Име и презиме: Весна Никодић-Ристановић

доноси:

РЕШЕЊЕ

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења усклађиване друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: Виктимолошко друштво Србије - ВДС

Скраћени назив: ВДС

Седиште и адреса: Доситејева 1а, Београд-Стари Град, Србија

Матични број удружења: 17174550

ПИБ: 100035678

Датум оснивања: 12.11.1997

Датум доношења Статута: 14.11.2009

Подаци о заступнику:

Име и презиме: Весна Никодић Ристановић
ЈМБГ: 0809955715245
Адреса: Нехруова 44, Београд (град), Србија

Предајено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област остваривања циљева:

Развој Виктимологије и унапређење права и заштите жртава

Циљство у савезу или другој асоцијацији у земљи и иностранству:

СВЕТСКО ВИКТИМОЛОШКО ДРУШТВО; ЕВРОПСКА ПОМОЋ ЖРТВАМА ISPAR-
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL ADVISOR Y COUNCIL OF THE UN
CRIME PREVENTION AND CRIMINAL JUSTICE PROGRAMME

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 866/2009, поднео је дана 03.12.2009. године, пријаву за упис удружења усклађивана друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација:

Виктимолошко друштво Србије - ВДС

у Регистар удружења, и документацију завеселу у потврди о примљеној пријави број БУ 866/2009.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр 51/09), и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Службени гласник РС“ бр 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Упис усклађивана друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација у Регистар удружења, врши се без накнаде.

Порука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења, а преко Агенције за привредне регистре.

Нинес Чулић

Publikacije Viktimološkog društva Srbije

Časopis Temida

Temida je časopis o viktimizaciji (stradanju), ljudskim pravima i rodu. Časopis *Temida* izlazi redovno od 1998. godine, i to četiri puta godišnje. Časopis objavljuje naučne i stručne radove koji za svoj predmet imaju problem žrtava kriminaliteta, rata, kršenja ljudskih prava i drugih oblika stradanja (sa naglaskom na probleme žena, dece, manjinskih grupa, invalidnih lica i drugih kategorija koje su posebno izložene viktimizaciji), strah od kriminaliteta, kršenje ljudskih prava u zatvoru i u krivičnom postupku, prevenciju viktimizacije i slično. U 2011. godini časopis *Temida* je od strane Ministarstva prosvete i nauke RS kategorisan kao vodeći časopis nacionalnog značaja (M51). Više informacija može se naći na internet stranici VDS <http://www.vds.org.rs/temida.htm>

Knjige

Nikolić-Ristanović, B.; Čopić, S. (ur.) (2011) *Prava žrtava i EU: izazovi pružanja pomoći žrtvama*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Lindgren, M.; Nikolić-Ristanović, V. (2011) *Žrtve kriminaliteta: međunarodni kontekst i situacija u Srbiji*. Beograd: OEBS.

Nikolić-Ristanović, V.; Čopić S. (2010) *Pomoć i podrška ženama žrtvama trgovine ljudima u Srbiji*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Nikolić-Ristanović, V. (ur.) (2010) *Nasilje u porodici u Vojvodini*. Novi Sad: Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova.

Nikolić-Ristanović, V. (ur.) (2009) *Trgovina muškarcima u Srbiji*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Nikolić-Ristanović, V.; Srna, J. (ur.) (2008) *Mogući put ka pomirenju u Srbiji: zajednička akcija za istinu i pomirenje*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Bjerkan, L. (ur.) (2005) *Samo moj život – rehabilitacija žrtava trgovine ljudima u cilju seksualne eksploatacije*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Nikolić-Ristanović, V.; Čopić, S.; Milivojević, S.; Simeunović-Patić, B.; Mihić, B. (2004) *Trgovina ljudima u Srbiji*. Beograd: OEBS i Viktimološko društvo Srbije.

Nikolić-Ristanović, V.; Hanak, N. (2004) *Od sećanja na prošlost ka pozitivnoj budućnosti*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Nikolić-Ristanović, V. (ur.) (2002) *Porodično nasilje u Srbiji*, Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd.

Nikolić-Ristanović, V. (2000) *Od žrtve do zatvorenice – nasilje u porodici i kriminalitet žena*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja i Prometej-Beograd.

Izdanja VDS su dostupna na internet stranici <http://www.vds.org.rs/knjige.htm>

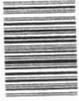
Godišnji izveštaji o radu VDS su dostupni na internet stranici <http://www.vds.org.rs/godizvestajisr.htm>

**ПРИЈАВА/ РЕГИСТРАЦИЈА НВО /ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ДИЈАЛОГ - ВАЉЕВО**

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Дијалог
Скраћени назив удружења	Дијалог
Адреса удружења	Вујића венац II/116, 14000 Ваљево
E-mail адреса удружења	dijalogva@gmail.com
Web адреса удружења	www.dijalogva.org
Телефон	014/232-420, 063/332-529
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ 4279/2010
Датум оснивања удружења	15.04.2010.г.
Статутарни циљеви удружења	<p>Удружење »Дијалог« је добровољно, невладино и непрофитно удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области развоја цивилног друштва, грађанског активизма и унапређења и заштите људских права.</p> <p style="text-align: center;">Циљеви Удружења су:</p> <p>Подршка развоју цивилног друштва у Србији, укључујући изградњу институционалних капацитета, како на нивоу појединачних организација тако и на нивоу сектора у целини;</p> <p>Промоција и подршка већем укључивању грађана у процесе доношења одлука и јавних политика у заједници и друштву;</p> <p>Промоција и развој добре локалне управе и самоуправе у складу са основним принципима и вредностима Европске повеље о локалној самоуправи;</p>
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Успостављање дијалога и развој сарадње између владиног, невладиног и пословног сектора на свим нивоима у друштву;
Прилози	Унапређење и заштита људских и мањинских права и слобода;
Место и датум	Промоција културе дијалога, толеранције и мирног решавања конфликта
Потпис и печат	Александар Милијашевић, председник, 1606972770018
	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
	Ваљево, 07.01.2012.г.

Агенција за привредне регистре

5000031509034

Регистар удружења

Број БУ 4279/2010

Дана 11.05.2010. године
Београд.

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу чланава 26. и 32. Закона о удружењима (Службени гласник РС, бр. 51/09), поступајући по пријави за упис удружења у Регистар удружења, која је поднета од стране "Дијалог", преко:

Име и презиме: Александар Милијаневић

додеси:

РЕШЕЊЕ

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења удружење са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: "Дијалог"

Назив у преводу на страни језик:

- Назив (енглески језик): "Dialogue"

Седиште и адреса: Вујина Венац П/11 б. Ваљево, Србија
Број и назив поште: 14000

Матични број: 28014031

ШИБ: 106624588

Датум оснивања: 15.04.2010

Датум доношења Статута: 15.04.2010

Делатност удружења: 91330 - Делатност осталих организација на бази учлањења, на другом месту непоменутих

Полаци о наступику:

Име и презиме: Александар Милијаневић
ЈМБГ: 160692770018
Адреса: Населе Вујина венац 2/11, Ваљево, Србија

Премађено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област остваривања послова:

Развој цивилног друштва, грађанског активизма и унапређења и заштите ауљских права

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 4279/2010, поднео је дана 04.05.2010. године, услагашену пријаву за упис удружења

"Дијалог"

у Регистар удружења, и документацију завештену у потврди о примени пријави број БУ 4279/2010.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 29. Закона о удружењима (Сл.гласник РС, бр.51/09), и члана 9. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења (Сл.гласник РС, бр.80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Висина улађене накнаде у износу од 4.000,00 динара одређена је у складу са Уредбом о висини накнаде за упис удружења у Регистар и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре у поступку вођења Регистра удружења (Службени гласник РС, бр.86/09).

Поуска о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења, а преко Агенције за привредне регистре.

РЕГИСТРАТОР
Нинес Чупић

"DIJALOG"

Vujića venac II/11b
14000 Valjevo, Srbija

Tel: +381 (0)14 232-420

(0)63 332-529

E-mail: dijalogva@gmail.com

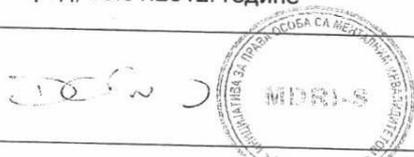
Web site: www.dijalogva.org

U dosadašnjem radu, Dijalog je realizovao dva projekta, i to:

" Unapređenje participativne demokratije na lokalnom nivou – Agenda 014"
(donator Fond za otvoreno društvo); rezultat projekta je "Izveštaj o neposrednom učešću građana u procesu odlučivanja u gradu Valjevu" kao polazna osnova za dalji proces unapređenja građanske participacije na lokalnom nivou.

" Pojmovnik pravnih termina u oblasti zaštite životne sredine" (donatori - Ministarstvo zaštite životne sredine i prostornog planiranja/Fond za zastitu životne sredine; rezultat projekta je publikacija čiji je cilj protumačiti i usaglasiti pravne pojmove i izraze u oblasti zaštite životne sredine, olakšati i pojednostaviti komunikaciju na poslovima zaštite životne sredine između inspekcijskih i pravosudnih organa, stvoriti osnovu za buduće prevođenje celokupnog zakonodavstva EU u ovoj oblasti na srpski jezik.

**ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ИНИЦИЈАТИВА ЗА ПРАВА ОСОБА СА МЕНТАЛНИМ ИНВАЛИДИТЕТОМ (MDRI-S)**

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S
Скраћени назив удружења	MDRI-S
Адреса удружења	Булевар краља Александра 171, Београд
E-mail адреса удружења	mdri.serbia@gmail.com
Web адреса удружења	www.mdri-s.org
Телефон	011/38-37-204, 011/38-37-205
Број регистрације удружења Регистрациони орган	17741209 Агенција за привредне регистре
Датум оснивања удружења	13.08.2008. године
Статутарни циљеви удружења	Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S је основана као непрофитна, нестраначка, хуманитарна организација чији су циљеви: залагање за унапређење и остваривање законских права деце и особа са менталним инвалидитетом и реформу система социјалне заштите, образовања и менталног здравља и с тим у вези спровођење едукације својих чланова и чланица, промовисање савремених метода рада и ван-институционалних облика активности; доприношење већој сензибилизацији друштва за права и потребе лица из угрожених и маргинализованих група и побољшању квалитета њиховог живота у целини.
Изјава о прихватању услова	<i>Удружење прихвата све услове за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре постављене у Јавном позиву за сарадњу.</i>
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Драгана Ђирић Миловановић Извршна директорка ЈМБГ 1110976745012
Прилози	1. Статут удружења; 2. Писани опис активности удружења; 3. Листа извештаја и публикација удружења; 4. Писани приказ оснивача и чланова удружења; 5. Листа запослених у удружењу; 6. Решење о регистрацији удружења; 7. Образац са овереним потписима лица овлашћених за заступање.
Место и датум	Београд, 13.01.2012. године
Потпис и печат	

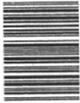
Република Србија
Агенција за привредне регистре

Регистар удружења

Број БУ 11140/2011

Дана 11.05.2011. године

Београд

5000045432199

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу чланова 26. и 32. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр. 51/09), поступајући по пријави за упис усклађивања у Регистар удружења друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, који је поднет од стране **"Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S"**, преко:

Име и презиме: Драгана Ђирић Миловановић

доноси:

РЕШЕЊЕ

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења усклађивање удружења, са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: "Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S"

Скраћени назив: "MDRI-S"

Назив у преводу на страни језик:

- Скраћени назив (енглески језик): "MDRI-S"
- Пул назив (енглески језик): "Mental Disability Rights Initiative MDRI-S"

Седиште и адреса: Мирјевски Венац 32, Београд-Звездара, Србија

Матични број удружења: 17741209

ПИБ: 105875205

Датум оснивања: 13.08.2008

Датум доношења Статута: 04.04.2011

Делатност удружења: 9499 - Делатност осталих организација на бази учлањења

Подаци о заступнику:

Име и презиме: Драгана Ђирић Миловановић
ЈМБГ: 1110976745012

Адреса: Мирјевски Венац 32, Београд-Звездара, Србија

Предвиђено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област остваривања циљева:

Заштита и остваривање права деце са сметњама у развоју и одраслих особа са интелектуалним менталним тешкоћама

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 11140/2011, поднео је дана 29.04.2011. године, усаглашену пријаву за упис усклађивања:

"Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S"

у Регистар удружења, и документацију заведену у потврди о примљеној пријави број БУ 11140/2011.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр.51/09.) и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Службени гласник РС“ број 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Упис усклађивања у Регистар удружења, врши се без накнаде.

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје преко Агенције за привредне регистре, уз доказ о уплати таксе од 320 динара, прописану тарифним бројем 6., Закона о републичким административним таксама, на рачун број 840-742221843-57, прималац Буџет Републике Србије.

Регистратор
Нивес Чулић

ЛИСТА ПУБЛИКАЦИЈА И ИЗВЕШТАЈА

1. „Мучење као лечење – Сегрегација и злоупотреба деце и одраслих са посебним потребама у Србији“, 2007 (као Mental Disability Rights International)
2. „Мој син Стефан“ – искуство породице дечака са аутизмом укљученог у редовно образовање, 2010.
3. “Investments Gone Wrong: International Cooperation in Transition to Community Care”, за потребе студије UNHCHR-а о примени члана 32. Конвенције о правима особа са инвалидитетом, 2010.
4. “Why it is wrong to use EU funds for (re)construction of residential care institutions for persons with mental disability and mental illness” – Practical guide explaining international legal implications for funding institutional care, 2010.
5. Информатор о запошљавању особа са инвалидитетом кроз социјално предузетништво, 2011.
6. „Инклузивно образовање – често постављана питања“, 2011.

У сарадњи са организацијом ВеликиМали:

1. „Право да донесем одлуку“ – питање лишавања пословне способности особа са инвалидитетом у Србији и препоруке за даљи рад на усклађивању домаћег законодавства и праксе са Конвенцијом о правима особа са инвалидитетом, 2010.
2. Билтен „ВеликиМали - Деинституционализација“, 2010.
3. Билтен „ВеликиМали – Дискриминација“, 2010.
4. Билтен „ВеликиМали – Образовање“, 2010.
5. Билтен „ВеликиМали – Права особа са инвалидитетом“, 2010.

**ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- КОМИТЕТ ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА (YUCOM)**

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Комитет правника за људска права
Скраћени назив удружења	ЈУКОМ
Адреса удружења	Светогорска 17, Београд – Стари Град, Србија
E-mail адреса удружења	office@yucom.org.rs
Web адреса удружења	www.yucom.org.rs
Телефон	011 33 47 952
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ 11879/2010 Агенција за привредне регистре РС
Датум оснивања удружења	21.10.1997. године
Статутарни циљеви удружења	<ul style="list-style-type: none"> • поштовање, заштита и унапређење људских права и слобода; • залагање за поштовање принципа правне државе и владавине права; • ширење идеја и свести о потреби поштовања, заштите и унапређења људских права и слобода; • усклађивање домаћих уставних, законских и подзаконских прописа са међународним и европским стандардима и конвенцијама; • сарадња са домаћим и иностраним удружењима, организацијама и асоцијацијама које се баве унапређивањем идеја и праксе људских права које су компатибилне са циљевима за које се Комитет залаже; • други циљеви од интереса за унапређење идеје и праксе заштите и унапређења људских права, правне државе и владавине права.
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Милан Антонијевић, директор ЈМБГ 2409975710028
Прилози	<ol style="list-style-type: none"> 1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	Београд, 13.01.2011. године
Потпис и печат	

Регистар удружења
Асоцијација да прорајорације регистре

Регистар удружења

Број БУ 11879/2010

Дана 03.11.2010. године
Београд

5000057968316

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу члана 26. и 32. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр. 51/09), поступајући по пријави за упис ускалбивања у Регистар удружења друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, који је поднет од стране **Комитета правника за људска права**, преко:

Име и презиме: Милан Антонијевић

Долоси:

Р Е Ш Е Њ Е

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења ускалбивање удружења, са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: Комитет правника за људска права

Скраћени назив: ЛУСОМ

Назив у преводу на страни језик:

- Назив (иански језик): Lawyers' Committee for Human Rights
- Скраћени назив (енглески језик): YUSOM

Седиште и адреса: Светогорска 17, Београд-Стари Град, Србија

Матични број удружења: 17381113

ПИБ: 102304626

Датум оснивања: 21.10.1997

Датум доношења Статута: 06.10.2010

Делатност удружења: 9412 - Делатности струковних удружења

Подаци о заступнику:

Страна 1 од 2

Име и презиме: Милан Антонијевић
ЈМБГ: 2409975710028
Адреса: Светогорска 17, Београд-Стари Град, Србија
Презадиљено време на које се удружење оснива: Неограничено
Објект остваривања циљева:
Заштита и унапређење људских права.

О б р а з л о ж е њ е

Подносилац пријаве број БУ 11879/2010, поднео је дана 28.10.2010. године, ускалбавену пријаву за упис ускалбивања:

Комитет правника за људска права

у Регистар удружења, и документацију, завезану у потпуности о пријављеној пријави број БУ 11879/2010.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр.51/09) и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Службени гласник РС“ број 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Упис ускалбивања у Регистар удружења, врши се без накнаде.

Порука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана доношења решења. Жалба се предаје преко Агенције за привредне регистре, уз дозак о уплати таксе од 300 динара, прописану тарифним бројем 6. Закона о републичким едминистративним таксама, на рачун број 840-74221843-57, примачица Буџет Републике Србије.

Нинес Чулић

Страна 2 од 2

LISTA PUBLIKACIJA YUCOM-a
Za period od 2007 - 2011

- Priručnik za primenu međunarodnih instrumenata (2007);
- Vojislav Koštunica – a career (2007);
- Tortura – instrument protiv demokratije, treće dopunjeno izdanje (2008);
- Primeri dobre prakse: Nevladin sektor - Pružaoci pravne pomoći i primena strateškog zastupanja kao instrument ljudskih prava (2008);
- Suzbijanje nekažnjivosti u Srbiji: Opcija i prepreke (2008);
- Pristup informacijama, zaštita podataka o ličnosti i tajnost informacija (2009);
- Borba protiv trgovine ljudima - Problemi i perspektive (2009);
- Priručnik za poštovanje standarda javnog života (2009);
- Peticije i predlozi - Pravo i praksa (2010);
- Tražimo prava, zahtevamo pravdu – vodič za braniteljke ljudskih prava (2011);
- Priručnik za poštovanje 7 standarda javnog života, drugo izdanje (2011).

LISTA IZVEŠTAJA YUCOM-a

- Govor i akti mržnje u medijima i protestima Pokreta 1389 zbog hapšenja haškog optuženika Radovana Karadžića (2008);
- Govor mržnje u Srbiji kao reakcija na priznavanje nezavisnosti Kosova od strane Crne Gore i Makedonije (2008);
- Izveštaj o rezultatima istraživanja o preprekama za suzbijanje nekažnjivosti u Srbiji (2008);
- Izveštaj o bezbednosti i zaštiti branitelja ljudskih prava - Parada ponosa u Beogradu, 10. oktobar 2010. godine;
- Pregled stanja: postupak pred sudom u krivičnim stvarima nakon odluke ugovornih tela ujedinjenih nacija (2010);
- Sistem ranog upozoravanja - Kršenje ljudskih prava i demokratije (51 izveštaj);
- Izveštaj o izazovima i stepenu implementacije Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i Zakona o tajnosti podataka (2010)

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- МЕЂУНАРОДНА МРЕЖА ПОМОЋИ (IAN)

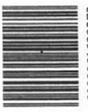
ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Међународна мрежа помоћи (International Aid Network – IAN)
Скраћени назив удружења	IAN
Адреса удружења	Адмирала Гепрата 10, Београд
Е-mail адреса удружења	crtv@ian.org.rs
Web адреса удружења	www.ian.org.rs
Телефон	011/7617-243
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ 2570/2010; Агенција за привредне регистре, Београд
Датум оснивања удружења	09.10.1997.
Статутарни циљеви удружења	Циљеви Удружења су пружање подршке припадницима маргинализованих и рањивих група и развијање њихових потенцијала за достојанствен живот у миру.
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Иван Стојиловић, Председник, 0803974720014
Прилози	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	Београд, 05.01.2012.
Потпис и печат	

Република Србија
Агенција за привредне регистре

Регистар удружења

Број: БУ 28042/2011
Дана 19.10.2011. године
Београд

5000051529272

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу члана 26. и 32. Закона о удружењима ("Службени гласник РС", бр.51/09), поступајући по пријави за упис промене података у Регистар удружења, који је поднет од стране МЕЂУНАРОДНА МРЕЖА ПОМОЋИ I.A.N. INTERNATIONAL AID NETWORK, преко:

Име и презиме: Иван Стојиљковић

доноси

Р Е Ш Е Њ Е

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења, промена података о:

МЕЂУНАРОДНА МРЕЖА ПОМОЋИ I.A.N. INTERNATIONAL AID NETWORK

са матичним бројем: 17242369

и то следећих промена:

Заступници:

Брише се из Регистра:

1. Име и презиме: Наташа Цветковић Јовић
ЈМБГ: 2702973738528
Адреса: Далматинска 15, Београд (град), Србија

Уписује се у Регистар:

1. Име и презиме: Иван Стојиљковић
ЈМБГ: 0803974720014
Адреса: Репишка 36, Београд (град), Србија

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 28042/2011, поднео је дана 14.10.2011. године, пријаву за упис промене података о

МЕЂУНАРОДНА МРЕЖА ПОМОЋИ I.A.N. INTERNATIONAL AID NETWORK

са матичним бројем: 17242369

у Регистар удружења, и документацију заведену у потврди о примљеној пријави број БУ 28042/2011.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 33. Закона о удружењима (Сл.гласник РС, бр.51/09) и члана 15. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења (Сл.гласник РС, бр. 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Висина уплаћене накнаде у износу од 2.500,00 динара, одређена је у складу са Уредбом о висини накнаде за упис удружења у Регистар и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре у поступку вођења Регистра удружења (Сл.гласник РС, бр.86/09).

Поиска о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за људска и мањинска права, послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје преко Агенције за привредне регистре, уз доказ о уплати таксе од 500,00 динара, прописану тарифним бројем 7, Закона о републичким административним таксама на рачун број:840-742221843-57, прималац Булет Републике Србије.

4. Lista izveštaja i publikacija udruženja u oblasti unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda u poslednjih 5 godina

Izbor najrelevantnijih reference starijih od pet godina:

1. Kamil Gifard "Priručnik za izveštavanje o slučajevima mučenja: dokumentovanje slučajeva mučenja i postupci u okviru međunarodnog sistema za zaštitu ljudskih prava", IAN, Beograd, 2003
2. Ž. Špirić, G. Knežević, V. Jović, G. Opačić "Tortura u ratu, posledice i rehabilitacija, Jugoslovensko iskustvo", IAN, Beograd, 2004.

Reference u za period 2006-2011

3. Z. Aksentijević, i. Vidaković "Škola o prisilnim migracijama", IAN i Grupa 484, Beograd, 2006
4. G. Opačić, V. Jović, B. Radović, G. Knežević "Posledice prinudne mobilizacije 1995. godine", IAN, Beograd, 2006.

Izveštaji:

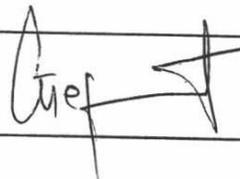
5. IAN Annual Report 2006
6. IAN Annual Report 2007
7. IAN Annual Report 2008
8. IAN Annual Report 2009
9. IAN Annual Report 2010
10. Veliki broj internih izveštaja koji nisu objavljeni, a tiču se sprovođenja aktivnosti u okviru različitih projekata iz oblasti ljudskih prava i sloboda, prevencije torture i rehabilitacije žrtava, podrške ugroženim grupama ljudi i drugo. Ovi izveštaji dostupni su na zahtev.

Javni događaji konferencije za novinare i drugo.

U poslednjih deset godina svakog 26. juna obeležavamo **Međunarodnog dana Ujedinjenih nacija za podršku žrtvama torture.**

11. Obeležavanje 26. Juna Međunarodnog dana UN za podršku žrtvama torture 2009- „Zajedno protiv torture“
12. Obeležavanje 26. Juna Međunarodnog dana UN za podršku žrtvama torture 2010- „Izbrišimo torturu“
13. Obeležavanje 26. Juna Međunarodnog dana UN za podršku žrtvama torture 2011- „Za svet bez torture“

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ОДБОР ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ВАЉЕВО

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Одбор за људска права Ваљево
Скраћени назив удружења	ОДБОР ВА
Адреса удружења	14000 Ваљево, Карађорђева 117
E-mail адреса удружења	odbor@open.telekom.rs
Web адреса удружења	www.odbor.rs
Телефон	014/233-390, 292-580
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ.5108/2011 Агенција за привредне регистре-регистар удружења
Датум оснивања удружења	20.02.2000.г.
Статутарни циљеви удружења	Члан 2 став 1 тачке: 3. промоција, едукација и имплементација универзалних и европских стандарда људских права; 4. унапређивање, остваривање, развој, мониторинг и заштита слобода и права (детета) малолетника; 5. унапређивање, остваривање, развој, мониторинг и заштита права лица у установама за извршење кривичних санкција(сукобу са законом).;
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Александар Перовић, извршни директор; ЈМБГ 0805968770029
Прилози	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	Ваљево 09.01.2012.г.
Потпис и печат	

Република Србија
Агенција за државно регистро

Регистар удружења

Број БУ 5108/2011

Дана 06.04.2011. године
Београд

5000044118551

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар удружења, на основу члана 26. и 32. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр. 51/09), поступајући по пријави за упис усклађивања у Регистар удружења друштвених организација, удружења грађана и њихових савеза уписаних у Регистар друштвених организација и удружења грађана и Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, који је поднет од стране "Одбор за људска права - Ваљево", преко:

Име и презиме: Александар Петровић

Јаноси:

РЕШЕЊЕ

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења усклађивање удружења, са следећим подацима:

Облик организовања: Удружење

Назив: "Одбор за људска права - Ваљево"

Скраћени назив: "Одбор Ва"

Назив у преводу на страни језик:

- Пун назив (енглески језик): "Human rights committee Valjevo"

Седиште и адреса: Карађорђева 117, Ваљево, Србија

Број и назив поште: 14000 Ваљево

Матични број удружења: 17283952

ПИБ: 100069206

Датум оснивања: 20.02.2000

Датум доношења Статута: 05.03.2011

Делатност удружења: 9499 - Делатност осталих организација на бази учлањења

Подаци о заснувању:

Име и презиме: Александар Петровић

ЈМБГ: 0805968770029

Адреса: Војводе Мишића 9, Ваљево, Србија

Предвиђено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област остваривања циљева:

Људска и мањинска права.

Чланство у савезу или другој асоцијацији у земљи и иностранству:

Мрежа ЦХРИС.

О б р а з л о ж е њ е

Подносилац пријаве Број БУ 5108/2011, поднео је дана 18.03.2011. године, усавлашену пријаву за упис усклађивања:

"Одбор за људска права - Ваљево"

у Регистар удружења, и документацију заведену у потврди о примљеној пријави број БУ 5108/2011.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Службени гласник РС“ бр.51/09) и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Сл. гласник РС“ број 80/09), Регистратор је одлучио као у диспозитиву.

Упис усклађивања у Регистар удружења, врши се без накнаде.

Пучка о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру надлежном за послове државне управе и локалне самоуправе, у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје преко Агенције за привредне регистре, уз доказ о уплати таксе од 320 динара, прописану тарифним бројем 6., Закона о републичким административним таксама, на рачун број 840-742221843-57, прималац Буџет Републике Србије.

РЕГИСТРАТОР

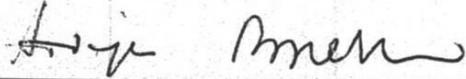
Нивес Чуђић

ЛИСТА ИЗВЕШТАЈА И ПУБЛИКАЦИЈА

Извештаји који се директно односе на стање људских права у затворима:

- Извештаји о људским правима малолетника у установама изолације године издавања: 2003, 2007, 2011, самостална издања;
- Алтернативни иницијални Извештај о остваривању Конвенције о правима детета у Србији. 2007 - Коалиција организација грађанског друштва (ОГД) за мониторинг права детета – коаутори дела извештаја у делу деца у сукобу са законом;
- Редовни годишњи извештаји мреже CHRIS о случајевима кршења људских права које мрежа процесуира према критеријуму Европске конвенције за људска права.

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ХЕЛСИНШКИ ОДБОР ЗА ЉУДСКА ПРАВА У СРБИЈИ

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Хелсиншки одбор за људска права у Србији
Скраћени назив удружења	ХОС
Адреса удружења	Риге од Фере 20, Београд
E-mail адреса удружења	office@helsinki.org.rs, sonja@helsinki.org.rs, ivan@helsinki.org.rs
Web адреса удружења	www.helsinki.org.rs
Телефон	3032408
Број регистрације удружења Регистрациони орган	0000066-867005 МУП Србије/Агенција за привредне регистре
Датум оснивања удружења	15-11-1994
Статутарни циљеви удружења	Идруживање унапређење и заштита људских права и слобода
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Сонја Бисерко, председница, 1402948715494
Прилози	① Решење о регистрацији удружења; ② Статут удружења; ③ Опис активности удружења; ④ Листа извештаја и публикација удружења; ⑤ Квалификациона структура
Место и датум	Београд, 11-01-12
Потпис и печат	

Министарство унутрашњих послова Републике Србије, Секретаријат
у Београду, Управа за управне послове, Одељење за управне послове, по захтеву
HELSINKI ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA U SRBIJI

за упис друштвене организације-удружења грађана у Регистар на основу члана 34.
Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана и члана 2о2, 2о6 и 2о9.
Закона о општем управном поступку, доноси

РЕШЕЊЕ

УПИСИТЕ СЕ са даном: 15.11.1994. године под редним бројем 153 регистра
друштвених организација-удружења грађана, који се води код овог Секретаријата
HELSINKI ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA U SRBIJI

Основни садржај послова и активности је: праћење и проучавање стања
људских права у Србији, утврђивање eventualnih povreda људских
права и предузимање мера за њихово откривање, издавање публикација

Седиште је у Београду, Обилићев венас br. 27/IV

Подручје деловања је на: Република Србија

Образложење

Друштвена организација-удружење грађана под називом
HELSINKI ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA U SRBIJI

поднела-ло је захтев опом Секретаријату за упис у Регистар.

На основу поднетог захтева, приложеног Статута-Самоуправног споразума и других
списа, утврђено је да је друштвена организација-удружење грађана основано на
Скупштини-Конференцији, одржаној дана 01.09.1994. у Београду и да је
Статут-Самоуправни споразум у складу са чланом 11. Закона о друштвеним организа-
цијама и удружењима грађана, те је решено као у диспозитиву.

Против овог решења допуштена је жалба Министарству унутрашњих послова Републике
Србије у року од 15 дана од дана утврђења решења. Жалба се предаје директно овом
Секретаријату или непосредно Мин-у Републике Србије и каснија од 15 дана,
преко уплатнице СДК.

Такса по тар. броју 1 и 3. Закона о административним таксама у износу од 1,5 дин.
је наплаћена.

Уплату извршити на киро рачун 60816-840-3161/019 у рубрику "прималац" надести
Републичке административне таксе у готовом новцу, Потврду о извршеној уплати
приложити уз жалбу.

Решено у Министарству унутрашњих послова Републике Србије, Секретаријат у Београду
Управа за управне послове, Одељење за управне послове, дана 15.11.1994.
под бројем 07/2-212-1-278/94

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА

Nebojša Simić

Helsinkieske sveske / Helsinki Files

Izdanje	Naziv	Autor(i)	God. izd.
Helsinkieske sveske 1	Srpska elita	Grupa autora	2000.
Helsinki Files 1	Serbian Elite	Group of authors	2000
Helsinkieske sveske 1	Srpska elita / drugo izdanje	Grupa autora	2001
Helsinki Files 1	Serbian Elite / second edition	Group of authors	2001
Helsinkieske sveske 2	Potencijal za promene	Grupa autora	2000
Helsinki Files 2	Potential for Changes	Group of authors	2000
Helsinkieske sveske 3	Rusija, Srbija, Crna Gora	Grupa autora	2000
Helsinki Files 3	Russia, Serbia, Montenegro	Group of authors	2000
Helsinkieske sveske 4	Individualna i kolektivna prava manjina	Izlaganja sa ok. stola	2001
Helsinki Files 4	Individ. and Collect. Rights of Minorities	Round-table speeches	2001
Helsinkieske sveske 5	"Opor" - više ili manje od politike	V. Ilić	2001
Helsinki Files 5	"Opor" - in or beyond Politics	V. Ilić	2001
Helsinkieske sveske 6	Štućaj Ivan Stambolić	Dokumenti	2001
Helsinki Files 6	Case of Ivan Stambolić	Documents	2001
Helsinkieske sveske 7	Haški tribunal: naš nesporazum sa svetom	M. Despot, V. Ilić	2001
Helsinki Files 7	The Hague Tribunal: Discord between us and the world	M. Despot, V. Ilić	2001
Helsinkieske sveske 8	Manjine i izbeglice u Vojvodini	V. Ilić	2001
Helsinki Files 8	Minorities and refugees in Vojvodina	V. Ilić	2001
Helsinkieske sveske 9	U trouglu državne sile - vojaska, policija, paravojska	Grupa autora	2001
Helsinki Files 9	In the triangle of the state power	Group of authors	2001
Helsinkieske sveske 10	Nenaučena lekcija - srednjoevropska ideja i srpski nac. program	C. Ingraio, L. Vrkatić	2001
Helsinki Files 10	Unlearned lesson - centraleuropean idea and serb national. program	C. Ingraio, L. Vrkatić	2001
Helsinkieske sveske 11	Balkanski Rasmon - istorijsko i literarno videnje raspada SFRJ	T. Kujčić, O. Milosavljević, O. Manojlović-Pintar	2002
Helsinki Files 11	The Balkans Raschomon - historiography and literature on dissolution of SFRY	T. Kujčić, O. Milosavljević, O. Manojlović-Pintar	2002
Helsinkieske sveske 12	Tranzicija i manjine	Izlaganja sa ok. stola	2002
Helsinki Files 12	Transition and Minorities	Round-table speeches	2002
Helsinkieske sveske 13	Prošlost kao izazov pravu	Vladimir Vodinehić	2002
Helsinki Files 13	The past as Challenge to the Law	Vladimir Vodinehić	2002
Helsinkieske sveske 14	Vlasi ili Rumuni iz istočne Srbije i "Vlaško pitanje" / Rumani sau Romaniu din Serbia de rasarit...	Dragomir Dragić	2002.
Helsinkieske sveske 15	Nacionalne manjine i pravo	Grupa autora	2002.
Helsinki Files 15	National Minorities and Law	Group of Authors	2002
Helsinkieske sveske 16	Tacka razlaza (povodom polemike vodene na stranicama lista "Vreme" od 1. 08. do 21. 11. 2002)	-	2002.
Helsinkieske sveske 17	Kako do evropskih standarda (zatvori u Srbiji 2002-2003)	-	2003.

Helsinki Files 17	How to Attain European Standards (The situation of Serbian Prisons 2002-2003)	-	2003.
Helsinkieske sveske 18	Oltar i kruna	Bojan Aleksov, Dragoljub Jovanović	2004.
Helsinkieske sveske 19	Između načela i prakse (položaj "malih" i "velikih" manjina u Srbiji)	Izlaganja sa okruglog stola	2004.
Helsinkieske sveske 20	Raspitanje kosovskog čovra - pogled sa obe strane (na srpskom, albanskom i engleskom jeziku)	Fabri Musliu i Dragan Banjac	2005.
Helsinkieske sveske 21	Srpsko-albanski dijalog 2005. - buduću status Kosova	Izlaganja sa konferencije	2005.
Helsinkieske sveske 22	Srbija između usiava i ustavnosti	Marijana Pajvančić	2005.
Helsinkieske sveske 23	Žene i deca - Srbija u modernizacijskim procesima XIX i XX veka	Zbornik	2006.
Helsinkieske sveske 24	Vojvodanski identitet	Izlaganja sa okruglog stola	2006.
Helsinkieske sveske 25	Ljudi na margini - Ljudska prava u psihijatrijskim bolnicama (srpski i engleski)	(Izveštaj) Grupa autora	2007.
Helsinkieske sveske 26	Ka izgradnji održivog kosovskog društva	Grupa autora	2007.
Helsinkieske sveske 27	Multietnički identitet Vojvodine: izazovi u 2007-08.	Grupa autora	2008.
Helsinki Files 27	Vojvodina's Multiethnic Identity: Challenges in 2007-08	Group of Authors	2008.
Helsinkieske sveske 28	Sandžak - identitet u procesu starog i novog	Grupa autora	2008.

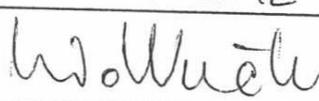
Svedočanstva

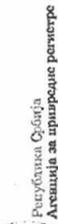
Edicija	Naziv	Autor(i)	God. izd.
Svedočanstva 1	Ljudi, događaji i knjige	Latinka Perović	2000
Svedočanstva 2	Ljudi, događaji i knjige / 2. izdanje	Latinka Perović	2000
Svedočanstva 3	Ima li rezonance	Novak Pribičević	2000
Svedočanstva 4	Hronika međunarodne izolacije	Milan Šahović	2000
Svedočanstva 5	Put u varvarstvo	Srđa Popović	2000
Svedočanstva 6	U raskoraku sa svetom	Milivoje Maksić	2001
Svedočanstva 7	Portret	Slobodan Inić	2001
Svedočanstva 8	Svet i jugoslovenska kriza	Ljubivoje Aćimović	2001
Svedočanstva 9	Katarza i katarakta	M. Stanusavljević	2001
Svedočanstva 10	Glib i krv	Bogdan Bogdanović	2002
Svedočanstva 11	Koren zla	Ivan Stambolić	2002
Svedočanstva 12	Poslednja šansa za Jugoslaviju	Hiška konferencija	2002
Svedočanstva 13	Druga Srbija – 10 godina pošte	Zbornik	2002
Svedočanstva 14	Kosovo: realnost i mit	Ilija Đukić	2003
Svedočanstva 15	Hronika uzaludnog otpora	Slobodan Beljanski	2003
Svedočanstva 16	Krhka srpska vertikala	Marko Nikezić	2003
Svedočanstva 17	Ispisivanje vremena, u međuvremenu	Laslo Vegel	2003
Svedočanstva 18	Poslednja instanca (1, 2 i 3)	Srđa Popović	2003
Svedočanstva 19	Srbija na onjentu	Sonja Biserko	2004
Svedočanstva 20	Između arogancije i ponužnosti	Zivorad Kovačević	2004
Svedočanstva 21	Milosević vs Jugoslavija (I i II deo)	Dokumenta	2004
Svedočanstva 22	Izbeglice – žrtve etničkog inženjeringa	Priručio: Boris Delić	2004
Svedočanstva 23	Srebrenica: Od poricanja do priznanja	Dokumenta	2005
Svedočanstva 24	Etnologija svakodnevnog života	Aleksandar Bošković	2005
Svedočanstva 25	Dubrovnik: "Rat za mir"	Zbirka dokumenata	2006
Svedočanstva 26	Zoran Đinđić: Etnika odgovornosti	Zbornik	2006
Svedočanstva 27	Kovanje antijugoslovenske zavere (I i 2)	Zbirka dokumenata	2006
Svedočanstva 28	BiH: jezgro velikosrpskog projekta	Zbirka dokumenata	2006
Svedočanstva 29	NE POSTOJI		
Svedočanstva 30	Montirani procesi protiv kosovskih Albanaca (1999-2001)	Fahri Musliu	2007
Svedočanstva 31	Nedovršeni proces	Srđa Popović	2007
Svedočanstva 32	Vukovarska tragedija (Tomovi I i II)	Sonja Biserko	2007
Svedočanstva 33	Snaga Lične odgovornosti	Grupa autora	2008.
Svedočanstva 34	Rat u brojkama	Ewa Tabeau	2009.
Svedočanstva 35	Proces Vojislavu Šešelju: raskrinkavanje projekta Velika Srbija	Sonja Biserko	2009.

Ogledi

Edicija	Naziv	Autor(i)	God. izd.
Ogledi 1	U tradiciji nacionalizma ili stereotipi srpskih intelektualaca XX veka o "nama" i "drugima"	Olivera Milosavljević	2002.
Ogledi 2	Politika i politika	Miodrag Marović	2002.
Ogledi 3	Prevladavanje prošlosti (tuzroci i pravci promene slike istorije krajem XX veka)	Todor Kuljić	2003.
Ogledi 4	Srpska konzervativna misao	Mirko Đorđević (ed.)	2003.
Ogledi 5	Srpski ratovi rečima 1884-2000	Mihailo Bjelica	2003.
Ogledi 6	Potiskivanje i poricanje antisemitizma. Sećanje na vladiku Nikolaja Velimirovića u savremenoj srpskoj pravoslavnoj kulturi	Jovan Byford	2005.
Ogledi 7	Potisnuta istina. Kolaboracija u Srbiji 1941-1944.	Olivera Milosavljević	2006.
Ogledi 8	Između anarhije i autokratije. Srpsko društvo na prelazima vekova (XIX-XXI)	Latinka Perović	2007.
Ogledi 9	Sejanka u Srbiji u prvoj plovini 20. veka	Momčilo Isić	2008.
Ogledi 10	Čaršija	Tomislav Ognjanović	2008.
Ogledi 11	Ksenija Atanasijević – Etnika feminizma	Ljiljana Vuletić	2008.
Ogledi 12	Kakva ili kolika država	Olga Popović Obradović	2008.
Ogledi 13	Vlast, opozicija, alternativa	Ivan Đurić	2009.

ПРИЈАВА / РЕГИСТРАЦИЈА НВО / ПУБЛИКАЦИЈЕ
- ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА - НИШ

ПРИЈАВА по ЈАВНОМ ПОЗИВУ за сарадњу у обављању послова НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ	
Пун назив удружења	Центар за људска права Ниш
Скраћени назив удружења	ЦЈП Ниш
Адреса удружења	Ул. Генерала Милојка Лешјанина 12/1 18000 Ниш
Е-mail адреса удружења	ni_cent@eunet.rs
Web адреса удружења	www.chr-ni.org.rs
Телефон	+38118251549
Број регистрације удружења Регистрациони орган	БУ10313/2010 Агенција за привредне регистре, регистар удружења
Датум оснивања удружења	25.09.2000.
Статутарни циљеви удружења	1. научно и стручно истраживање људских права, 2. ширење знања о људским правима, 3. унапређење грађанских права и слобода, владавине права, недискриминације и одговорне власти, 4. унапређење партиципативне демократије, децентрализације 5. развој грађанског активизма на локалном нивоу
Лице овлашћено за заступање (име, презима, функција, ЈМБГ)	Лидија Вучковић, председница ЦЈП Ниш ЈМБГ 2303960735021
Прилози	1. Решење о регистрацији удружења; 2. Статут удружења; 3. Опис активности удружења; 4. Листа извештаја и публикација удружења; 5. Квалификациона структура
Место и датум	13. 01. 2012.
Потпис и печат	

Република Србија
Агенција за привредне регистре

Регистар удружења

5000036794381

Предвиђено време на које се удружење оснива: Неограничено

Област делатности и циљева:

Будућерско друштво и демократија

Број БУ 10313/2010

Дана 30.09.2010. године
Београд

Образложење

Подносилац пријаве број БУ 10313/2010, поднео је дана 21.09.2010. године, усаглашену пријаву за упис усклађивања:

Центар за људска права - Ниш

у Регистар удружења, и документацију заведену у потврди о пријављеној пријави број БУ 10313/2010.

Како су испуњени услови прописани одредбом члана 79. Закона о удружењима („Сл.гласник РС“ бр.51/09) и члана 30. Правилника о садржини, начину уписа и вођења Регистра удружења („Сл.гласник РС“ бр. 80/09), Регистратор је одлучно као у диспозитиву.

Упис усклађивања у Регистар удружења, врши се без накнаде.

УПИСУЈЕ СЕ у Регистар удружења усклађивање удружења, са следећим подацима:

РЕШЕЊЕ

доноси:

Облик организовања: Удружење

Назив: Центар за људска права - Ниш

Назив у преводу на страни језик:

- Пун назив (енглески језик): CENTRE FOR HUMAN RIGHTS - NIŠ

Седиште и адреса: Генерала Милојка Лешјанина 12, стан 1, Ниш, Ниш - Медана, Србија
Број и назив поште: 18000

Матични број удружења: 17287265

ШИБ: 102213736

Датум оснивања: 25.09.2000

Датум доношења Статута: 20.09.2010

Делатност удружења: 9499 - Делатност осталих организација на бази учлањења

Подаци о заступнику:

Име и презиме: Лидија Вучковић
ЈМБГ: 2303960735021
Адреса: Булевар Немањина 7, Ниш (град), Србија

Листа публикација и извештаја Центра за људска права – Ниш у области унапређења и заштите права лица лишених слободе у последњих 5 година

Публикације/ једногодишњи извештаји:

1. „Мониторинг услова затварања у КПЗ Ниш“ (2008).
2. „Мониторинг затварања осуђеника припадника мањинских група (у ширем смислу)“ (2010).
3. „Мониторинг здравственог праћења штрајка глађу осуђеника“ (2011).

Извештаји:

1. Извештај за **UN Committee against Torture**, допринос Центра за људска права Ниш изради **Shadow Report**-а за 2008. годину
2. Извештај за **UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL: INSTITUTION-BUILDING, UNIVERSAL PERIODIC REVIEW MECHANISM** о стању људских права осуђеника
3. Извештај Центра за људска права Ниш као допринос за **EC Serbia 2009 Progress Report** који се односи на грађанска и политичка права у делу услова затварања
4. Извештај Центра за људска права Ниш као допринос за **EU Serbia 2010 Progress Report** који се односи на грађанска и политичка права у делу услова затварања
5. Извештај Центра за људска права Ниш као допринос за **EU Serbia 2011 Progress Report** који се односи на грађанска и политичка права у делу услова затварања
6. Извештај Центра за људска права Ниш као допринос за **EU Serbia 2011 Progress Report** који се односи на поштовање мањинских права везано за осуђеничку популацију.
7. „Родна димензија Правилника у области извршења кривичних санкција“ (2011).
8. „Прописи о извршењу кривичних санкција Србије из угла родне равноправности: потенцијална дискриминација осуђеница“ (2011).
9. „Антикорупцијска анализа Закона о извршењу кривичних санкција и одговарајућих Правилника“ (2011).

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

за избор удружења са којима ће Заштитник грађана
сарађивати у обављању послова
Националног механизма за превенцију тортуре

Заштитник грађана је на основу члана 3. став 4. Одлуке о образовању и раду стручне службе Заштитника грађана („Сл. гласник РС“ бр. 105/2007) и потребе проистекле из члана 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (“Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 7/2011) 26. децембра 2011. године донео одлуку о образовању Комисије за избор удружења са којима ће Заштитник грађана сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Јавни позив за избор удружења са којима ће Заштитник грађана сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре објављен је 29. децембра 2011. године у „Сл. гласнику РС“ бр. 100/2011 и на интернет презентацији Заштитника грађана. Рок за достављање пријава истекао је 13. јануара 2012. године.

Комисија у саставу: председник Милош Јанковић, заменик председника Стеван Арамбашић, чланови Александар Ресановић и Љиљана Лончар и секретарка Јасминка Јаковљевић, одржала је састанак 20. јануара 2012. године са почетком у 11 часова, на ком су размотрене пристигле пријаве.

Комисија је констатовала да су по Јавном позиву пристигле пријаве следећих удружења:

1. Београдски центар за људска права
2. Виктимолошко друштво Србије
3. Дијалог
4. Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S)
5. Комитет правника за људска права (YUCOM)
6. Међународна мрежа помоћи (IAN)
7. Одбор за људска права - Ваљево
8. Хелсиншки одбор за људска права у Србији
9. Центар за људска права - Ниш

као и да су све пријаве поднете у року.

Комисија је отворила и прегледала све приспеле пријаве и приложену документацију.

Констатовано је да су у свим пријавама унети сви потребни подаци, као да је уз све пријаве приложена сва тражена документација.

На основу појединачно прегледаних пријава, Комисија је утврдила да сва пријављена удружења испуњавају захтеване услове за сарадњу са Заштитником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

На основу напред изнетог Комисија једногласно предлаже Заштитнику грађана:

I

Да донесе Одлуку о сарадњи Заштитника грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са свим пријављеним удружењима:

1. Београдски центар за људска права
2. Виктимолошко друштво Србије
3. Дијалог
4. Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S)
5. Комитет правника за људска права (YUCOM)
6. Међународна мрежа помоћи (IAN)
7. Одбор за људска права - Ваљево
8. Хелсиншки одбор за људска права у Србији
9. Центар за људска права - Ниш

II

Да са свим удружењима наведеним под I овог Извештаја закључи појединачне споразуме о сарадњи у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

III

Да у појединачним споразумима ближе утврди облик и начин остваривања сарадње, с`тим да посебно обавезе поједина удружења да систематски прате положај лица лишених слободе, појаву тортуре и других облика злостављања, и то:

- Београдски центар за људска права
 - у полицијским станицама и притворским јединицама;
- Виктимолошко друштво Србије
 - положај жена у затвореним установама
- Дијалог и Одбор за људска права - Ваљево
 - положај осуђених и притворених малолетника
- Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S)
 - у установама социјалне заштите стационарног типа
- Међународна мрежа помоћи (IAN)
 - у психијатријским болницама
- Хелсиншки одбор за људска права у Србији
 - у затворима

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Милош Јанковић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

На основу члана 3. став 4. Одлуке о образовању и раду Стручне службе Заштитника грађана (*„Сл. гласник РС“ бр. 105/2007*) и извештаја Комисије за избор удружења по Јавном позиву са којима ће Заштитник грађана сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре (*објављеном у „Сл. гласнику РС“ бр. 100/2011*), расписаном у складу са чланом 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (*„Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“ бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“ бр. 7/2011*), доносим:

О Д Л У К У
о удружењима са којима ће Заштитник грађана сарађивати
у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре

I

Заштитник грађана ће сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са следећим удружењима:

1. Београдски центар за људска права
2. Виктимолошко друштво Србије
3. Дијалог
4. Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S)
5. Комитет правника за људска права (YUCOM)
6. Међународна мрежа помоћи (IAN)
7. Одбор за људска права - Ваљево
8. Хелсиншки одбор за људска права у Србији
9. Центар за људска права - Ниш

II

Са удружењима наведеним у ставу I ове Одлуке Заштитник грађана ће закључити појединачне споразуме о сарадњи у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, у којима ће бити ближе утврђен облик, начин и трајање сарадње.

III

Ова Одлука ће се доставити свим удружењима која су поднела пријава по Јавном позиву и објављује се на интернет презентацији Заштитника грађана.

Образложење

У складу са чланом 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (*„Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“*, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и *„Сл. гласник РС - Међународни уговори“*, бр. 7/2011) Заштитник грађана је расписао Јавни позив за избор удружења са којима ће сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре. Јавни позив је објављен на интернет презентацији Заштитника грађана 26. децембра 2011. године и у *„Сл. гласнику РС“* бр. 100/2011 од 29. децембра 2011. године.

Заштитник грађана је, на основу члана 3. став 4. Одлуке о образовању и раду стручне службе Заштитника грађана, 26. децембра 2011. године донео Одлуку о образовању Комисије за избор удружења са којима ће Заштитник грађана сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Комисија је у свом извештају од 20. јануара 2012. године предложила Заштитнику грађана да донесе Одлуку о сарадњи Заштитника грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре са свим пријављеним удружењима, и то са: Београдским центром за људска права, Виктимолошким друштвом Србије, Дијалогом, Иницијативом за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитетом правника за људска права (YUCOM), Међународном мрежом помоћи (IAN), Одбором за људска права – Ваљево, Хелсиншким одбором за људска права у Србији и Центром за људска права – Ниш, као и да са свим пријављеним удружењима закључи појединачне споразуме о сарадњи у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, у којима ће бити ближе утврђен облик и начин остваривања сарадње.

Заштитник грађана је донео ову Одлуку прихватајући предлог Комисије.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

BEOGRADSKI CENTAR
ZA LJUDSKA PRAVA

Споразум о сарадњи

Закључен између

Заштитника грађана

и

Београдског центра за људска права, удружења из Београда,
(у даљем тексту удружење)

дана 31.01.2012.године у Београду

Овим Споразумом уређује се сарадња коју ће Заштитник грађана остваривати са удружењем у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, на основу Одлуке Заштитника грађана 73-3/2012, дел. бр. 1421 од 20. јануара 2012. године, у складу са предлогом Комисије о избору удружења са којима ће Заштитник грађана сарађивати у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, и у складу са чл. 2а, ст. 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака (*Службени лист СЦГ - Међународни уговори, бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и Сл. гласник РС - Међународни уговори, бр. 7/2011*).

Сарадња Заштитника грађана са удружењем остварује се тако што удружење учествује у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре. Удружење се посебно обавезује да систематски прати положај лица лишених слободе, појаву тортуре и других облика злостављања у полицијским станицама и притворским јединицама.

Удружење учествује у посетама Националног механизма за превенцију тортуре местима у којима су смештена лица лишена слободе и сачињавању извештаја о обављеним посетама установама у којима је представник удружења учествовао.

Удружење учествује у сачињавању предлога мера, препорука, иницијатива, мишљења и других аката Националног механизма за превенцију тортуре који се односе на установе у чијој посети је представник удружења учествовао.

Удружење даје допринос сачињавању посебних и периодичних извештаја Националног механизма за превенцију тортуре у мери у којој су његови представници учествовали у активностима на које се извештај односи.

Удружење учествује у обављању сарадње Националног механизма за превенцију тортуре са државним органима и телима, као и у другим активностима, као што су јавне расправе, конференције и други скупови.

У свим актима Националног механизма за превенцију тортуре у чијем сачињавању је учествовало удружење биће назначен његов допринос, и на видном месту утиснут његов знак (лого).

Удружење је овлашћено да у извештајима и обраћањима јавности прикаже своју улогу и активности које предузема у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Удружење ће чувати као тајну све податке до којих дође на основу учешћа у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, у супротном то ће представљати основ за раскид сарадње.

Подаци садржани у објављеним извештајима Националног механизма за превенцију тортуре не представљају тајну, удружење их може користити за своје потребе или ради објављивања, уз навођење да су то подаци прибављени од стране Националног механизма за превенцију тортуре и уз опредељивање своје улоге у конкретном случају.

Удружење неће предузимати било коју радњу у име Националног механизма за превенцију тортуре без претходне сагласности Заштитника грађана, у супротном то ће представљати основ за раскид сарадње.

Удружење има право на накнаду трошкова за активности које предузима у циљу остваривања сарадње предвиђене овим Споразумом, а у складу са актом о којим се регулише накнада трошкова за обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Сарадња договорена овим Споразумом не утиче на остваривање надлежности Заштитника грађана и активности удружења заснованој на важећим прописима.

Одмах по потписивању овог Споразума, удружење ће одредити овлашћено лице за остваривање сарадње са Заштником грађана у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, и о томе ће писаним путем обавестити Заштника грађана.

Стране потписнице овај споразум могу мењати писаним путем.

Овај споразум је закључен на период од једне године, а може се сагласношћу обе стране потписнице продужити на период од још једне године.

БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР
ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ЗАМЕНИК
ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Милош Јанковић

MESEČNI PLAN POSETA NPM U 2012.G.

	POLICIJSKE STANICE	ZATVORI	PSIHIJATRIJA	SOC. USTANOVE	DOMOVINAZA STARE	OSTALO
feb	20,21 PU Zrenjanin (1+4 PS)					
mar	12,13 PU Jagodina (1+4 PS)	19,20,21 <u>KPZ zene</u> <u>Pozarevac</u>	<u>PB Novi Kneževac</u> 29,30		1 5 Mol Bečej	
apr		9,10,11,12 <u>KPZ S. Mitrovica</u>	Bolnica S.Mitrovica 16	23,24 Novi Bečej	2 3 Futog Apatin	
maj	14,15,16 PU Bor (1+3) PU Zajčar (1+3)	16,17 OZ Negotin, OZ Zajčar	Bolnica Sombor 7	28 manastir		
jun		11,13 <u>KPZ Valjevo</u>	<u>KCV Novi Sad</u> 4			5 Azil Beograd
jul	23,24,25 PU Novi sad (1+11 PS)		<u>PB Laza Lazarević</u> (Bq) 2,3	16,17 Othton (Moravica)		
avg					23 24 Beograd (5 domova)	Vojni privr.Niš Prihvatilište Bogovadja
sep	24,25 PU Kikinda (1+6 PS)	10,11,12 <u>VPD Krusevac</u>	KCS Beograd 3	17 Čurug		
okt	29,30 PU Prokuplje (1+3 PS)		<u>PB Kovin</u> 1,2,3	22,23,24 Stamnica (Kuline)		
nov		5 <u>OZ Subotica</u>	<u>PB Gornja Toponica</u> 12,13,14	26,27 1. oktobar (Stari Lec)		
dec	3,4,5 PU Pancevo (1+7 PS)	17,18,19,20 <u>SZB Beograd</u>			6 privatni dom	7 Granic.Aer.NITBeograd

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
76 - 79/12
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 14119

11.06.2012. г.

На основу члана 3. став 4. Одлуке о образовању и раду Стручне службе Заштитника грађанам („Сл. гласник РС“ бр. 105/2007) и потребе проистекле из члана 2а. став 2. Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“ бр. 16/2005 бр. 16/2005 и 2/2006 и „Сл. гласник РС - Међународни уговори“ бр. 7/2011), доносим

ОДЛУКУ

о висини накнаде за обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре

Члан 1.

Овом одлуком уређују се критеријуми за одређивање висине накнаде удружењима са којима Заштитник грађана сарађује у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре, као и висине накнаде ангажованим спољним сарадницима за пружање експертских услуга.

ВИСИНА НАКНАДЕ УДРУЖЕЊИМА

Члан 2.

По основу ангажовања представника удружења у активностима Националног механизма за превенцију тортуре, утврђују се:

1. путни трошкови, смештај и дневница-за посету установама ван седишта удружења
2. накнада за рад - за време проведено у посети установи
3. накнада за сачињавање извештаја о извршеном послу

Члан 3.

Путни трошкови, смештај и дневница обезбеђују се у складу са Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. Гл. РС“, бр. 86/07, 93/07 и 98/07-пречишћен текст)

Члан 4.

Висина накнаде представницима удружења за посете установама се утврђује у висини просечне зараде у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан поласка на службено путовање.

Представницима удружења припада сразмерни део месечног износа накнаде из претходног става, одређен према броју радних сати њиховог ангажовања.

Члан 5.

Висина накнаде представницима удружења за сачињавање извештаја о посети установама у којој су смештена лица лишена слободе износи 10% просечне зараде у Републици Србији, односно 5% ове накнаде за сачињавање извештаја о посетама полицијској станици, геронтолошком центру, дому за старе, граничном прелазу, војном притвору.

Износ накнаде утврђен у првом ставу увећава се у зависности од дужине трајања посете и то за 50% по основу сваког наредног дана посете истој институцији.

Члан 6.

Накнада у нето износу за обављене послове Националног механизма за превенцију тортуре од стране представника удружења уплаћује се на рачун представника по основу уговора о делу сачињеног на основу достављеног извештаја од стране надлежног запосленог у Одељењу за послове НПМ, добијеног сабирањем свих припадајућих накнада за обављене активности у том месецу.

ВИСИНА НАКНАДЕ СПОЉНИМ САРАДНИЦИМА - ЕКСПЕРТИМА

Члан 7.

Са спољним сарадником ангажованим за пружање експертских услуга у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре закључује се уговор о делу у коме се наводе разлози ангажовања и сви трошкови који му припадају:

1. путни трошкови, смештај и дневница–за посету установама ван седишта удружења
2. накнада за рад – за време проведено у посети установи
3. накнада за сачињавање извештаја о извршеном послу

Члан 8.

Путни трошкови, смештај и дневница обезбеђују се у складу са важећим прописима из члана 3. ове Одлуке.

Члан 9.

Висина накнаде за рад спољних сарадника - експерта за посете установама утврђује се у висини плате државног службеника у највишем звању и платном разреду, и то као сразмерни део месечног износа плате одређен према броју радних сати ангажовања спољњег сарадника у обављању послова Националног механизма за превенцију тортуре.

Члан 10.

Висина накнаде спољним сарадницима – експертима за сачињавање извештаја о посети установи у којој су смештена лица лишена слободе износи 10% плате државног службеника у највишем звању и платном разреду, односно 5% наведене плате, за сачињавање извештаја о посетама полицијској станици, геронтолошком центру, дому за старе, граничном прелазу, војном притвору.

Износ накнаде утврђен у првом ставу увећава се у зависности од дужине трајања посете и то за 50% по основу сваког наредног дана посете истој институцији.

Члан 11.

Накнада за обављене послове Националног механизма за превенцију тортуре од стране ангажованог спољног сарадника исплаћује се истеком календарског месеца сабирањем свих припадајућих накнада за обављене активности у том месецу садржаних у извештају одговорног лица из Одељења за послове Националног механизма за превенцију тортуре

Члан 12.

Одговорно лице у Одељењу за послове Националног механизма за превенцију тортуре дужно је да води евиденцију о свим расходима који настају по основу ангажовања представника удружења или спољних сарадника-експерата, уз обавезу достављања Одсеку за финансијско-материјалне послове месечног извештај са свим припадајућим прилозима (предлог за ангажовање представника удружења или експерта, попуњен путни налог, копију извештаја о обављеном послу, рачуне и др.)

Члан 13.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли у просторијама Заштитника грађана.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Послови НПМ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

ПРЕДЛОГ ЗА АНГАЖОВАЊЕ ПРЕДСТАВНИКА УДРУЖЕЊА

Назив и седиште удружења				
Разлог ангажовања (Тачан опис задатака)				
Период ангажовања (број дана, сати)				
Број ангажованих представника				
Место обављања посла (Тип и назив установе у којој се обавља посао)				
Установа ван седишта удружења	ДА		НЕ	
Обавеза састављања извештаја	ДА		НЕ	
Начин организовања превоза	Није потребан превоз	Сопствени аутомобил	Службено возило ЗГ	Јавни превоз
Начин смештаја	Хотел са полупансионом		Хотел са пуним пансионом	
Остали трошкови				

ИМЕ ПРЕДСТАВНИКА УДРУЖЕЊА

Име и презиме				
---------------	--	--	--	--

ПОДНОСИЛАЦ ПРЕДЛОГА

Име и презиме, функција				
Датум		Потпис		

ОДОБРАВА ПРЕДЛОГ

Име и презиме, функција				
Датум		Потпис		

Потврђујем да су за ове намене обезбеђена средства у буџету ЗГ за НПМ : _____
(Шеф одсека за финансијско материјалне послове)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Послови НПМ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

ПРИЛОГ 2

ПРЕДЛОГ ЗА АНГАЖОВАЊЕ СПОЉНОГ САРАДНИКА-ЕКСПЕРТА

Разлог ангажовања				
Период ангажовања (број дана, сати)				
Место обављања посла (Тип и назив установе у којој се обавља посао)				
Установа ван седишта удружења	ДА	НЕ		
Обавеза састављања извештаја	ДА	НЕ		
Начин организовања превоза	Није потребан превоз	Сопствени аутомобил	Службено возило ЗГ	Јавни превоз
Начин смештаја	Хотел са полупансионом		Хотел са пуним пансионом	
Остали трошкови				

ПРЕДЛОГ О ЛИЧНОСТИ СПОЉНОГ САРАДНИКА-ЕКСПЕРТА

Име и презиме				
Квалификације				
Занимање				
Место рада-назив институције				
Адреса становања и општина				
ЈМБГ				
Број текућег рачуна				

ПОДНОСИЛАЦ ПРЕДЛОГА

Име и презиме, функција			
Датум		Потпис	

ОДОБРАВА ПРЕДЛОГ

Име и презиме, функција			
Датум		Потпис	

Потврђујем да су за ове намене обезбеђена средства: _____

(Шеф одсека за финансијско материјалне послове)

Заштитник грађана Ombudsman

[Почетна](#) [О нама](#) [Контакт](#) [Прези лица лишених слобода](#) [Заштитник грађана](#)

Милош Јанковић
Заштитник грађана

Улога Заштитника грађана

Национални механизам за превенцију тортуре

Активности Заштитника грађана

- Донајери
- Препоруке, мишљења, иницијативе
- Извештаји
- Публикације
- Статистика

Национални механизам за превенцију тортуре

Почетна

Тродневна посета Казнено - поправног завода за жене у Пожаревцу

[i](#) [e](#) [c](#)

Тим Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) обавио тродневну мониторинг посету 19-21 марта 2012. године Казнено - поправног завода за жене у Пожаревцу. У саставу тима који ће преко дана предводити заштитника грађана Милош Јанковић. Био је још троје запослених у Стручној служби Заштитника грађана, представници Пожарног Оmbudsmana, два лидера представника Београдског друштва, невладине организације Београдски центар за људска права као и представница Хелсиншког одбора за људска права.

Национални механизам за превенцију тортуре у посети Полицијској управи Јагодина

[i](#) [e](#) [c](#)

Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавио је 12. и 13. марта 2012. године мониторинг посету Полицијској управи Јагодина и полицијским станицама у њеном саставу. Тим је предводио заштитник грађана Милош Јанковић, а у саставу тима, поред запослених у Стручној служби Заштитника грађана, био је и представник Београдског центар за људска права.

[Опширније...](#)

Посета Геронтолошком Центру Бечеј

[i](#) [e](#) [c](#)

Дана 5. марта 2012. године обављена је посета установи социјалне заштите - Геронтолошком центру "Бечеј". Чланови Националног механизма за превенцију тортуре су током приликом обавили разговор са директором и запосленима, а приликом обилазак објеката центра и са свим корисницима. У циљу превенције тортуре и другог суровог, нељудског, понижавајућег казни и поступања, тим НПМ је контролисао услове смештаја корисника, здравствену негу која им се пружа као и начине поступања према њима.

Национални механизам за превенцију тортуре у посети Дома за старе и пензионере Мол

[i](#) [e](#) [c](#)

Посета пред установи социјалне заштите у оквиру посета Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) реализована је 01. марта 2012. године обилазком Дома за старе и пензионере у Молу. Чланови НПМ и реализовали све активности. Они су запослених у Стручној служби Заштитника грађана Републике Србије и заштитник Пожарног ombudsmana Стеван Арвићковић са својим сарадницима.

[Опширније...](#)

Билд: [Слика](#)

Праваки оквир

- Промис и стандарди
- Судске одлуке

Глејте за заштиту права

- Организације и институције
- Извештаји
- Публикације и радови

Установе за задржавање

- Затвори
- Денце и социјалне установе
- Здравствене установе
- Полиције
- Азил и провештиштва
- Остало

Корисни линкови

- Корисни линкови

Тржиште

ГАЛЕРИЈА

Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ)

Генерална скупштина Уједињених нација је 2002. године сачинила Опциони протокол уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, чији је непосредни циљ да успостави систем редовних посета местима где се налазе лица лишена слободе од стране независних међународних и домаћих тела, ради превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Опционим протоколом се предвиђа да све државе потписнице успоставе националне механизме за превенцију тортуре, који ће редовним посетама установама у којима се налазе лица лишена слободе деловати превентивно у циљу побољшања њиховог третмана и услова у којима се та лица налазе.

Република Србија је 2006. године је постала држава чланица Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Заштитник грађана

Шта је тортура (мучење)?

Тортура (или мучење) означава сваки акт којим се једном лицу намерно наносе бол или тешке физичке или менталне патње

- у циљу
 - добијања од њега или неког трећег лица обавештења или признања
 - његовог кажњавања за дело које је то или неко треће лице извршило или за чије извршење је осумњичено,
 - застрашивања тог лица или вршења притиска на њега или застрашивања или вршења притиска на неко треће лице
- или из било које другог разлога заснованог на било ком облику дискриминације, ако тај бол или те патње наноси
- службено лице
- или било које друго лице које делује у службеном својству или на његов подстицај или са његовим изричитим или прећутним пристанком

Израз тортура се не односи на бол или патње које су резултат искључиво законитих санкција, неодвојивих од тих санкција или које те санкције проузрокују.

Ко обавља послове НПМ?

Допуном Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре из 2011. године, одређено да послове НПМ обавља Заштитник грађана.

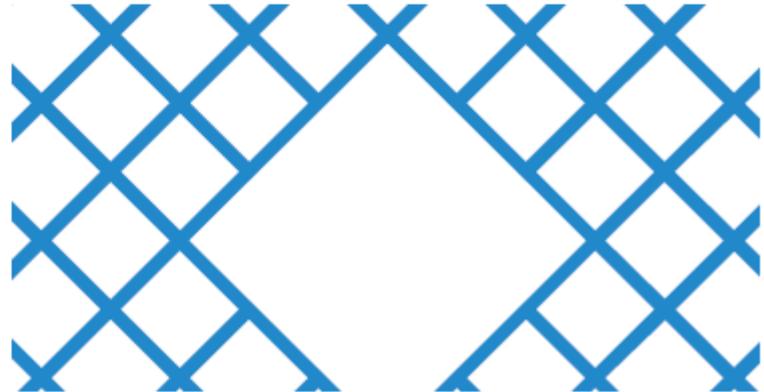
У обављању тих послова НПМ Заштитник грађана сарађује са Покрајинским омбудсманом АП Војводине и удужењима: Београдским центром за људска права, Виктимолошким друштвом Србије, Дијалогом, Иницијативом за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитетом правника за људска права (YUCOM), Међународном мрежом помоћи (IAN), Одбором за људска права – Ваљево, Хелсиншким одбором за људска права у Србији и Центром за људска права – Ниш.

Шта је задатак НПМ?

Задатак НПМ је да својим континуираним посетама установама у којима се налазе лица лишена слободе делује превентивно и одврати све државне органе и службена лица од тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.

Својим деловањем НПМ треба да усмери државу да у установама где су смештена лица лишена слободе створи животне услове који су у складу са опште прихваћеним међународним стандардима.

НПМ у свом раду тежи да оствари што бољу сарадњу са државним органима.

Које установе контролише НПМ?

НПМ контролише сва места у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, било по основу наредбе издате од стране државног органа или на његов подстицај, или уз њену сагласност или пристанак.

Установе или места која контролише НПМ су затвори, полицијске станице, психијатријске болнице и психијатријска одељења у општим болницама и клиничким центрима, установе социјалне заштите стационарног типа, азиле за странце и друге установе.

Да ли НПМ поступа по појединачним пригужбама?

НПМ не поступа по појединачним пригужбама лица лишених слободе. Лица лишена слободе могу упутити пригужбе Заштитнику грађана.

Која су овлашћења НПМ?

НПМ има следећа овлашћења:

- да несметано, ненајављено и у свако доба приступи свим местима на којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе;
- да насамом разговара са свим лицима лишеним слободе и са свим службеним лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе;
- приступи свој документацији која се односи на та лица;
- да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређење услова у којима она бораве,
- да подноси предлоге и даје мишљења у вези са постојећим или предложеним правним актима.

НПМ саставља извештаје о посетама установама, са препорукама мера за отклањање недостатака и доставља их државним органима.

Годишње извештаје НПМ доставља Народној скупштини Републике Србије и Поткомитету за превенцију тортуре Уједињених нација.

Обавезе државних органа према НПМ?

Да би НПМ могао да извршава своја овлашћења, држава је обавезна да му обезбеди следеће:

- приступ свим подацима о броју лица лишених слободе као и броју установа и њиховој локацији;
- приступ свим подацима о третману ових лица и условима њиховог лишења слободе;
- приступ свим установама у којима се налазе лица лишена слободе, њиховим инсталацијама и објектима;
- могућност да воде несметане и ненадзиране разговоре са лицима лишеним слободе без присуства сведока, било лично или са преводиоцем уколико је потребно, као и било којом другом особом за коју НПМ сматра да може да пружи значајне информације;
- слободу да бирају места која желе да посете и лица са којима желе да разговарају.

Ниједан орган или службено лице не може да наложи, примени, допусти или толерише било коју санкцију против било ког лица или организације зато што су НПМ-у саопштили неку информацију, било истиниту или неистиниту. Исто тако, ниједно такво лице или организација не смеју сносити било какве последице ни на који други начин.

Држава је дужна да размотри препоруке НПМ и да ступи у дијалог с њим у вези спровођења препорука.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА
ДРЖАВНУ УПРАВУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
Управа за људска и мањинска права
Београд

Закључци Округлог стола
„СТВАРАЊЕ УСЛОВА ЗА РАД
НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
И ИЗАЗОВИ БУДУЋЕ САРАДЊЕ“
одржаног 14. новембра 2011. године у Београду

I

Да би Заштитник грађана **могао да отпочне** ефикасно обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре, потребно је обезбедити следеће услове:

- повећање кадровских капацитета у Стручној служби Заштитника грађана за четири нова радна места,
- обезбеђење простора и опреме за рад извршилаца,
- обезбеђење одговарајућег превозног средства у циљу обављања континуираних посета установама у којима су смештена лица лишена слободе,
- обезбеђење посебних средстава у оквиру буџета Заштитника грађана намењених за подмиривање трошкова Националног механизма за превенцију тортуре, пре свега за исплату плата и других примања запослених, накнаде ангажованим стручњацима и невладиним организацијама које учествују у посетама и писању извештаја, трошкове горива и других средстава која су потребна за ефикасно обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре.

II

Успостављање Националног механизма за превенцију тортуре не треба негативно да утиче на приступ других међународних и домаћих тела и представника цивилног сектора местима лишавања слободе, као ни да ограничи деловање већ постојећих механизма за праћење стања људских права лица лишених слободе.

III

Да би Национални механизам за превенцију тортуре могао да извршава своја овлашћења **потребно је да:**

Влада Републике Србије

- Министарство унутрашњих послова, а нарочито – Дирекција полиције, Сектор унутрашње контроле, све полицијске управе и станице,
- Министарство правде, а нарочито - Управа за извршење кривичних санкција,
- Министарство здравља, а нарочито – специјалне болнице за психијатријске болести и Специјална болница за болести зависности,
- Министарство рада и социјалне политике, а нарочито – установе социјалне заштите стационарног типа,
- Министарство одбране,

Народна скупштина Републике Србије

- Комисија за контролу извршења кривичних санкција,
 - Одбор за правосуђе и управу Народне скупштине Републике Србије,
- Врховни суд Србије,
– Републичко јавно тужилаштво,
– Високи савет судства,
– Државно веће тужилаца

као и сви запослени у њима,

остварују сарадњу утврђену Опционим протоколом уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, која Националном механизму за превенцију тортуре обезбеђује:

- несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама у којима се налазе лица лишена слободе, односно свим просторијама и инсталацијама,
- обављање разговора насамом са лицима лишеним слободе и свим запосленима,
- приступ свим подацима о броју лица лишених слободе, броју установа у којима се налазе та лица, њиховој локацији, њиховом третману и условима њиховог смештаја,
- спровођење препорука Националног механизма за превенцију тортуре датих у складу са његовим мандатом,
- правовремену и ефикасну размену релевантних информација.

Успостављање пуне сарадње свих државних органа са Националним механизмом за превенцију тортуре је услов за његов ефикасан рад у циљу спречавања тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака у Републици Србији.

IV

Национални механизам за превенцију тортуре се охрабрује да извештаје о својим посетама местима лишавања слободе заједно са препорукама редовно и у разумном року доставља институцијама надлежним за спровођење датих препорука.

V

Национални механизам за превенцију тортуре се охрабрује да, кад год је то потребно, а у складу са овлашћењима, обавештава јавност о резултатима свог рада, чиме ће допринети транспарентности свог функционисања, као и транспарентности рада установа у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе.

VI

Национални механизам за превенцију тортуре се охрабрује да Народној скупштини Републике Србије доставља редован годишњи извештај о својим активностима, налазима и препорукама, независно од редовног годишњег извештаја Заштитника грађана.

С тим у вези, Управа за људска и мањинска права ће о закључцима овог округлог стола обавестити:

- Комитет Уједињених нација против тортуре,
- Поткомитет Уједињених Нација за превенцију тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака,
- Специјалног известиоца за тортуру Уједињених нација,
- Европски комитет за спречавање мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака,
- Мрежу Националних механизма за превенцију тортуре Савета Европе,
- Асоцијацију за превенцију тортуре.

Управа за људска и мањинска права ће закључке и пречишћен текст Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака ("Сл. лист СЦГ – Међународни уговори", бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС – Међународни уговори", бр. 7/2011) доставити:

Влади Републике Србије

- Министарству унутрашњих послова,
- Министарству правде, а нарочито - Управи за извршење кривичних санкција,
- Министарству здравља,
- Министарству рада и социјалне политике,
- Министарству одбране.

Са молбом поменути министарствима да их доставе свим установама под њиховом надлежношћу, где се налазе или се могу налазити лица лишена слободе.

Народној скупштини Републике Србије,

- Комисији за контролу извршења кривичних санкција
- Одбору за правосуђе и управу Народне скупштине Републике Србије

Врховном суду Србије,
Републичком јавном тужилаштву,
Високом савету судства и
Државном већу тужилаштва.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

На основу тачке 8. Одлуке Заштитника грађана о формирању Превентивног механизма за мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе, дел. бр. 4846, од 02. јула 2009. године,

Превентивни механизам Заштитника грађана доноси:

МЕТОДОЛОГИЈУ

РАДА

**ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА
ЗА МОНИТОРИНГ УСТАНОВА
У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ**

Београд, септембар 2009

1. МАНДАТ, ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ

1.1. МАНДАТ

Мандат Превентивног механизма за мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе (даље: Превентивни механизам), је у оквиру законске надлежности Заштитника грађана (*Закон о Заштитнику грађана, "Сл.гласник РС", бр.79/2005 и 54/2007*) одређен Одлуком Заштитника грађана о формирању Превентивног механизма за мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе, дел.бр.4846, од 02.07.2003.г.

Превентивни механизам врши мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе.

Мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе је континуирано и системско прикупљање, провера и обрада података, као и утврђивање стања у установама у погледу поштовања права лица лишених слободе и с`тим у вези предлагање одговарајућих мера.

Мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе спроводи се превасходно путем посета тим установама, као и прикупљањем информација о положају лица лишених слободе у тим установама на било који други начин, а посебно из: извештаја ових установа (нпр. испуњени упитници); налаза других субјеката који су вршили мониторинг ових установа; других активности Заштитника грађана; медија и др.

Превентивни је овлашћен на:

1. несметане и ненајављене посете установама
2. неограничен приступ свим просторијама у установи
3. неограничан и ненадзиран разговор са свим лицима лишеним слободе
4. неограничан и ненадзиран разговор са особљем
5. неограничен увид у све евиденције, без обзира на степен тајности
6. неограничено копирање документације, без обзира на степен тајности

Уношење фотоапарата и фотографисање се решава у договору са руководством установе

1.2. ПРИНЦИПИ

Принципи поступања Превентивног механизма су утврђени Одлуком Заштитника грађана о формирању Превентивног механизма, као и други општеприхваћени принципи о мониторингу: не чинити штету, поступати искључиво законито, поштовати управу и особље установе, придржавати се кућног реда установе и поштовати интерна правила, поштовати утврђене надлежности и интерну поделу посла у установ, не улазити у постојеће међуљудске конфликте у установи, учтиво се односити у свим контактима, респектан однос према институцији која се представља, поступати у складу са постављеним циљем посете уз поштовање утврђеног метода рада, поштовати хијерархију и посебна задужења чланова мониторинг тима, координирано поступати са другим члановима мониторинг тима, својим понашањем демонстрирати професионалност, не бавити се околностима које су ван надлежности, поштовати интегритет саговорника, избегавати било какву пристрасност, указивати на поверљивост разговора, показивати саосећање према патњама које саговорник наводи, не стварати нереална очекивања код саговорника, водити рачна о безбедности извора информација, не фотографисати ни једно лице без његове сагласности, спроводити испитни поступак са више извора, саговорницима постављати питања која су јасна и прецизна, констатовати поуздане, јасне, прецизне и упоредиве чињенице итд.

1.3. ЦИЉЕВИ

Циљеви Превентивног механизма су у оквиру надлежности Заштитника грађана утврђене Законом о Заштитнику грађана опредељени Одлуком Заштитника грађана о формирању Превентивног механизма за мониторинг установа у којима су налазе лица лишена слободе.

Основни циљеви посета установама су:

1. констатовање стварног стања (утврђивање поузданих, јасних, прецизних и упоредивих чињеница подобних за анализу)
2. утврђивање неправилности у раду, односно утврђивање повреда права лица лишених слободе
3. предлагање мера за отклањање неправилности у раду
4. контрола промена стања и спровођења мера за отклањање неправилности у раду

2. ПРЕТХОДНЕ АКТИВНОСТИ ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА

2.1. ФОРМИРАЊЕ ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА

2.1.1. ОДРЕЂИВАЊЕ ПЕРСОНАЛНОГ САСТАВА

У састав Превентивног механизма за мониторинг установа у којима се налазе лица лишена слободе (даље: Превентивни механизам) улазе сви чланови Савета Заштитника грађана за заштиту права лица лишених слободе.

Чланови Превентивног механизма су и запослени у стручној служби Заштитника грађана, и то сви који раде у Одељењу за права лица лишена слободе, као и поједини запослени у другим одељењима Сектора за притужбе и Сектора за унапређење права који се баве правима припадника посебно рањивих група заступљених међу лицима лишеним слободе.

Чланови Превентивног механизма су и други стручњаци који располажу знањем релевантним за заштиту права лица лишених слободе, и то правници, превасходно стручњаци из области кривичног права и заштите права лица лишена слободе, као и лекари, превасходно специјалисти опште, интерне и судске медицине и психијатари.

Заштитник грађана посебном одлуком одређује персонални састав Превентивног механизма.

2.1.2. УТВРЂИВАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА И ПЕРСОНАЛНИХ ЗАДУЖЕЊА

Заменик Заштитника грађана за заштиту права лица лишених слободе је координатор Превентивног механизма (даље: координатор).

Када је у питању заштита лица лишених слободе која су припадници посебно рањивих група заступљених међу лицима лишеним слободе, координатор усмерава активности Превентивног механизма у договору са заменицима Заштитника грађана за равноправност полова, права детета, права припадника националних мањина и права особа са инвалидитетом

Координатор, на основу консултација са члановима Превентивног механизма, утврђује посебна задужења за одређене области појединим члановима Превентивног механизма.

Организационе и административне послове Превентивног механизма обавља стручна служба Заштитника грађана.

Заштитник грађана посебном одлуком одређује административног секретара Превентивног механизма из реда запослених у стручној служби Заштитника грађана (даље: административни секретар)

Административни секретар по налогу координатора усмерава и спроводи организационе и административне послове Превентивног механизма и одговоран је за њихову реализацију.

2.2. ИЗРАДА УПИТНИКА

Упитници треба да садрже систематизована и стандардизована питања која се односе на опште и посебне податке о установи и лицима лишеним слободe. Одговори на постављена питања треба да пруже релевантну слику стања у установи, а нужно је да су подобни за упоређивање и анализу.

Упитници треба да су табеларног типа. Питања морају да буду прецизна, јасна и препознатљива. Термини који се користе треба да су стандардизовани и усаглашени. Стил постављања питања и понуђених одговора треба да је јединствен. Питања треба да су углавном заснована на одредбама конкретних прописа и важећих стандарда тако да одговори на њих одмах указују на евентуалне недостатке или неправилности у раду. Кад год постоји објективна могућност, одговори треба да су постављени као алтернативе, са уношењем нумеричких података, али са остављањем простора код појединих питања за уношење личног става. Пожељно је да се испод групе питања за одређену област наведу одредбе прописа и стандарда на основу којих су постављена.

Израда упитника обавиће се у две фазе. Прва фаза обухвата израду иницијалних упитника за формирање електронске базе података о установама, израду упитника који претходе посети установи, као и израду упитника који се користе током посете затворима. У другој фази ће се изградити упитници који ће се користити током посете осталим установама у којима се налазе лица лишена слободe.

2.2.1. ИНИЦИЈАЛНИ УПИТНИЦИ

Ови упитници ће бити прослеђени на одговор свим установама у којима су смештена лица лишена слободe. Циљ ових упитника је формирање посебне базе података о установама у којима су смештена лица лишена слободe („лична карта установа“) у оквиру електронске базе података Превентивног механизма (ЕБПМ). Ови упитници садрже општа, стандардизована питања о врсти установе, називу, адреси, контакту, капацитету, тренутном бројном стању лица лишених слободe, укупном броју запослених, здравственом особљу, и другим релевантним подацима о установи.

Ови упитници су намењени за достављање на одговор руководиоцима установа. Формираће се различити иницијални упитници, у зависности од врсте установа: за затворе, притворске јединице, полицијске станице, психијатријске и друге затворене здравствене установе, установе социјалне заштите, азиле за странце и сл.

2.2.2. УПИТНИЦИ КОЈИ ПРЕТХОДЕ ПОСЕТИ УСТАНОВИ

Ови упитници ће бити прослеђени на одговор установама непосредно пре планиране посете. Циљ ових упитника је адекватна припрема мониторинг групе за посету установи. Ови упитници садрже осим општих питања (у смислу провере података постојећих у посебној бази података о установама у оквиру ЕБПМ) и низ посебних, додатних питања релевантних за предстојећу посету установи.

Ови упитници се достављају на одговор руководиоцима установа, односно појединих организационих делова установа. Формираће се различити претходни упитници, у зависности од врсте установа: за затворе, притворске јединице, полицијске станице, психијатријске и друге затворене здравствене установе, установе социјалне заштите, азиле за странце и сл.

2.2.3. УПИТНИЦИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ТОКОМ ПОСЕТЕ

Ови упитници су намењени за коришћење током посете установи од стране групе за посету установи (даље: група за посету). Циљ ових упитника је омогућење целовитог, што објективнијег непосредног утврђивања стања у установама, Ови упитници садрже свеобухватна прецизна питања о чињеничном стању у следећим областима: материјални услови у установи, третман, режим и активности лица лишених слободe, законитост поступања и мере заштите, здравствена заштита, особље установе, положај лица лишених слободe, заштита права и др.

Потребно је изградити упитнике на које одговоре дају руководиоци установа, односно појединих организационих делова установа, на које одговарају анкетирана лица лишена слободe (претходно одређена или по систему случајног избора, као и они на које одговарају чланови група за посету на основу непосредних опажања, обављених контаката и увида у документацију)

Формираће се различити упитници за коришћење током посете, у зависности од врсте установа: за затворе и притворске јединице, полицијске станице, психијатријске и друге затворене здравствене установе, установе социјалне заштите, азиле за странце и сл.

Формираће се и анекси упитника који се односе на положај нарочито рањивих група: малолетника, млађих пунолетних лица, жена, старих, болесних, лица са инвалидитетом, припадника ЛГБТ популације, припадника националних мањина и странаца.

Формираће се и посебан упитник за утврђивање постојања мучења

2.3. ФОРМИРАЊЕ ИНФОРМАЦИОНИХ ИНСТРУМЕНАТА

Основни информациони инструмент је електронска база података Превентивног механизма (ЕБПМ). ЕБПМ садржи релевантне податке који се односе на права лица лишених слободe и установе у којима су она смештена, и то: информације о раду и документацију Превентивног механизма, важеће прописе и стандарде, релевантне судске одлуке и извештаје, основне податке свим установама у којима су смештена лица лишена слободe („лична карта установа“), архитектонски план установе, попуњене упитнице о установи, извештаје о мониторингу установе, прес-клипинг, као и остале релевантне податке. ЕБПМ ће бити попуњена подацима из разних доступних извора, водећи рачуна о њиховој веродостојности. ЕБПМ има форму сајта.

Текстови релевантних прописа ће бити преузети из базе прописа Заштитника грађана, важећи стандарди и извештаји ће бити преузети са званичних сајтова институција, подаци о установама у којима су смештена лица лишена слободe („лична карта установа“) ће бити формирана на основу података прикупљених путем иницијалних упитника, а прес-клипинг о лицима лишеним слободe и тортури ће бити преузет из базе Заштитника грађана. ЕБПМ ће прво бити постављен као интерни сајт постављен на серверу Заштитника грађана, а након тога ће бити доступан преко интернета са постављањем различитих нивоа приступа (коришћењем домен-контролера, чланови Превентивног механизма ће уз помоћ посебне шифре имати приступ свим подацима у бази, а остали корисници ће бити ограничени само на „отворене“ делове сајта, односно базе).

2.4. УТВРЂИВАЊЕ СТРУКТУРЕ ИЗВЕШТАЈА

Извештаји Превентивног механизма се сачињавају по унапред утврђеној структури:

1. основни подаци о посети (*време, врста посете, чланови тима, саговорници...*),
2. релевантне информације о установи којима је пре посете располагао тим за посету (*постојећи извештаји о стању у установи*),
3. основни подаци о установи (*врста установе, капацитет, опис установе...*),
4. активности тима које су спроведене у поступку мониторинга (*радње које је тим за посету спровео у погледу сагледавања стања у установи*),
5. утврђено чињенично стање у појединим областима (*чињенице које је тим за посету утврдио као неспорне а тичу се положаја лица лишених слободe у установи, нпр: животни услови, здравствена заштита, исхрана, хигијена; разврставање, категоризација; третман, рад, образовање; дописивање, тел.разговори, посете, пакети; посебна права, примена мера принуде и посебних мера, дисциплинских поступци и мере; притужбе и поступци по притужбама и жалбама, пружање правне помоћи; положај малолетника, жена, мањина и ЛГБТ лица, верска права, помоћ након изласка из установе, интерне контроле и посете екстерних субјеката; премештаји, прекид извршења казне; дисциплински поступци против запослених; интерни надзор над радом; однос према Заштитнику грађана...*)
6. утврђене неправилности у раду у установи (*утврђене појаве које нису у сагласности са важећим прописима и стандардима*),
7. указивање на релевантне одредбе домаћих и међународних прописа и стандарде који се односе на уочене појаве које представљају неправилности у раду
8. предлог мера за отклањање уочених неправилности у раду и рок за поступање – отклањање неправилности
9. општи закључак о стању у установи

2.5. ЕДУКАЦИЈА ЧЛАНОВА ПРЕВЕНТИВНОГ МЕХАНИЗМА

Интерна обука се спроводи ради свеобухватног оспособљавања чланова Превентивног механизма за адекватно спровођење свих предвиђених активности. Интерна обука се обавља путем тренинга, а у следећим областима: релевантни међународни инструменти и домаће законодавство у области основних људска права и слобода, права лица лишених слободe и тортуре; модалитети мониторинга установе, врсте установе, категорије лица лишених слободe, технологија утврђивање реалног стања у установи и поређење уоченог стања са релевантним националним и међународним стандардима; надлежност, мандат, принципи, методологија рада и циљеви Превентивног механизма; упознавање са упитницима; структура и методологија сачињавања извештаја Превентивног механизма, итд. Екстерна обука се обавља у циљу стручног усавршавања чланова Превентивног механизма.

2.6. САРАДЊА СА СРОДНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Успоставиће се интезивна сарадња и размена искустава са другим институцијама које се баве заштитом и унапређењем положаја лица лишених слободe (међународне и невладине организације, сродни механизми и др.).

Чланови Превентивног механизма учествоваће на скуповима и студијским посетама у земљи и иностранству чија ће тема бити заштита права лица лишених слободe и поступање институција које се баве мониторингом установе у којима су смештена та лица.

3. ПРИПРЕМА МОНИТОРИНГА

У поступку припреме мониторинга установа у којима су смештена лица лишена слободe најпре се утврђују приоритети посета по врстама и стању у установама, а сходно томе се доноси плана посета установама (даље: план посета).

Врсте посета су редовне, контролне и ванредне.

РЕДОВНЕ ПОСЕТЕ

Редовне посете су периодичне посете које се спроводе у циљу системске контроле стања у установама у погледу поштовања права лица лишених слободe.

Редовне посете се предвиђају планом посета.

Редовне посете се по правилу најављују.

ПРАТЕЋЕ (*follow-up*) ПОСЕТЕ

Контролне посете су посете које се спроводе у циљу контроле стања у установама у погледу поштовања права лица лишених слободe у односу на стање утврђено током претходне посете.

Контролне посете се по правилу предвиђају планом посета, а могу се обавити и мимо плана посета.

Контролне посете се по правилу не најављују.

ВАНРЕДНЕ (*ad/hoc*) ПОСЕТЕ

Ванредне посете су посете које се спроводе у случају сазнања о постојању озбиљних неправилности у погледу поштовања права лица лишених слободe.

Одлуку о спровођењу ванредне посете доноси координатор.

Ванредне посете нису предвиђене планом посета.

Ванредне посете се по правилу не најављују.

ТЕМАТСКЕ ПОСЕТЕ

Тематске посете су посете установа у циљу истраживања стања у појединој области.

Током посете се превасходно обраћа пажња на област посматрања.

Одлуку о спровођењу тематске посете доноси координатор.

Тематске посете се по правилу предвиђају планом посета, а могу се обавити и мимо плана посета.

Тематске посете се по правилу не најављују.

3.1. ДОНОШЕЊЕ ПЛАНА ПОСЕТА

Сходно постојећем стању, активности Превентивног механизма ће у првој фази пре свега бити усмерене на спровођење мониторинга у затворском систему, а у другој фази ће се развијати систем мониторинга осталих установа у којима се налазе лица лишена слободe.

Планом посете одређује се оријентациони датум и време трајања посете установи (једнодневна или вишедневна), као и карактер посете (редовна или контролна).

У Плану посета се увек оставља слободан временски период за реализацију ванредних посета.

Трајање посета зависи од врсте посете, врсте и величине установе, броја чланова мониторинг групе и других чинилаца.

План посета доноси координатор.

3.2. ОДРЕЂИВАЊЕ ПЕРСОНАЛНОГ САСТАВА ГРУПЕ ЗА ПОСЕТУ УСТАНОВИ

За сваку посету установама утврђује се број чланова и персонални састав групе за посету, а у зависности од врсте установе, природе посете и других конкретних околности.

За сваку посету одређује се вођа групе за посету.

Број чланова, персонални састав и вођу групе за посету одређује координатор.

Приликом састава групе за посету води се рачуна о заступљености стручњака потребних профила за спровођење адекватног мониторинга, уз обавезно учешће правника и лекара (*у зависности од врсте установа и конкретних околности, пре свега специјалиста опште, интерне и судске медицине и психијатра, по потреби стоматолога, гинеколога...*). У зависности од врсте установе, у саставу групе ће бити и психолози, специјални педагози и стручњаци других профила

Сходно постојећој специјализацији чланова одређене групе за посету извршиће се подела по посебним подгрупама за мониторинг одређене области (даље: подгрупа за одређену област) (*нпр. тим за општу операцију и третман, тим за законитонитост поступања, тим за здравствену заштиту...*)

3.3. ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О УСТАНОВИ

Чланови групе за посету ће приступити прикупљању релевантних информација о установи која ће бити посећена. Извори информација су:

1. **ЕБПМ** (*лична карта установе, непосредни увид у иницијалне упитнике, увид у архитектонски план установе, увид у постојеће извештаје, увид у препоруке Заштитника грађана, прес-клипинг, као и остали постојећи подаци о установи*)
2. **ИЗВЕШТАЈ ОДЕЉЕЊА ЗА ПРИТУЖБЕ** (*Извештај о свим притужбама које су поднете Заштитнику грађана у последњих годину дана а односе се на установу која се посећује*)
3. **ПОДАЦИ ЕКСТЕРНИХ СУБЈЕКТА** (*подаци о установи који не постоје у ЕБПМ а прибаве се од екстерних субјеката: међународних тела, државних органа, интерних контролних тела, других организација које су вршиле мониторинг те установе, јавних гласила.*)

Прикупљањем података о установи руководи вођа групе за посету, уз техничку подршку административног секретара.

3.4. КОНТАКТ СА УСТАНОВОМ КОЈА ЋЕ БИТИ ПОСЕЋЕНА

Са установом која ће бити посећена (редовна или контролна посета) претходно се успоставља контакт, најављује се посета и доставља упитник који претходи посети.

Редовна посета се најављује најкасније две недеље пре посете.

3.4.1 ОБАВЕШТАВАЊЕ УСТАНОВЕ И ДОГОВОР ОКО ПОСЕТЕ

Установа се обавештава о дану и часу посете установи, карактеру посете, о члановима групе и њиховим функцијама, вођи групе, уз евентуалне посебне захтеве (*нпр. да током посете установи буду присутни руководиоци одређених служби, лекари и сл.*)

Са руководством установе се договара о свим битним елементима посете и поступања током посете (*нпр. коришћење фотоапарата или диктафона*)

Контакт са установом обавља вођа групе за посету непосредно или преко административног секретара.

3.4.2. ДОСТАВЉАЊЕ УПИТНИКА КОЈИ ПРЕТХОДИ ПОСЕТИ

Установи се доставља на одговор упитник који претходи посети установи

Установи се оставља рок за достављање попуњеног упитника који је довољан за давање поузданих одговора (*до 7 дана*), водећи рачуна да исти благовремено стигне у Превентивни механизам како би исти био обрађен пре посете (*бар 5 дана*).

Достављање упитника који претходе посети врши вођа групе за посету уз техничку подршку.

3.5. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О УСТАНОВИ И ПРИПРЕМА ЗА ПОСЕТУ

Чланови групе за посету организују консултације у вези са стањем у установи и очекиваним ефектима мониторинга:

1. Концентришу се сви прикупљени подаци о установи.
2. Врши се анализа прикупљених података.
3. Утврђују се околности на које посебно треба обратити пажњу приликом посете установи.
4. Одабирају се и прилагођавају упитници које треба користити приликом посете установи.
5. Припрема се оперативни материјал (*упитници и сл.*)

Анализа постојећих података о установи и припремне активности врше се под руководством вође групе за посету уз техничку подршку административног секретара.

3.6. ДОГОВОР ОКО ПОСТУПАЊА И ОРГАНИЗАЦИЈА

Чланови групе за посету се договарају у вези са предстојећом посетом установи:

1. одређивање наступа према управи установе (*однос који треба исказати при уводном разговору са управом уз одређивање која лица поред вође групе за посете активно учествују у разговору*)
2. утврђивање понашања приликом посете (*утврђивање понашања групе за посету које треба успоставити приликом посете установи, сходно мандату и утврђеним начелима поступања*)
3. динамика посете (*одређивање времена које ће се утрошити на поједине фазе мониторинга: заједнички разговор са управом и заједнички обилазак установе, време које се оставља подгрупама за одређене области за разговор са руководиоцима појединих организационих јединица, запосленима, лицима лишеним слободe и предлед документације*)
4. подела посла и посебна задужења по подгрупама за одређене области (*нпр. подгрупа за општу опсервацију и третман, подгрупа за законитонитост поступања, подгрупа за здравствену заштиту...*)
5. расподељује се оперативни материјал (*упитници, фотоапарати, бележнице и сл.*)
6. административна и техничка организациона питања (*договор око времена поласка у посету, ангажовање превозних средстава, распоред, исплате накнада...*)

Договором око поступања и целокупном организацијом руководи вођа групе за посету уз техничку подршку административног секретара.

4. ПОСТУПАК МОНИТОРИНГА ТОКОМ ПОСЕТЕ УСТАНОВИ

Приликом посете установи поступа се у складу са мандатом, начелима поступања и утврђеним циљевима посете.

Фотографисња се врши искључиво у складу са постигнутим договором са руководством установе.

4.1. РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Приликом доласка у установу, сви чланови групе за посету учествују у разговору са руководством установе.

Најпре се позива руководиоца установе да члановима групе за посету представи установу у општим цртама.

Затим се представља институција Превентивног механизма, мандат, начела, циљеви и начин рада; представљају се чланови групе за посету; указује се на активности које су предвиђене да се обаве током посете установи.

Са руководством установе се договара уношење фотоапарата и фотографисање.

У име групе за посету представљање врши и обавља разговор вођа групе за посету.

Остали чланови групе за посету активно учествују у разговору у зависности од претходног договора и непосредне дозволе вође групе за посету.

(У случају ванредне посете могуће је по одлуци вође групе за посету да се најпре посети лице или место у установи због чега је предузета ванредна посета, а да се тек након тога приступа разговору са руководством установе, или да се ова фаза потпуно изоставити)

4.2. ОБИЛАЗАК УСТАНОВЕ

По обављеном разговору са руководством установе сви чланови групе за посету одлазе у заједнички обилазак установе.

Приликом обиласка установа користи се и коригује постојећи архитектонски план установе.

Обавља се визуелно опажање архитектуре установе, увид у животни простор, смештајне услове, а у циљу стицања прелиминарног утиска о општој атмосфери у установи.

Посебна пажња се поклања спаваоницама, просторијама за издвајање, купатилима и санитарним просторијама, амбуланти, кухињи, магацину, трпезарији, дневним боравцима, двориштима, шеталиштима, спортским теренима, радионицама и сл.

(У случају контролне или ванредне посете по одлуци вође групе за посету могуће је изоставити ову фазу)

4.3. РАЗГОВОР СА ЗАПОСЛЕНИМА У РЕЛЕВАНТНИМ СЛУЖБАМА

Разговор са запосленима обављају чланови подгрупа за одређене области (*нпр. подгрупа за опште и правне послове и безбедност, подгрупа третман, подгрупа за здравствену заштиту...*).

Структурирани разговори према упитнику обављају се са одговорним лицима за релевантне области, а по потреби и са другим запосленима.

Препоручује се разговор са запосленима у просторијама у којима раде.

Разговору са једним запосленим по правилу присуствују два члана подгрупе за одређену област, с тим да онај ко интервјуише ништа не бележи (*све време га гледа у очи у циљу стварања поверења*), већ то врши други члан.

Током разговора са запосленима демонстрирати професионалност, представити ПМ, циљ разговора и лица која воде разговор, не бавити се околностима које су ван надлежности, поштовати интегритет саговорника, избегавати било какву пристрасност, не улазити у постојеће међуљудске конфликте у установи, учтиво се односити у свим контактима, указивати на поверљивост и могућности одбијања разговора, водити рачна о безбедности извора информација, не фотографисати запосленог без његове сагласности, постављати питања која су јасна и прецизна, констатовати поуздане, јасне, прецизне и упоредиве чињенице итд.

Приликом разговора користити упитник али дозволити интервјуисаном лицу да изађе из оквира постављених питања.

4.4. ОБИЛАЗАК ПОСЕБНИХ ПРОСТОРИЈА

Обилазак посебних просторија обављају чланови подгрупа за одређене области (*нпр. подгрупа за опште и правне послове и безбедност, подгрупа третман, подгрупа за здравствену заштиту...*).

Приступа се у све просторије по слободном избору, без било каквих ограничења.

Просторије које су прегледане приликом посете маркирају се у постојећем архитектонском плану установе.

(Ова фаза није обавезна)

4.5. УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Увид у документацију обављају чланови подгрупа за одређене области (*нпр. подгрупа за опште и правне послове и безбедност, подгрупа третман, подгрупа за здравствену заштиту...*).

Врши се копирање посебно значајне документације, по слободном избору, без обзира на степен њене тајности.

Документација коју није било могуће копирати на лицу места биће затражена да се накнадно достави.

4.6. РАЗГОВОР СА ЛИЦИМА ЛИШЕНИМ СЛОБОДЕ

Разговор се обавља са лицима која су била предвиђена пре посете установи (*то су најчешће лица која су поднела притужбе или она за која постоје информације да су им повређена права*), лица која су затражила разговор, као и са осталим лицима по систему случајног узорка (*насумично изабрана*).

Препоручује се разговор са лицима лишеним слободе у просторији у којој се та лица налазе (*посетити их*) а не у посебној просторији коју одреди управа установе (*у коју би били доведени*).

Разговору са лицима лишеним слободе по правилу присуствују два члана групе за посету, с тим да онај ко интервјуише ништа не бележи (*све време га гледа у очи у циљу стварања проблема*), већ то врши други члан.

Током разговора са лицима лишеним слободе демонстрирати професионалност, представити ПМ, циљ разговора и чланове групе који воде разговор, не бавити се околностима које су ван надлежности, поштовати интегритет саговорника, избегавати било какву пристрасност, указивати на поверљивост и могућности одбијања разговора, показивати саосећање према патњама које саговорник наводи, не стварати нереална очекивања код саговорника, водити рачна о безбедности извора информација, не фотографисати ни једно лице без његове сагласности, постављати питања која су јасна и прецизна, констатовати поуздане, јасне, прецизне и упоредиве чињенице итд.

Приликом разговора користити упитник али дозволити интервјуисаном лицу да изађе из оквира постављених питања.

4.7. ПРОВЕРА ПРИБАВЉЕНИХ ИНФОРМАЦИЈА КРОЗ ВИШЕ ИЗВОРА

Прибављене противуречне информације се проверавају путем различитих извора (контролно интервјуисање других лица, накнадно контролно опажање, додатни преглед евиденције и документације и сл.)

(Уколико не постоји сумња у веродостојност прибављених информација могуће је изоставити ову фазу)

4.8. КРАТАК САСТАНАК ЧЛАНОВА ГРУПЕ

Кратак састанак свих тимова групе за посету. Размељују се први утисци подгрупа за одређене области, указује се на главне проблема у установи. Договора се око кратког резимеа о стању у установи који ће бити пренет руководиоцима установе. Договора се око додатних питања који ће бити постављена руководиоцима установе. Идентификује се допунска документација која ће бити затражена од руководства установе

(По одлуци вође групе за посету могуће је изоставити ову фазу)

4.9. ЗАВРШНИ РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Разговору присуствују сви чланови групе за посету. У име групе за посету разговор води вођа групе за посету.

Вођа групе за посету најпре упознаје руководиоца установе са кратким резимеом – утиском о стању у установи. Вођа групе за посету похваљује оно што је добро, указује на озбиљне пропусте у установи везане за положај лица лишена слободе. Сходно договору, поједини чланова групе за посету, посебно представници подгрупа за одређене области могу да непосредно укажу руководству установе на нека специфична запажања. Затим вођа групе за посету тражи од руководиоца установе евентуална додатне информације, разјашњења и допунску документацију. На крају вођа групе за посету најављује и објашњава следеће кораке (слање писма, извештај).

(По одлуци вође групе за посету могуће је изоставити ову фазу)

5. АКТИВНОСТИ НАКОН ПОСЕТЕ УСТАНОВИ

5.1. ПИСМО УСТАНОВИ НАКОН ПОСЕТЕ

Након посете, установи се доставља куртоазно писмо захвалности (најкасније пет дана након посете)
У писму се евентуално траже и додатне информације, разјашњења или документација.
Писмо установи доставља вођа групе за посету, уз техничку подршку административног секретара.

5.2. САСТАНАК - РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА И ДОГОВОР О ИЗРАДИ ИЗВЕШТАЈА

Састанак групе за посету у пуном саставу.
Састанком руководи вођа групе за посету.
На састанку се врши размена утисака и детектовање главних проблема или позитивних аспеката у установи.
Врши се упоређивање запажања са налазима у претходним извештајима
Утврђује се концепт извештаја.
Одређују се делови извештаја по областима и задужењима подгрупа за одређене области за израду појединих делова извештаја.
Одређује се рок за израду делова извештаја подгрупа за одређене области за израду појединих делова извештаја и рок за састављање целовитог извештаја.
Састанком руководи вођа групе за посету, уз техничку подршку административног секретара.

5.3. ИЗРАДА ИЗВЕШТАЈА ПО ОБЛАСТИМА И САСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Подгрупе за одређене области израђују своје делове извештаја.
Група за посету израђује целовит извештај, чијим радом руководи вођа групе за посету.
Основ за израду извештаја су попуњени упитници, прибављене копије документације и белешке чланова тима за посету.
Извештаји имају унапред утврђене елементе и структуру:

1. основни подаци о посети (*време, врста посете, чланови тима, саговорници...*),
2. релевантне информације о установи којима је пре посете располагао тим за посету (*постојећи извештаји о стању у установи*),
3. основни подаци о установи (*врста установе, капацитет, опис установе...*),
4. активности тима које су спроведене у поступку мониторинга (*радње које је тим за посету спровео у погледу сагледавања стања у установи*),
5. утврђено чињенично стање у појединим областима (*чињенице које је тим за посету утврдио као неспорне а тичу се положаја лица лишених слободе у установи, нпр.: животни услови, здравствена заштита, исхрана, хигијена; разврставање, категоризација; третман, рад, образовање; дописивање, тел.разговори, посете, пакети; посебна права, примена мера принуде и посебних мера, дисциплинских поступци и мере; притужбе и поступци по притужбама и жалбама, пружање правне помоћи; положај малолетника, жена, мањина и ЛГБТ лица, верска права, помоћ након изласка из установе, интерне контроле и посете екстерних субјеката; премештаји, прекид извршења казне; дисциплински поступци против запослених; интерни надзор над радом; однос према Заштитнику грађана...*)
6. утврђене неправилности у раду у установи (*утврђене појаве које нису у сагласности са важећим прописима и стандардима*),
7. указивање на релевантне одредбе домаћих и међународних прописа и стандарде који се односе на уочене појаве које представљају неправилности у раду
8. предлог мера за отклањање уочених неправилности у раду и рок за поступање – отклањање неправилности
9. општи закључак о стању у установи

Техничку подршку у изради извештаја пружа административни секретара.

5.4. ДОСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА УСТАНОВИ И ЗАШТИТНИКУ ГРАЂАНА

Извештај потписан од стране вође групе за посету доставља се Заштитнику грађана.
Достављање извештаја врши координатор, уз техничку подршку административног секретара.
Уз извештај се Заштитнику грађана доставља и евентуално издвојено запажање појединих чланова групе за посету.